

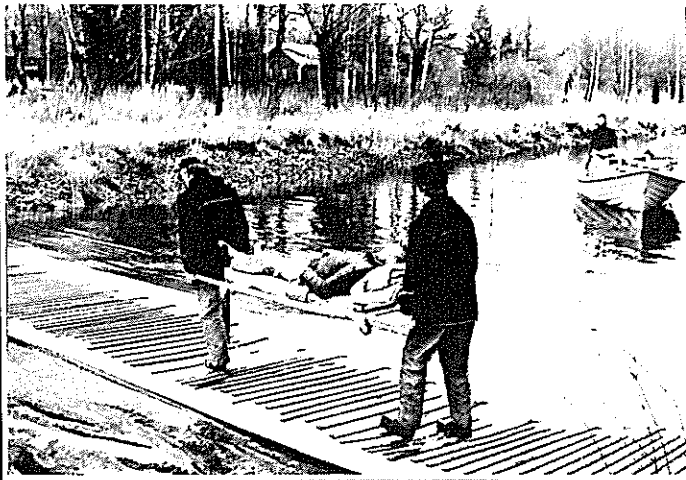
KYLLIKIRAUTA

SAFE BRIDGE PELASTUSSILTA

- Jokien, pehmeikköjen ja jäärailojen ylittämiseen
- Pelastustehtäviin esim. heikoilla jäillä
- Aluksesta rantautumiseen
- Öljyntorjunta tehtäviin
- Ym.

ESIMERKKI:
25 m pitkä silta täyttövalmis 30 sekunnissa.

Pyytäkää lisätietoja pelastussillan mahdollisuuksista ja ominaisuuksista.

Myynti:

Oy BYRATEK Ab

Bellinmäki 4
02740 ESPOO 74

Puh: 90-866622

Kivaksi tavaksi KIWAX

Kiwax-kiillokevahakko sisältää aitoa, kiinteää vahaa.

Kiwax on kätevä ja siisti tapa pitää kengät kunnossa. Levityssieni on erillään vahasta: sieni ei kuivu eikä vaha lopu yllättäen.

Värit:

musta
väritön
keskiruskea
tummanruskea

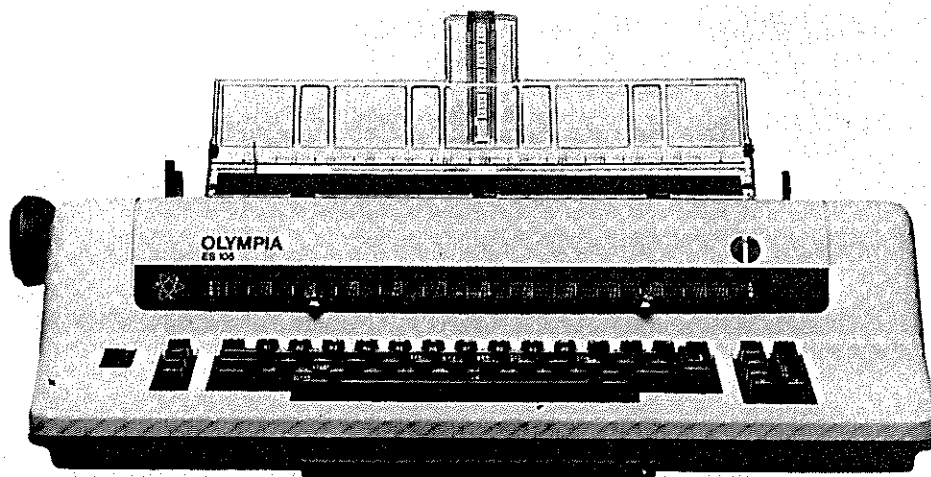
VALKOINEN RISTI

Presidentti. Maailman parhaista kahvilaaduista.

Tietysti Pauligin.

Olympia elektronikirjoituskone
tekee kirjoitusrutiineista nautinnon

Toimistotekniikan tuntija.

Sivenin Koneliike Oy

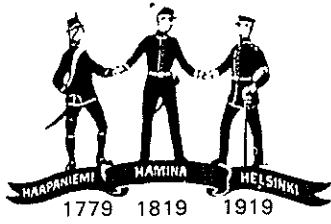
Höyläämötie 3, 00380 Helsinki 38, puh. 558671

SISÄLTÖ

Pääkirjoituksessa tarkastellaan aina ajankohtaista rauhankasvatusta. Mutta mitä se itse asiassa on, siitä on syytä keskustella	3
Kenraaliluutnantti Ermei Kannisen lähes 42 vuotta kestänyt sotilasura on sisältänyt mitä moninaisempia vaiheita. Se on opettanut mm tehtävien tinkimättömän noudattamisen merkityksen. Nyt on aikaa vaikkapa golfille.	4
Kouluhallituksen pääjohtaja Erkki Aho toivoo opettajille lisää turvallisuuspolitiikan opetusta. Siinä voi Kadettikuntakin olla mukana. Kouluissa opetus on kuitenkin opettajien vastuulla	8
Puoluesihteerihaastattelussa on tällä kertaa vuorossa Kansallisen kokoomuksen Jussi Isotalo. Kun viime numerossa SDP:n Erkki Liikanen pohti isänmaallisuuden monopolisoitumista, kysyy Isotalo samaa rauhanasiasta.	12
Pekka Rapila kertoo Kadettikunnan turvallisuuspolitiikan opetuksen historiaa. Jotakin on saatu aikaan, sillä v 1975 jälkeen on n 300 000 koululaista osallistunut Kadettikunnan opetukseen.	16
Turvallisuuspolitiikan opetus, rauhankasvatus, aseidenriisuntakasvatus, kansainvälisyyskasvatus. Miten nämä termit liittyvät toisiinsa ja mitä ne pitävät sisällään. Tätä on pohtinut Pertti Suominen.	18
"Eräs Tuomas" on saanut jälleen palautetta. Kirjoittajan mielestä laitostuminen on eniten pilannut johtamisilmastoa. Toivottavasti keskustelu ei vielä laannu.	20
Marski huomasi huonot saappaat.	22
Kymmenen kysymystä käsittelee tällä kertaa taktiikkaamme.	23
Meklari on todennut puolustusvoimien pysyneen ajan tasalla.	25
Helsingin olympialaisia ja erityisesti 5-ottelua muistelee yksi kisojen mitalimiehistä	28
Marskin metsästysmajan rakentajat kokoontuivat Lopella katsastamaan kättensä työtä.	34
Suomenhevonen on ollut tärkeä myös puolustusvoimille	37
Kadettikunnan toimihenkilöt	39
Kurssikuulumisia	40
Kadettikunnan tapahtumat kertovat monipuolisesta toiminnasta	41
Tasavallan presidentti Mauno Koivisto nimitti virkakautensa ensimmäiset luutnantit	44
Itse asiasta	47
In memoriam	III kansi
Kansikuva: Johtajan vastuu on jakamaton. SA-kuva	

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkraudan

KYLKIRAUTA

N:o 3/1982

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 134

Päätoimittaja: Evi Martti Sinerma
Tammahaantie 2 E 43
02720 Espoo 12
puh. 90-590787

Toimitussihteeri VTM Erkki
Paukkunen,
puh. 90-625801

Toimituksen osoite:
Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:
Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Eero Sauri
Seppo Sarlund
Hannu Sinerma
Tauno Äijälä

Toimitusneuvosto
Jukka Pajala pj.
Timo Apajakari
Matti Kausto
Jyri Paulaharju
Martti Sinerma

Ilmoitushankinta
Lars Böök
Hämeentie 62 C 32
00500 Helsinki 50
puh. 90-736978, 714055

Taloudenhoito
Irja Wonkka, Kadetti-
kunnan toimisto

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Marjukka Lehtinen, Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15, puh. Hki 665 739

Tilaushinta ..... 20 mk/v
Irtonumerot ..... 5 mk

ISSN 0454-7357

Loimaan Kirjapaino - Loimaa 1982

Rauhankasvatuksesta

Aika-ajoin putkahtaa ilmoille merkittävääntuntuksia sanoja, jotka asioina tuntuvat olevan hyvinkin tärkeitä. Jonkun ajan kuluttua huomataankin, että kysymyksessä on muotivillitys, joka vähitellen haihtuu muistojen yöhön. Nykyhetken merkittäviin sanoihin kuuluu eittämättä rauhankasvatus, jossa yhdysosa muodostuu kahdesta erikseenkin vaativasta, tulevaisuuteen viittaavasta ja ryhtiä antavasta sanasta: rauha ja kasvatus.

On vielä ennenaikaista väittää, että kysymys olisi muotisanasta. Kuitenkin sen markkinoinnissa on eräitä sellaisia piirteitä, että — ainakin pienet — epäilykset pulpahtelevat mieleen silloin tällöin. Kenties se johtuu siitä, että rauhankasvatus on jo terminä hyvin epämääräinen. Se kaipaa ehdottomasti täsmentämistä. Toisaalta tuskin kukaan vielä tietää, mitä se lopullisesti tulisi esim. kouluopetuksessa sisältämään. Onpa herännyt sellainenkin ajatus, pyritäänkö näin koukkaamaan maanpuolustuksen selustaan, ovatko maanpuolustuksen vastustajat nyt liikkeellä.

Toisaalta on aivan turha kuvitella, että ammattisotilaiden joukosta löytyisi edes yksittäisiä taistelijoita, jotka eivät kannattaisi rauhaa, saati sitten suurempaa joukkoa. Siten kenelläkään ei ole aihetta osoitella puolustusvoimia tai sen kantahenkilökuntaa muka sotaan ihannoivana yhteisönä. Niin kauan kuin Suomen kansa haluaa pitää yllä sellaisia lakeja, jotka vaativat järjestettyä maanpuolustusta, puolustusvoimat seisovat turvallisuuspolitiikkamme yhtenä vankkana tukipylväänä. Ehkä tähän on vielä lisättävä, että näiden lakien kumoamisajankohta ei ole näköpiirissä.

Oltiinpa rauhankasvatuksesta mitä mieltä tahansa, niin keskustelua rauhasta ja sen tärkeydestä tulisi käydä nykyistä runsaasti enemmän. Mitkä ovat esimerkiksi ne keinot, joiden avulla pystytään säilyttämään rauha rajoillamme ja ainakin vähentämään sotia maapallolla kokonaisuudessaan. Keskustelkaamme asiasta, mutta jalat on pidettävä tiukasti kiinni maankamarassa. Haihattelulle ei ole sijaa.

Martti Sinerma

KENRAALILUUTNANTTI ERMEI KANNINEN:

”KANSAINVÄLISTEN KONTAKTIEN AVULLA TEEMME TYÖTÄ RAUHAN PUOLESTA”

Sodan eräs opetus kenraaliluutnantti Ermei Kanniselle oli kurin ja käskyjen järkähtämätön noudattaminen. Hän ymmärtää kuitenkin kurin positiivisena. Se on tehtävien tinkimätöntä noudattamista ja yhteistoimintaa.

Hän korostaa johtajan vastuun jakamattomuutta sekä jatkuvan opiskelun tärkeyttä. Upseerin ammatin kokonaisvaltaisuus, vastuun kantamisen tärkeys sekä aktiivisuuden merkitys tulisi muistaa joka hetki.

Haastattelu:
MARTTI SINERMA
Kuvat: SA-KUVA
MARTTI SINERMA

Kenraaliluutnantti Ermei Kanninen on toiminut Pääesikunnan päällikkönä vuodesta 1978 alkaen. Sitä ennen hän oli mm. yleisesikuntapäällikkönä, päämajamestarina, operatiivisen osaston päällikkönä ja sotilasasiamiehenä Pariisissa. Lokakuussa eläkkeelle siirtyvän kenraalin Kylkirauta tapasi hänen kesäasunnoltaan Espoon Kolmperässä lomaansa viettämässä. Silti virka-asiat pyörivät esillä, sillä viimeisiin palvelusviikkoihin kuului mm. lähtövierailu Ruotsissa sekä matka Neuvostoliittoon, muista pienemmistä tapahtumista puhumattakaan. Yhtään viikonvaihdetta ei ollut vapaana, kun kuvioihin sisältyi lisäksi Ruotsin kuninkaan isäntänä toimiminen Jyväskylän rallissa. Onhan Kanninen Autoliiton kunniapuheenjohtaja.

TINKIMÄTTÖMYYS TEHTÄVISSÄ ELI SODAN OPETUKSET

Palvelusuransa ja sen merkkipaaluja arvioidessaan kenraaliluutnantti Kanninen jakaa sen eripituisiin vaiheisiin.

— Sotilasurani alkuvaihe on jäänyt erityisesti mieleeni, sehän alkoi talvisotana, jolloin palvelin ensin suojeluskuntajärjestössä ja sen jälkeen rannikkotykistöässä Ahvenanmaalla. Sitten tuli jatkosota, jolloin olin ensin alikersanttina ja sitten reservinvänrikkinä JR 16:ssa Karjalan kannaksella, kävin välillä Kadettikoulun ja palasin takaisin rintamalle luutnanttina. Seuraavana merkittävänä vaiheena pidän sitä kuuden vuoden aikaa, 1946—1952, jolloin toimin joukkueenjohtajana ja opettajana Kadettikoulussa. Niin sota kuin nuorten tulevien upseerien kouluttajavaihekin loivat pohjaa upseerinuralleni. Viime mainituksa erityisesti opin tuntemaan silloisen nuoren upseeripolven. Lähes puolet tämän päivän kenraaleista onkin silloisia oppilaitani!

— Mitä sitten myöhempään aikaan tulee, niin erityisesti arvostan näköaloja laajentavana sotilasasiamiesaikaa. Olin ensin apulaisena Pariisissa ja sitten sotilasasiamiehenä, jolloin sivumaana oli Belgia. Sitten tuleekin pitkäaikoinen kausi vuodesta 1967 aina tähän päivään, operatiivisen osaston päälliköistä Pääesikunnan päälliköksi. Tänä aikana minulla on ollut tilaisuus olla mukana operatiivisen alan ja meidän puolustusdoktriinimme kehittämisessä.

Palvelusuransa loppuvaiheen eräinä mielinpainuneina yksittäisinä projekteina Pääesikunnan päällikkö nimeää kolme laajaa tehtävää, joita hän pitää sekä merkittävänä että mielenkiintoisina ja harvoin upseerin kohdalle osuvina.

— Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen aikana olin osavastuussa kokouksen turvallisuusjärjestelyistä yhteistoiminnassa ylipoliisipäällikön ja suo-

jelupoliisin päällikön kanssa. Toisessa parlamentaarisessa puolustuskomiteassa olin sotilasedustajana, mitä tehtävää arvostan erityisesti. Luonnollisesti on vielä mainittava Hawk-hankinnan johtaminen toiminhan ns. harjoituskonetoimikunnan puheenjohtajana, missä ominaisuudessa jouduin perehtymään melko pitkälle ilmavoimien toimintaan.

Ermei Kanninen on yksi niistä harvoista vielä puolustusvoimien palveluksessa olevista, jotka ovat osallistuneet kadettiupseerina sotaan. Mitä sotakokemukset sitten ovat itselle merkinneet, ei ehkä ole helppoa kenenkään niitä oma-kohtaisesti analysoida. Kenraalin arvio on seuraava:

— Sodassa mukana olleena oivaltaa sotilaskoulutuksen pohjimmaisen merkityksen. Kurin ja käskyjen järkähtämättömän noudattamisen ehdottomuus tulee sodassa konkreettisesti esille. On tietysti olemassa se mahdollisuus, että sotaa kokematon voi tämän rauhan aikana unohtaa tai hän ei ainakaan miellä sitä yhtä hyvin. Ymmärrän kurin aina positiivisessa mielessä, se on tehtävien tinkimätöntä noudattamista ja yhteistoimintaa. Se että luotan alaisiini, merkitsee, että joukossa vallitsee kuri. Kun annan jonkin tehtävän, minun täytyy voida luottaa, että alaiseni sen myös tekevät. Tätä kutsun kurin olemassa oloksi. Vastaavasti sodassa tiedän, että naapurini oikealla ja vasemmalla — ja nykyaikaisen ajattelutavan mukaan joka puolella — suorittavat ja täyttävät omat tehtävänsä. Jos olen epävarma, jos tällaista luottamusta ei ole, tehtävän täyttäminen omalta osaltani saattaa muodostua ylivoimaiseksi.

— Tietysti on muistettava, että kuri palvelee erityisesti niitä heikkoja renkaita järjestelmässä, jotka eivät muuten pysyisi koossa. Jos joukossa on henkisesti heikko yksilö tai tämä ei muuten pysty tehtäviään huolellisesti suorittamaan, niin kuri tukee häntä. Siitä tähän tässä on kysymys. Jos kuria ei ylläpidetä, niin tappiot kasvavat, eikä tehtävän täyttäminen siten ehkä ole mahdollista.

— Ei kuitenkaan voida sanoa, että sotaa kokematon johtaja olisi sen huonompi kun sodassa mukana ollut. Se on mielestäni aivan selvä asia. On yksinomaan koulutuksesta kiinni, että ymmärtään sodan asettamat vaatimukset niin joukon kuin johtajankin osalta. Se on kaikkein tärkeintä.

POSITIIVISTA: JÄRJESTELMÄ JA SEN LUOMA HENKI

Kenraaliluutnantti Kannista on kuvailtu sanoin ”kova johtaja”. Itse hän ei halua ottaa kantaa asiaan, vaan sanoo olevansa jäävi ja tämän laadun hänen esimiehensä ja alaisensa tietävät paremmin.

— Ehkä kuitenkin sen verran voin sanoa johtamistoiminnastani tuohon edelliseen kohtaan viitaten, että jos kuvuudella tarkoitetaan sitä, että yritän pitää yllä kuria ja täsmällisyyttä, niin ehkä sitten olen kova. Jo sodan aikana vannon itselleni, että näistä asioista tulen aina pitämään kiinni. Näin monenkin katkeran esimerkin valossa, mitä tapahtui, kun käskyjä ei järkähtämättömästi noudatettu. Niistä oli yleensä aina seurausena ihmishengen turhia menetyksiä. Siksi tätä asiaa kannattaa kerrata ehkäpä enemmän kuin mitä tänä päivänä tehdään.

Monet maanpuolustushenkiset siviilit ja jopa osa sotilastakin näkee syystä tai toisesta puolustusvoimiemme tilan hyvin harmaansävyisenä. Pääesikunnan päällikkö haluaa tuoda esille niitä monia valopilkkuja, joita sittenkin on runsaasti ja jotka periaatteessa ovat vahvana pohjana koko maanpuolustuksellemme. Hän sanoo olevansa erittäin tyytyväinen siihen, että puolustusvoimissa on sodanjälkeisinä aikoina pystytty jatkuvasti ylläpitämään sen aivan olennainen perusrakenne ja -olemus.

— Tarkoitin tällä sitä, että suomalaisen miehen koulutus on voinut jatkua monista vaikeuksista huolimatta. Tässä näen erittäin positiivisena seikkana sen, että meidän järjestelmässämme miehet palveluksensa aikana joutuvat sopeutumaan joukon osaksi. Olisi ollut hirvittävä virhe, jos meillä olisi lähdetty sille tielle, minkä eräät muut puolustusvoimat ovat harkinneet omaksi ratkaisukseksi. Puolustusvoimat eivät voi olla eräänlainen koululaitos, jossa miehet ovat määrätunnit palveluksessa, ikäänkuin töissä, ja sitten on vapaata, lähdetään kotiin. Sellaisella järjestelmällä ei voida kouluttaa miehistä sotilaita, jotka ovat todella joukon kiinteä osa. Tällainen mies voi käyttää asettaan, hän voi teknillisesti hoitaa tehtävänsä, mihin hänet on koulutettu, mutta sota edellyttää nimenomaan sitä, että hän osaa toimia joukon hyväksi. Silloin joukossa pitää olla henkeä, kaikki toimivat samojen periaatteiden mukaisesti ja heikkoja tovereitaan tukien.

— Omaan järjestelmäämme tukeutuen me olemme pystyneet pitämään sotilashengen sellaisena, että suomalainen sotilas — niin varusmies kuin reserviläinenkin — on dynaaminen ja omaaloitteinen. Hän pystyy parhaan kykynsä mukaisesti huolehtimaan tehtävistään, tämä tietysti sillä edellytyksellä, että hän ymmärtää, miksi näin on tehtävä. Korostan juuri tätä dynaamisuutta, joka niin monissa sotaharjoituksissa ja myös näytöksissä tulee esille.

— Vastapainoksi on luonnollisesti sanottava, että materiaalisessa puolessa on paljon puutteita. Niitä ei tarvitsisi olla tai niitä voisi olla ainakin vähemmän.

Myös henkilöstökysymyksessä on tiettyjä ongelmia, koska niin monet tekijät ovat johtaneet siihen, että nykyisellä henkilöstöllä ei voida edes tyydyttävästi hoitaa kaikkia tehtäviä. Nämä molemmat vaikeat ongelmat pitäisi pystyä ratkaisemaan tämän päivän vaatimusten mukaisesti.

”LUOTAN SUOMALASEEN MIEHEEN”

Suomen maanpuolustuksen mahdollisuuksia on, ainakin ”toisinajattelevien riveissä”, pidetty vähäisinä aina silloin tällöin. Sotilaat ovat pitäneet vahvoina kortteina milloin taktiikkaa ja milloin meille tuttua maastoa. Kenraaliluutnantti Kanninen ei suinkaan väheksy näitäkään puolia, mutta hän haluaa tuoda esille suomalaisen sotilaan, joka kuuluu olennaisena osana puolustusjärjestelmäämme.

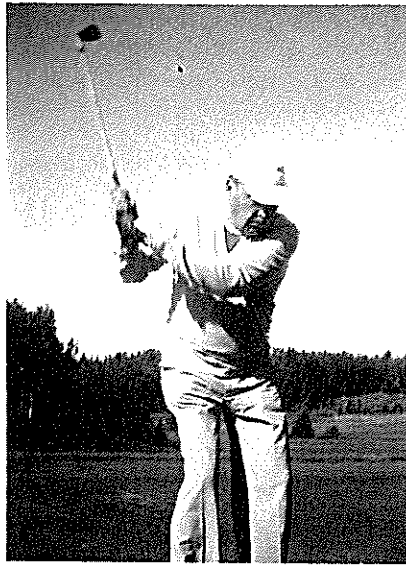
— Me olemme pystyneet jatkuvasti kouluttamaan noin 90 prosenttia suomalaisista miehistä tähän maavoimavoittoiseen puolustusjärjestelmäämme. Oikean maanpuolustushengen oppiminen edellyttää, että tunnetaan sotilaallisen maanpuolustuksen vaatimukset ja mahdollisuudet. Jos olisimme joutuneet syystä tai toisesta jättämään väliin jonkun ikäluokan koulutuksen tai jonkun osan ikäluokasta, en usko, että meillä silloin olisi henki ja valmius maanpuolustukseen niin hyvä kuin se loppujen lopuksi tänään on.

— Luotan suomalaisen mieheen, joka osaa ajatella ja suhtautua terveesti maanpuolustuskysymyksiin. Hän tietää, mitä pitää tehdä, jos valtakunta on joskus vaarassa. Mutta hän osaa myös suhtautua oikein tällaiseen vaaratilanteeseen jo rauhan aikana antamalla oman panoksensa tähän rauhan työhön, jota myös puolustusvoimat tekevät.

RAUHANKASVATUKSESSA OLTAVA REALISTISIA

Maanpuolustajat ovat yksimielisesti sillä kannalla, että puolustusvoimat tekevät rauhantyötä. Siitä ei syntyne erimielisyyttä. Rauhankasvatusaate muun yhteiskunnan keskuudessa on kohtuullisen tuore ilmiö. Sen varjossa lyötiin myös puolustusvoimia. Joka tapauksessa keskustelu rauhankasvatuksesta on lähtenyt käyntiin, ehkä hieman yskien ja käheällä äänellä. Miten puolustusvoimat sitten on tähän kysymykseen suhtautunut?

— Minusta puolustusvoimat on antanut paljonkin vastauksia ja ajatuksia tähän keskusteluun. Sotilashan suhtautuu aina rauhaan positiivisesti. Rauhan säilyttäminen on jokaisen sotilaan toiminnan päämääränä. Ja jos itse on vielä ollut sodassa mukana, sitä paremmin ymmärtää rauhan merkityksen. Mutta tuo rauhankasvatus pitäisi ohjata sellaisille

Golf on harrastuksista uusin.

urille, että siinä erotetaan pienet asiat suurista. Tarkoitin tällä sitä, että pienen maan pitäisi olla realistinen ja nähdä omat turvallisuusvaatimuksensa. Sillä ei ole varaa lähteä idealistiselle pohjalle. Omasta turvallisuudesta on aina huolehdittava. Meillä tulee olla edellytykset huolehtia omasta roolistamme Euroopassa, Pohjois-Euroopassa sekä itsenäisenä valtiona. Täältä pohjalta on sitten lähdettävä rauhankasvatukseen ja pyrittävä sen päämääriin aikaa myöten, jos nyt yleensä on nähtävissä, että maailmassa voisi vallita ikuinen rauha. En näe, että sellainen tila tulisi kovinkaan lähiajassa. Ikävä kyllä, en näe edes sellaista mahdollisuutta. Tämän päivän maailma jos mikään osoittaa konkreettisesti, että jokaisen maan on huolehdittava oman alueensa turvallisuudesta. Se on kaiken lähtökohta.

— Kuitenkin sanon, että on tärkeää keskustella niistä päämääristä ja keinoista, joiden avulla tuohon rauhantilaan pyritään. Missään nimessä rauhankeskustelua ei saa vaientaa. Sen pitäisi jatkua, mutta sen tulee myös pysytellä realistisella pohjalla.

Päasesikunnan reserviin siirtyvällä päälliköllä on — sivullisten tarkkailijoiden mukaan — monien muiden ominaisuuksien lisäksi kyky käsitellä poliitikkoja ilmeisen oikealla tavalla. Tällaista ominaisuutta hän ei itse tunnusta omaavansa, mutta kertoo kuitenkin, miten hän näkemyksensä mukaan on tullut poliitikkojen kanssa toimeen.

— Sen verran mitä heidän kanssaan olen joutunut tekemisiin, olen pitänyt lähtökohtana, että poliitikkojen pitäisi saada tietoa maanpuolustuksesta ja puolustusvoimista. Sotilaan tulee heidän kanssaan — täysin puolueesta riippumat-

ta — pystyä avoimesti keskustelemaan alamme kysymyksistä. Vasta silloin voimme odottaa heiltä maanpuolustuskysymyksiin liittyviä ratkaisuja. Jos he eivät sitten ole samoilla linjoilla, ovat siis eri mieltä, ei sekään saa olla esteenä jatkuvaan kanssakäymiseen ja kontaktien ylläpitoon. Probleemat on joka tapauksessa esitettävä avoimesti.

TYÖAIKASÄÄNNÖKSET MUUTTIVAT VASTUUKYSYMYKSIÄ

Kenraaliluutnantti Ermei Kannisen palvelus puolustusvoimissa on kestänyt lähes 42 vuotta. Sinä aikana sotilaselämä on ehtinyt muuttua jo melkoisesti. Samanlaisia muutoksia on tapahtunut myös upseerin suhteen. Jotain on muuttunut myös Kannisen mielestä, eikä välttämättä positiiviseen suuntaan.

— Silloin kun upseerin elämään tuli työaika, se muutti samalla paljon myös vastuukysymystä. Tänä päivänä ajatellaan usein vain rahaa. Se liittyy yhteiskunnalliseen ja siinä erityisesti työmarkkinakehitykseen. Se on kuitenkin johtanut sellaisiin tilanteisiin, jotka eivät enää sovi puolustusvoimien puitteisiin. Tätä kehitystähän me emme voi tietenkään kääntää sellaisenaan. Ehkä pitkällä tähtäyksellä voidaan jotain muuttaa.

— On sellaisia tehtäviä, joissa nuori upseeri on 24 tuntia vastuussa joukostaan ja tehtävästään. Hänen on oltava joka hetki valmiina toimimaan. Jos hän joutuu laskemaan tunteja ja minutteja, saako hän seuraavasta tunnista lisäpalkkion vai ei, tämä ei voi olla oikein. Joka tapauksessa se on johtanut negatiiviseen kehitykseen vastuun kohdalla. Johtajan vastuu on jakamaton hänen omalla sektorillaan. Jos tämä olisi otettu huomioon ja päätetty vastuusta maksaa lisäpalkkaa, niin tilanne olisi varmasti parempi. Silloin johtaja joutuisi itse ratkaisemaan työaikansa käytön ja toteamaan, että hänen on joskus ilman korvausta lähdettävä valvomaan joukkojaan myös virkajan ulkopuolella.

— Toinen merkittävä muutos on, että upseerin vaimojen lisääntynyt työssäolo on johtanut siihen, että siirrot ovat eräessä mielessä vaikeutuneet. Perhe ei lähdekään siirron tapahtuessa upseerin mukaan. Tai sitten saatetaan asua kovin kaukana varsinaisesta työpisteestä tai varuskunnasta. Tehtävien sataprozenttinen hoitaminen kokonaisvastuun puitteissa vaikeutuu ilman muuta. Periaatteessa upseerin elämä on ammattina koko perheen ammatti. Milloin sosiaaliset syyt johtavat siihen, että näin ei enää käytännössä voi olla, se on vaarassa heikentää upseerin työpanosta. Jos opitaan jo rauhan aikana ajattelemaan ”osa-aikaisesti” ja erilaisten työmarkkinasäännösten puitteissa, sillä saattaa olla vaikutusta myös sodanajan johtamiseen

Vihdoinkin on aikaa itselle ja harrastuksille.

ja vastuun kantamiseen. Mehän olemme kriisi-aikaa varten, joten meidän tulisi jo rauhan aikana kouliintua hieman toisenlaiseen ajatteluun, mitä siviilielämässä työajasta ajatellaan.

Kenraaliluutnantti Kanninen toteaa, että tällaisen negatiivisen vuodatuksen jälkeen hän haluaa kuitenkin ehdottomasti antaa tunnustuksen tämän päivän upseeristolle, joka kokonaisuutena on erinomaista. He ovat saaneet hyvän koulutuksen ja opiskelevat tarmokkaasti ammattiin liittyviä ja yhä laajenevia kysymyksiä. He hoitavat myös nykyiset olosuhteet huomioon ottaen erinomaisesti tehtävänsä.

— Minä luotan täysin suomalaiseen upseeriin. Olen todennut, että heidän mahdollisuutensa ja taitonsa hoitaa myös kansainvälisiä tehtäviä ovat merkittävästi parantuneet. Tähän ovat vaikuttaneet kielitaidon kohentuminen ja lisääntyneet ulkomaankomennukset. Olessani nuori upseeri ei tällaisia mahdollisuuksia ollut juuri lainkaan. Kansain-

välisyysuhan on erittäin tärkeä tekijä upseerille. Kontaktit kasvavat, ja vasta kun ihminen oppii näkemään ja tuntemaan muiden maiden sotilaita, upseereja ja sotilaselämää, alamme ymmärtää toisiamme yli rajojen. Näin teemme työtä myös rauhan puolesta.

HARRASTUKSIIN VIHDOIN AIKAA

Kun mies on ollut sotilaana viidettä-kymmenettä vuotta, mitä hän tekee ensimmäisenä siviilipäivänään ja millaiseksi eläkeläisen elämä alkaa muotoutua. Onko aikaa vihdoinkin rentoutua?

— Ensimmäisenä reserviläispäivänä en ole tavattavissa. Vietän syntymäpäivääni poissa olevana ja matkoilla. Se tulee olemaan vain yksi matkapäivä muiden joukossa.

— Sen sijaan olen todennut, että minullahan on harrastuksia aika paljon, joten loppopäiviä tuskin tulee. Itse odotan näiden palvelusvuosien jälkeen sittenkin

eniten sitä, että voin täysin määrätä omasta ajankäytöstäni. Sotilasammatti on niin sitova, että väkisin omat harrastukset tahtovat jäädä sivuun, vaikka olenkin pyrkinyt pitämään niitä yllä nimenomaan kontaktien kannalta. Harrastuksia on edelleen ja erityisesti juuri urheilusektorilla. Autourheilun jälkeen hoidan nykyisin Torpan Poikia! Tänä kesänä olemme aloittaneet vaimoni kanssa pontevasti golfin pelaamisen, kiitos Espoon uuden golf-kentän, joka on tässä kesäaunnon läheisyydessä. — Mutta varmasti jää aikaa enemmän lueskelemiseen ja matkusteluun, vaikka ne ovatkin olleet harrastuksia jo aikaisemminkin. Mitään radikaalisia muutoksia harrastusten kohdalla ei siis tule. Ainoastaan ajankäytön painopiste muuttuu.

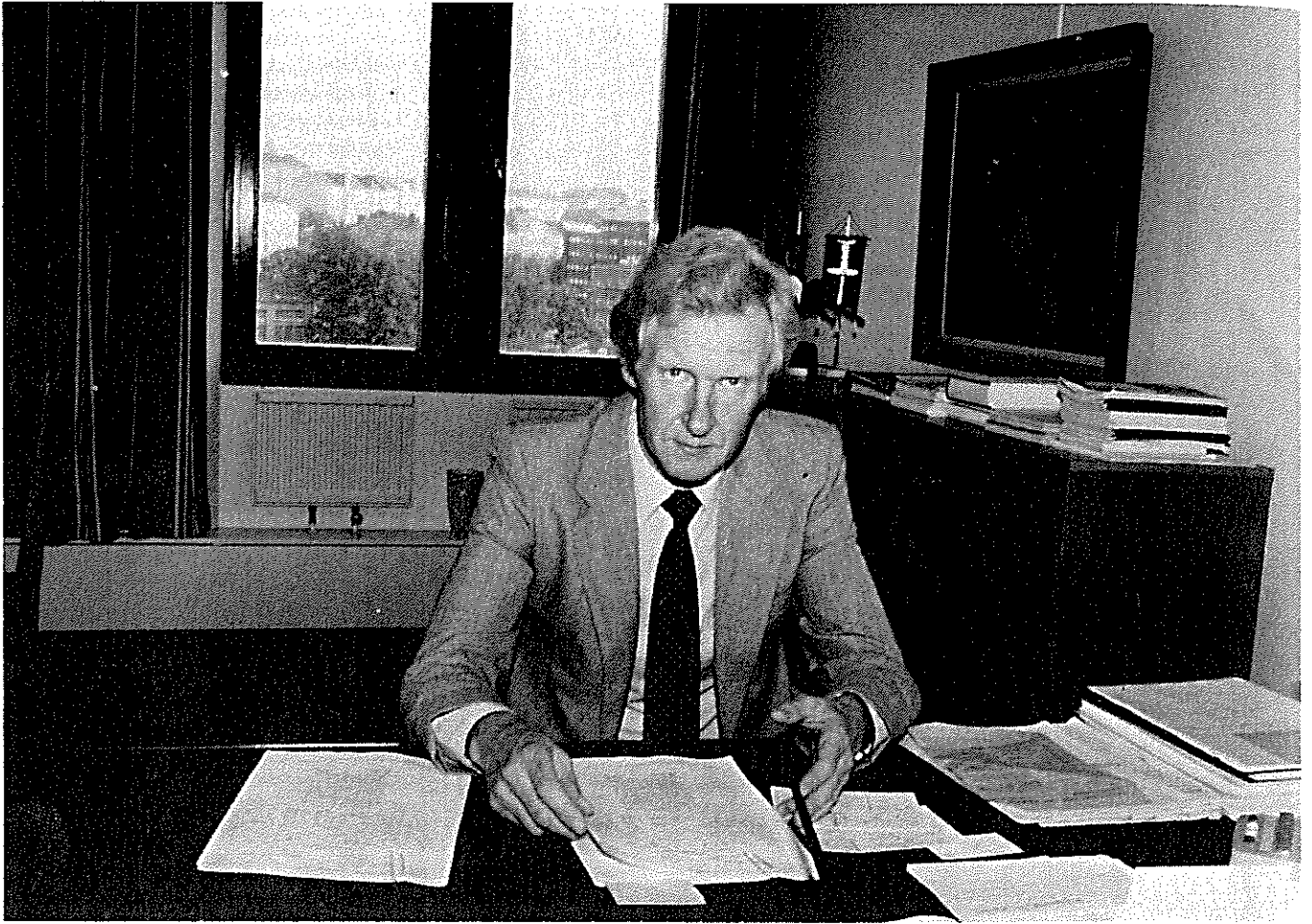
UPSEERIN AMMATTIA OPISKELTAVA JATKUVASTI

Yksi aikakausi Suomen puolustusvoimissa on päättymässä, kun Pääesikunnan päällikkö, kenraaliluutnantti Ernei Kanninen siirtyy siviiliharrastustensa pariin. Hän on vaikuttanut pitkälti toistakymmentä vuotta puolustusvoimien ylimmässä johdossa ja hänen ratkaisunsa ovat näkyneet monissa tärkeissä asioissa. Erityisesti nuorille upseereille hän haluaa terottaa upseerin ammatin kokonaisvaltaisuutta, kurin tärkeyttä sekä jatkuvan opiskelun merkitystä.

— Upseerin ammatti on niin vaativa ja monipuolinen, että kukaan ei voi olla täysin oppinut eikä sitä liikaa opiskella. On jatkuvasti syytä tutustua asioihin ja todella vakavasti opiskella omaa sektoriaan, ei ainoastaan kursseilla vaan myös niiden väliaikoina. Toisaalta haluan korostaa, että pitää pyrkiä omien sosiaalisten mahdollisuuksiensa mukaan siihen, että koko perhe sopeutuisi ammatin vaatimuksiin.

— Jokaisen tulisi nähdä ammatin kokonaisvaltaisuus ja vastuun kantamisen tärkeys sekä aktiivisuuden merkitys niin kentällä kuin esikunnissakin. Me palvelemme nimenomaan kriisi-aikaa silmällä pitäen, emmekä voi tuijottaa yksinomaan rauhanajan vaatimuksia. Jokaisessa vaiheessa täytyy asettaa itselleen kysymys, palveleeko tämä asia tai ratkaisu myös valtakunnan puolustusta, silloin kun sitä todella tarvitaan. Jos emme näin ajattele, emme ehkä valmistaudu juuri siihen osaan roolistamme, joka on sotia ennalta ehkäisevä. Jos emme pysty toimimaan kriisi-aikana, kymmene ehkäistä sotia olemassa olomme on tietysti heikompi.

— Ja lopuksi pidän erittäin tärkeänä, että upseerit suuntaavat harrastuksiaan muun yhteiskunnan suuntaan ja pitävät yhteyksiä sinne, missä heidän reservinsä ovat. En hyväksy eristäytymistä. Se ei kuulu upseerin tehtäviin. □

ERKKI AHO:

”OPETTAJAT TARVITSEVAT TURVALLISUUSPOLITIIKAN OPETUSTA”

Kadettikunnan tulisi kohdistaa turvallisuuspolitiikan opetuksensa opettajiin. Sen sijaan kouluissa tapahtuva opetuksen on oltava pääjohtaja Erkki Ahon mielestä opettajien vastuulla.

Aseidenriisuntakasvatuksen tavoitteena ei ole asettaa Suomen puolustusvoimien olemassaoloa kyseenalaiseksi, vaan pyrkimyksenä on vaikuttaa maailman asevarustelu-kierteen pysäyttämiseen.

Teksti: ERKKI PAUKKUNEN
Kuvat: RAINO AALTONEN

— Painopiste koululaitoksen kehittämässä on nyt tietoisesti ja välttämättä siirretty koulun sisäisen opetus- ja kasvatustyön kehittämiseen, toteaa kouluhallituksen pääjohtaja Erkki Aho.

— Tältä osinhan koululaitos ei ole koskaan valmis. Koululaitoksessahan on 1970-luku ollut rakenteellisten ja hallinnollisten uudistusten aikaa. Viimeisenä lukio siirtyi kuluvana syksynä uuteen järjestelmään.

— 1980-luvulla ei siten ole odotettavissa rakenteellisia muutoksia sen paremmin peruskoulussa kuin lukiossa-kaan.

Pääjohtaja Erkki Aho puhuu koululaitoksen asioista sellaisella loogisuudella ja armuudella, johon vain asiaansa todella paneutunut ja sen osaava asiantuntija pystyy. Katsellessaan ja kuunnellessaan hänen esiintymistään tulevat etsimättä mieleen oman kouluajan parhaat opettajat. He, jotka jo pelkällä olemuksellaan herättivät kunnioitusta ja muistuttivat tiedon tärkeydestä.

Koska koulun tehtävänä on antaa valmiuksia elämän varrelle on kouluviranomaisten oltava myös ennustajia.

— Meidän pitäisi pystyä ennakoimaan, minkälaisia tietoja, taitoja ja valmiuksia 1990- ja 2000-luvun suomalainen yhteiskunta ja maailma jäseniltään edellyttää. Tässä suhteessa mieli on kylä nöyrä, tunnustaa Erkki Aho.

Rinnan koulu-uudistuksen kanssa on uudistettu myös opettajien koulutusta. Vuonna 1973 säädetty opettajainkoulutuslaki asetti tavoitteeksi koko opettajainkoulutuksen kehittämisen akateemiseksi.

— Tällä hetkellä kaikki koulutuksessa olevat opettajat valmistuvat kasvatustieteen maistereiksi riippumatta siitä, opettavatko he valmistuttuaan peruskoulun ala-asteella, yläasteella vai lukiossa.

Lain edellyttämä akatemoituminen on saavutettu, mutta koulutuksen sisällön uudistus on vasta lähdössä liikkeelle. Kun koulutus pitenee ja sen taso kohoaa, edellyttää se myös sisällön uudistamista. Tämä vaihe on nyt meneillään korkeakouluissa.

— Kuluva vuosikymmen vasta näyttää meille, missä määrin uusi opettajakoulutus vastaa entistä paremmin koululaitoksen tarpeita.

Myös opettajien jatkokoulutus on saatu alulle. Jokaisen opettajan on vuosittain osallistuttava määrätty aika jatkokoulutukseen. Pääjohtaja Aho muistuttaa, että opettajat ovat perinteisesti olleet ahkeria erilaisille kesäkursseille osallistujia.

— Minulla on sellainen kokemus, että suomalainen opettajisto on kansainvälisesti ottaen keskitasoa huomattavasti korkeammin koulutettu ja sen työmoraaali on keskimääräistä parempi. Tämä on koulutuspolitiikan ja kouluhallinnon

kannalta erinomainen asia. Meillä Suomessa ei ole opettajapulaa, kuten esimerkiksi Ruotsissa.

Opettajan työ on Suomessa arvostettua ja opettajajärjestön asema on erittäin vahva, mitä se ei ole läheskään kaikissa maissa.

— Meillä on vielä se etu, että järjestöjä on vain yksi. Se helpottaa tietysti opettajien edunvalvontaa, mutta on etu myös hallinnon kannalta.

LIIKAA IRRALLISTA TIETOA

Koululaitoksen opetettavaksi halutaan jatkuvasti uusia aineita. Peruskoulun suunnitelmaa tehtäessä kartoitettiin eri intressipiirien tarpeet, jolloin päädyttiin noin 80 viikkotuntiin.

— Tämä osoittaa, miten mahtavia odotuksia koululaitokselle asetetaan. Tämän ongelman kanssa olemme jatkuvasti kasvotusten.

Opetussuunnitelmien laatiminen on siten karsimisen, pelkistämisen ja tärkeysjärjestykseen asettamisen jatkuvaa ongelmaa.

— Kun otetaan huomioon, että ATK-opetus on jo lisätty opetusohjemiin, niin voidaan sanoa, ettei peruskouluun tai lukioon ole tulossa uusia aineita. Nyt on kyse painotusten tarkistamisesta.

Uusi koululainsäädäntö, opetusministeriön ja kouluhallituksen kannanotot korostavat pääjohtaja Ahon mukaan tiedollisessa kasvatuksessa painopisteen siirtämistä materiaalisista tavoitteista formaalisiin tavoitteisiin. Tiedollisen kasvatuksen sijasta korostetaan entistä enemmän muita tavoitteita, kuten esimerkiksi sosiaalista, eettistä ja fyysistä kasvatusta.

— Tällä hetkellä suurimpana ongelmana on saada murretuksi yhteyksistään irrallisen asian ja tiedon ylivalta. Tietoa tulee jatkuvasti lisää. Se vanhenee nopeasti, joten sen kanssa kilpaa juokseminen läikähdyttää sekä opettajat että oppilaat.

Pääjohtaja Aho haluaisi poistaa irrallisen asiatiiedon päähänpääntämisen.

— Tiedolla sinällään on mahtava vapauttava voima. Tietoa me tarvitsemme kaikessa kasvatuksessa, mutta sen täytyy olla tiettyyn kokonaisuuteen järkevästi jäsentyvää. Meidän täytyy myös tarkkaan miettiä, minkälaista tietoa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan.

Tässä työssä ei ole ollut riittävästi tutkimukseen perustuvaa voimaa, ja sen vuoksi irrallinen asiatiieto on päässyt vyöryttämään.

— Irrallista asiatietao sietäisi varmas- ti lakaista pois enemmän kuin kolmasosa nykyisestä. Tällä en missään nimessä tarkoita, että halveksisin tietoa sinänsä. Tieto on kaiken kehityksen lähtökohta. Mutta meidän pitäisi pystyä jakamaan

oikeaa tietoa, oikeaan aikaan ja oikealla tavalla mitoitettuna.

— Siinä on koululaitoksella valtava haaste, painottaa Erkki Aho.

Samaan aikaan kun koulu on läpikäynyt muutoksen on tapahtunut myös suuri yhteiskunnallinen murros. Vanhempien elämäntilan muuttuessa epävarmaksi ja heidän ongelmiansa kasvaessa on vastuuta lasten kasvatuksesta siirretty kodilta koululle.

— Koulun kasvatustehtävä lähtee kuitenkin siitä, että vanhemmilla on päävastuu lapsen kasvatuksessa ja koulukasvatus on sitä tukevaa. Kyllä me koululaitoksessa edelleen pidämme perhettä suomalaisen yhteiskunnan perusyksikönä, jolla tulee olla ensisijainen kasvatustuu.

Koulutusajan pidentyessä koulun vaikutus lapsen elämässä lisääntyy ja silloin tarvitaan entistä enemmän kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

OPETTAJAT TARVITSEVAT TIETOA

Koulujen turvallisuuspolitiikan opetuksesta puhuttaessa pääjohtaja Aholla on asiasta selvä kanta.

— Olen jo aikaisemminkin todennut, että myös turvallisuuspolitiikan opetuksessa vastuu on koulun omalla opettajakunnalla, kuten kaikessa muussakin opetuksessa.

— Opettajakunnan valmiuksien parantaminen turvallisuuspoliittisessa tietoudessa on sitten sellainen asia, jossa varmasti tarvitaan avuksi erilaisia asiantuntijoita. Sen vuoksi Kadettikunnan harjoittama turvallisuuspolitiikan opetus tulisi kohdistaa opettajiin.

— Pääosa opettajista ei ole peruskoulutuksessaan saanut valmiuksia opettaa turvallisuuspolitiikkaa, ainakaan tätä modernia 1970- ja 1980-luvun turvallisuuspolitiikkaa.

Maanpuolustukseen liittyvissä asioissa on Ahon mielestä luonnollista käyttää opettajien koulutuksessa hyväksi puolustusvoimien asiantuntemusta.

— Mutta jo asian luonteen ja suomalaisen turvallisuuspoliittisen ajattelun kannalta on tärkeää, että tässä koulutuksessa käytetään myös muita asiantuntijoita.

Koulussa tapahtuvasta opettamisesta vastuu on Ahon mielestä ehdottomasti opettajilla.

— On varmasti sellaisia tilanteita, joissa on hyvä käyttää koulun ulkopuolisia asiantuntijoita, mutta ne on tarkkaan harkittava. Niissäkin tilanteissa vastuu siitä, että sanoma nivelletään muuhun opetus- ja kasvatustyöhön on opettajalla.

Uuteen opettajakoulutukseen kuuluu myös turvallisuuspolitiikan opetus. Ongelmana on mm. naisopiskelijoiden mie-

histä poikkeava lähtötaso ja siten erilaiset tarpeet. Tämän vuoksi Erkki Aho haluaisi suunnata nykyistä enemmän tutkimusta tämän alueen kehittämiseen.

— Aivan ilmeisesti 1980-luvulla sellaiset turvallisuuspolitiikan osa-alueet, kuten rauhankasvatu ja aseidenriisuntakasvatus tulevat entisestään korostumaan. Tiedon tarve näissä asioissa ei ole vähäinen, sillä asiat ovat varsin komplisoituja.

TURVALLISUUSPOLITIikka ON SUURI KOKONAISUUS

Rauhankasvatus ja aseidenriisuntakasvatus on joskus nähty turvallisuuspolitiikan opetukselle vastakkaisina. Pääjohtaja Aho ei tällaista vastakkainasettelua näe.

— Minun mielestäni turvallisuuspolitiikka on yläkäsite, jonka pääalueet ovat ulkopoliittikka ja puolustuspolitiikka. Suomalaisen ulkopoliittikan ja puolustuspolitiikan ominaispiirteisiin ja painotuksiin kuuluvat rauhankasvatukseen ja aseidenriisuntakasvatukseen liittyvät kysymykset.

— Nehän ovat alueita, joissa Suomi on 1970-luvulla pyrkinyt toimimaan aktiivisesti. Esimerkiksi aseidenriisuntakasvatuksessa on tarkoituksena tuoda esiin niitä mahdollisuuksia, joita tällä hetkellä on asevarustelun hillitsemiseksi, sekä tuoda esiin niitä hyviä palveluksia, joita Suomi on tähän mennessä tehnyt. Toisin sanoen on hyvin luonnollista suomalaisessa turvallisuuspolitiikan opetuksessa käsitellä rauhan- ja aseidenriisuntakasvatukseen liittyviä kysymyksiä.

— Näihin asioihin suhtaudutaan usein vain tunteilla eikä aina järjellä. Esimerkkinä tunteilla suhtautumisesta, ja siksi totaalista väärinkäsityksestä, on aseidenriisuntatyöryhmän esityksen julkistaminen.

— Tällöin käsitettiin, että aseidenriisuntakasvatuksessa halutaan asettaa kyseenalaiseksi Suomen puolustusvoimien olemassaolo ja, että koulu nyt ryhtyy aktiivisesti toimimaan aseottoman- ja siviilipalveluksen hyväksi.

— Tästä ei missään tapauksessa ole kysymys. Koululaisille halutaan antaa realistinen kuva siitä, missä asevarustelussa on todellakin kysymys, mitä on tehty, ja mitä voidaan tehdä asevarustelun hillitsemiseksi.

— YK:ssa on lopulliseksi tavoitteeksi asetettu totaalinen aserisunta, mutta kaikki tajuavat tällä hetkellä, ettei se ole mikään lähiajan eikä keskipitkän ajan tavoite. Pyrkimyksenä on siten vaikuttaa asevarustelukierteen pysäyttämiseen. Mielestäni on aivan välttämätöntä lisätä suomalaisen nuoren valmistuksia keskustella ja toimia tällä alueella.

Ennen aseidenriisuntakasvatuksen aloittamista kouluissa on opettajat val-

”Turvallisuuspoliittinen linjamme on oikea”.

mennettava sen opettamiseen. Ensimmäisenä toimenpiteenä kouluhallitus järjestää laajapohjaisen yhteistyöseminaarin, jossa ovat edustettuina kaikki asianosaiset. Siinä on tarkoitus löytää yhteinen linja asian eteenpäin viemiseksi. Sen jälkeen opettajille jaetaan perusinformaatiota ja opettajien odotetaan myös vapaehtoisesti lisäävän omaa valmiuttaan.

— Tämä on alue, jossa on korostettava suoritustason merkitystä ja opettajan henkilökohtaista vastuuta, huomauttaa Erkki Aho.

— Opetussuunnitelmat ja oppikirjat ovat tältä osin lähtötilanteessa, ja sen vuoksi meidän töytyy ottaa omat askelemme hyvin realistisesti ja hyvin lyhyinä. Meidän on lähdeittävä siitä, että tämä vie vuosia.

— Tämä on tyypillinen asia, jossa opettaja ei voi olla yksin hallinnon linjasta tulevan tiedon varassa, vaan hänen on seurattava hyvin aktiivisesti yhteiskunnan ja koko maailman tapahtumia.

LINJA ON OIKEA

Pääjohtaja Ahon mielestä tämänhetkinen turvallisuuspoliittinen ajattelu maassamme on vankalla pohjalla, eikä sen perusteluiden tarkistamiseen ole tarvetta.

— Kun ajattelen koululaitoksen tehtävää, niin sen tulee muun ohella aktiivisesti tukea valitun turvallisuuspoliittisen linjan jatkumista. Koulun on myös huolehdittava, että kansalaiset, yhteiskunnan

jäsenet, aktiivisemmin ja tietoisemmin kuin ehkä nykyisin ovat tämän turvallisuuspoliittisen linjan takana.

Tutkimukset tosin osoittavat kansanvaltaenemmistön olevan valitun linjan takana. Monet ovat ilmeisesti kuitenkin varsin yleisellä tasolla, ja itse reaktio perustuu siihen, että asiat näyttävät olevan hyvin.

— Perusteiden ymmärtäminen olisi omiaan syventämään tätä tietoisuutta, ja nähdäkseni myös ulkopoliittisen johdon olisi varmempaa ja tukevampaa toimia, jos ihmisten tietoa näistä asioista voidaan vahvistaa.

— Tämä ei ole tietystikään yksin koululaitoksen tehtävä. Koululla on kuitenkin tässä oma tärkeä roolinsa, ja se tulee olemaan meidän toimintamme lähtökohta.

Kasvattaako koululaitos tietoisesti oppilasta militaristeja tai pasifisteja?

— Ei varmasti kasvata.

— Ratkaisu näissäkin asioissa jää oppilaalle itselleen sen tiedon perusteella, minkä koulu antaa.

— Me toivomme, että koulu onnistuu kasvatuustehtävässään. Ihmisten käsitys ympäröivästä maailmasta ja heidän mailman- ja elämäkatsomuksensa tulisi perustua vankkaan tietoon sekä harkittuihin valintoihin ja ratkaisuihin.

— Jos asetetut tavoitteet saavutetaan uskon, että 1980- ja 1990-luvun suomalainen nuoriso on paitsi vahvan kansallisen identiteetin omaavaa myös avarasti maailmanlaajuisiin ongelmiin perehtynyt ja vastuunsa sillä alalla tuntevaa.

Suuri
suomalainen

YHTYNEET
PAPERITEHTAAT OY

SAAB

Se.Varma. Kotimainen.

PIIRIEDUSTAJA
PORIN TALOUSALUEELLA

Isolinnank. 15 28100 Pori 10
Puh. 939-35366, 16642

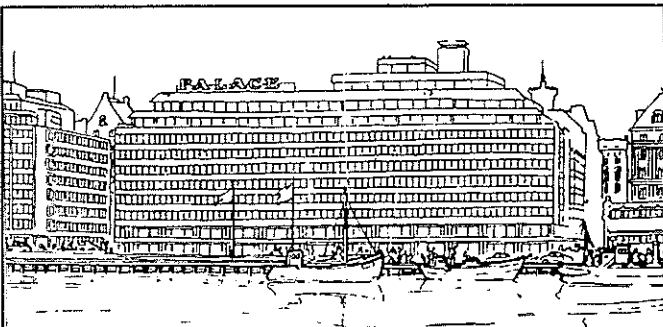
Motel Marine
Tammisaari
Ekenäs
Puh. Tel. 911-13 833

OY KREUTO AB

RAKENNUSINSINÖÖRIURAKOITSIJA

Vattuniemenkatu 12
00210 Helsinki 21

PALACE HÔTEL
ETELÄRANTA 10 PUH. 171114

° ° KIINTEISTÖJEN Jäteautot 9

- Helsinki Puh. 90-406055
- Järvenpää Puh. 90-289311
- Turku Puh. 921-337900
- Karhula Puh. 952- 63400
- Kouvola
- ympäristöineen Puh. 951-860470

MONO OY

Laatikkotehtaankatu 2
Lahti

*Monet persoonalliset ihmiset
antavat meidän huolehtia
säännöllisesti hiustensa muotoilusta
– mikä on paljon enemmän kuin tukan-
leikkaus.
Hyvät naiset ja herrat.
Soittakaa puh. 6943433 ja varatkaa aika.*

Best Salon
Annankatu 27, Helsinki

JUSSI ISOTALO:

”EN PIDÄ KADETTIKUNNAN MENOA KOULUUN MÖRKÖNÄ”

Kansallisen Kokoomuksen puoluesihteeriksi Jussi Isotalokin korostaa, että opetustehtävä kuuluu ensisijaisesti koululle ja opettajakunnalle. Mutta hän uskoo, että ulkopuolisten asiantuntijoiden, mm Kadettikunnan käyttäminen lisää opetuksen mielenkiintoa ja asiantuntemusta.

Edellisessä, Kylkiraudan numerossa 2/82 julkaistussa puoluesihteerihaastattelussa Erkki Liikanen pohti isänmaallisuuden monopolisointia. Nyt puolestaan Isotalo kysyy samaa rauhanasiasta.

Teksti:
TAPANI TALARI

Puoluesihteeri Jussi Isotalolle turvallisuus merkitsee ennenkaikkea oikeutta henkiseen ja fyysiseen koskemattomuuteen, laajoja kansalaisvapauksia sekä ihmisten välistä harmoniaa ja hyvinvointia.

— Lyhyemmin sanottuna ahdingosta ja väkivallasta vapaata elämää, Isotalo tiivistää.

— Kansallinen turvallisuus koostuu minun nähdäkseni kansakunnan omasta identiteetistä ja yhteenkuuluvuudesta sekä rauhanomaisesta rinnakkainelosta, naapurisovusta ja kansojen välisestä tasavertaisuudesta.

Isotalon mielestä nämä ovat niitä elementtejä, jotka luovat kansallisen turvallisuuden yleiset puitteet.

Kansallista turvallisuutta hän pitää aina tavoittelemisen arvoisena, mutta korostaa kansainvälisen ja kansallisen turvallisuuden keskinäistä yhteyttä.

— Maailma muuttuu koko ajan ja turvallisuuden edellytyksetkin vaihtelevat, mutta eiköhän asia ole niin, että keskeisimmät edellytykset löytyvät aina kansainvälisen sovittelun tieltä, Isotalo pohjaa.

Molempia täytyy kuljettaa eteenpäin

Isotalo haluaa korostaa, ettei ainaakaan Suomen kaltaisen pienen maan kannalta voi erottaa kansallista turvallisuutta kansainvälisestä.

— Maailma on sen verran pieni ja aseteknologia niin kehittyntä, että jos kansainvälinen turvallisuus pahasti järkkyy, myös oma kansallinen turvallisuutemme joutuu vaaranalaiseksi.

— Ensisijainen vastuumme liittyy tietenkin omien kotinurkkien turvallisuuteen. Ja tältä osin sanoisin, että asiamme ovat varsin hyvin: sekä maamme sisäinen tila että suhteet naapurivaltoihin ovat vakaat.

Isotalo toteaa, että tilanteen arvon havaitsemiseksi ei tarvitse katsella kovin paljon kauemmas maailmalle.

Kansainvälisen ja kansallisen turvallisuuden myönteistä riippuvuutta haluaa Isotalo painottaa sanoen, että molempia tavoitteita on kuljetettava rinnan.

— Kyllä kansainvälisen turvallisuuden puolesta työskenteleminen on myös väline oman kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Tällä tavalla Suomi on kansainvälisellä areenalla myös toiminut.

Kumpaakaan tavoitetta Isotalo ei pidä toisensa kilpailijana.

— Ne ovat elementtejä, joita molempia täytyy kuljettaa eteenpäin.

Isotalo sanoo, että yhteiskunnallisessa keskustelussa mukana olevat painottavat mielellään turvallisuuspoliittisia näkemyksiä sen mukaan missä tuntevat itsensä asiantuntijoiksi.

Varsinaista ristiriitaa ei Isotalo näkemyksissä usko olevan.

— Suomessa vallitsee aika laaja poliittinen yksituumaisuus siitä, että nämä kaksi asiaa, meidän aktiivinen, rauhan- ja tahtoinen ulkopolitiikkamme ja tätä tukeva maanpuolustus eivät ole keskenään kilpailevia tekijöitä eivätkä kumpikaan kokonaan toisella korvattavissa.

Isotalo itse edustaa näkemystä, jonka mukaan maanpuolustuksella on erittäin tärkeä merkitys kansainvälisen turvallisuuden ylläpitäjänä meidän turvallisuusdoktriinimme mukaisesti.

— Riittävä puolustusvalmius toimii ennalta ehkäisevänä turvallisuustekijänä ja sodan estäjänä, hän sanoo.

Resurssi-arvioita on kärjistetty

— Aika ajoin minusta on tuntunut, että sotilaallisen maanpuolustuksen resurssi-arvioita on julkisuudessa kärjistetty milloin yläkanttiin milloin alakanttiin.

Yläkanttiin kärjistämisenä Isotalo pitää väittämiä, että Suomi olisi jotenkin varustautumassa. Näitten puheenvuorujen hän sanoo kuuluvan niiltä suunnilta, joissa kaikkein kriittisimmin suhtaudutaan maanpuolustukseen.

Alakanttiin kärjistyksiä taas ovat hänen mielestään sellaiset, puolustusvoimien ulkopuolelta tulevat puheenvuorot, joitten mukaan puolustusvoimienne suorituskyky olisi niin mitätön, ettei niillä ole mitään käytännön merkitystä kansallisen turvallisuuden takaajana eikä muutoinkaan.

— Minusta molemmat kärjistykset ovat menneet metsään. Oma käsitykseni on, että meillä on varsin hyvät puolustusvoimat.

— Kyse onkin ennen kaikkea siitä, että meidän on muun turvallisuuspolitiikan tukena ylläpidettävä niitten hyvää toimintavalmiutta myös vastaisuudessa.

Isotalo sanoo toimintavalmiudessa olevan paljonlaisesti puutteita. Hänen käsityksensä mukaan pahimmat puutteet liittyvät henkilöstövajaukseen. Hän uskoo myös käyttö- ja kunnossapitorahojen suhteen tingityn liikaakin, tavalla, joka haittaa puolustusvoimien toimintakykyä.

Isotalo yhtyy Kylkiraudassakin julkaistuihin arvioihin, että tässä liikutaan riskin rajalla, jos pihistämistä jatketaan.

— Olemme III PPK:n mietinnöstä täällä kokoomuksessa sitä mieltä, että sen suositukset ovat valmiiksi tingittyjä itse komiteatyössä ja näin ollen on puolustuskykymme säilyttämisen kannalta välttämätöntä, että suositukset, joitten tukena on varsin laaja poliittinen yhteisymmärrys, myös toteutetaan.

Isotalon mielestä suosituksista tinkiminen ja toteutusaiakataulun lykkääminen eivät ole sen paremmin taloudellinen kuin poliittinenkaan välttämättömyys.

— Suositukset, on meidän puolustuskykymme ja myös sen uskottavuuden vuoksi toteutettava. Jos ne sitten kohtavat valtiontaloudellisia vaikeuksia, se merkitsee aikataulun hidastumista, joka kuitenkin on joskus otettava kiinni, Isotalo todistaa.

Yksityiskohtien tuntemisessa suuria puutteita

Isotalo pitää ilahduttavana, että turvallisuuspolitiikkamme perustavoitteet ovat ilmeisen hyvin kansalaisten tiedossa samoinkuin sitä, että tavoitteilla on erittäin laaja kansallinen tuki. Käsityksensä hän sanoo muodostaneensa kansalaisten asenteita tutkineista kyselyistä.

— Sen sijaan turvallisuuspoliittiseen asemaan liittyvien yksityiskohtien tuntemuksessa on suuria puutteita, mikä osoittain johtuu siitä, että meidän koululaitoksestamme on puuttunut kokonaan opetusohjelmaan sisällytetty turvallisuuspolitiikan opetus.

— Tämä on käytännössä johtanut siihen, että viehättävämpi sukupuoli ei ole oikein mistään saanut turvallisuuspolitiikkaan liittyvää informaatiota, Isotalo päätelee.

Hän pitää pikemminkin sivuseikkana minkä nimikkeen alla turvallisuuspolitiikan koulutus annetaan.

— Itse sanoisin rauhankasvatuksesta, että tämä on osa pitkän aikavälin turvallisuuspoliittista työtä. Näen sen päämääräksi yleisen rauhantahdon vahvistamisen ja asenteitten ohjaamisen väkivallattomiin ratkaisuihin kansojen välissä kanssakäymisessä.

Isotalon käsityksen mukaan molemmat, sekä turvallisuuspolitiikan opetus että rauhankasvatus voitaisiin yhdistää yhteisen käsitteen alle. Hänen mielestään keskustelussa annetaan niin paljon painoa semantiikalle, ettei asiaa nähdä yhtenä kokonaisuutena ja päästä yksimielisyyteen nimekysymyksessä.

— Molemmat ovat toisiaan täydentäviä tekijöitä eikä poissulkevia ja niitten tärkeysjärjestyksestä on turha kiistellä.

— Myöskään turvallisuuspolitiikan opetus ei saisi rajoittua vain maanpuolustukseen, vaan sen täytyy alkaa meidän rauhantahtoisen ulkopolitiikkamme perusteiden selvittämisestä. Tämä jos mikä on rauhankasvatusta parhaimmillaan, Isotalo muistuttaa.

Opettajakuntamme kaipaa valmennusta

— Sekä yksilökohtainen että kansallinen turvallisuus ovat jokapäiväisen elämän kannalta yksityisen ihmisen silmissä tärkeimpiä ja arvokkaimpia asioita.

Tämä kuuluu Isotalon mukaan niihin asioihin, jotka pitäisi kouluopetuksessa perinpohjaisesti selvittää.

Jussi Isotalo

Synt. 16.3.1947, Lappi TI
Merkonomi

Kokoomuksen Nuorten Liiton piriisihteeri 1968-70, järjestösihteeri 1970-72

Kansallisen Kokoomuksen järjestösihteeri 1972-75, järjestöpäällikkö 1975-79, puoluesihteeri 1980 —

Naimisissa; vaimo ekonomi, myyntipäällikkö Maija Isotalo

Res yliluutnantti, merivoimat

Isotalonkin mielestä opetustehtävä kuuluu ensisijaisesti koululle ja opttajakunnalle. Hän ei kylläkään päinvastoin kuin jotkut muut näe mitään pahaa siinä, että opetuksessa käytetään kansalaisjärjestöjen apua.

— Sehän on jo yksistään tätä opetusta elävöittävä tekijä ja se kielteisyys, jota tätä kohtaan tunnetaan, on lähinnä asenteellista, Isotalo sanoo.

— En pidä Kadettikunnan kouluun menoa mörkönä. Haluan kuitenkin korostaa, että päävastuu opetustoiminnasta tietysti kuuluu opettajakunnalle.

Hyvänä puolena Isotalo haluaakin tuoda ulkopuolisten asiantuntijoiden, mm Kadettikunnan käyttämisessä sen, että tällä tavalla lisätään opetuksen mielenkiintoa ja asiantuntemusta.

Tämän ohella pitäisi Isotalon mielestä opettajia valmentaa näissä kysymyksissä. Hän sanoo tietävänsä, että opettajakuntaa varustetaan nykyisin monenlaisella tähän liittyvällä materiaalilla.

— Mutta luultavasti siinä on vielä jonkin verran kyntämätöntä sarkaa, Isotalo miettii.

Rauhanliikkeellä monia ilmenemismuotoja

— Tärkeillä ja laajoilla asiakokonaisuuksilla on usein monia ilmenemismuotoja ja rauhan puolesta toimiminen on tällainen laaja asiakokonaisuus.

— Yksityisen kansalaisen kannalta rauhantahdon ilmaiseminen millä tahansa käytettävissä olevalla laillisella keinolla pitää sisällään sellaista idealismia, jonka toivoisi olevan realismia tässä väkivaltaisessa maailmassa, Isotalo sanoo.

Hänen mukaansa mielenkiintoisena piirteenä yleismaailmallisessa rauhanliikkeessä on, että keskustelu ja mielenilmaisut eivät takavuosien tapaan mene syntipukkien osoittelun asteelle ja jää siihen, vaan tänä päivänä puhutaan enemmän itse asiasta eli aseidenriisuntatavoitteesta ja sen onnistumisen edellytyksistä.

— On hyvä merkki, että mielensä ja huolensa asevarustelukierteestä ilmaisevat tänä päivänä kansalaiset, joita ei ole paikotettavissa pelkästään johonkin rajalliseen osaan poliittista kenttää. Se vie yksisilmäisyyttä pois tästä keskustelusta.

Tämä havainto antaakin Isotalolle aiheen kysyä onko Suomessa esimerkiksi vasemmisto pyrkinyt monopolisoimaan rauhantytön.

Hän toteaa, että aktiivisuus tällä alueella alkoi vasemmalta ja esimerkiksi Suomessa alan järjestöt ovat johtoelintensä osalta olleet varsin yksipuolisesti painottuneita.

— Korostaisin porvarillisen politiikan yhtenä edustajana, että tämä on toimintaa, jossa mikään vastuunsa tunteva kansalaisryhmä ei voi olla passiivinen ja

sivuunvetäytyvä. Toisaalta kyynärpäitten heittelemisen tarkoituksella sulkea pois joitakin kansalaisryhmiä on vastuutonta.

Isotalon mukaan julkisen sanan palstoilla käydyssä keskusteluissa ei voi puhua vuoropuhelun osapuolista vaan keskusteluaktiiveista. Hän toteaa havainneensa siinä saman ilmiön, joka on poliittisessa elämässä arkipäivää eli lähtöasenteisiin perustuu tahallista väärinymmärtämistä ja toinen toisensa ohipuhumista.

— Hyvin usein toimitaan sillä tavoin, että vain lähetin toimii, mutta vastaanotin ei. Kumpikin huutaa omaan suuntaansa sormet korvissa.

Isänmaallisuutta emme halua monopolisoida

Isotalo vastaa isänmaallisuuden monopolisointiväitteisiin kieltävästi. Väitteet juontuvat hänen mukaansa siitä, että vuosikymmenien saatossa kokoomuslaiset puhujat ja kirjoittajat ovat ehkä hieman muita useammin käsitelleet isänmaallisuuden käsitettä.

— Haluan ehdottomasti korostaa, että pidän isänmaallisuutta sellaisena kansallisena hyveenä, joka onneksi ei rajoitu vain oman puolueeni kannattajakuntaan.

— Kyllä me kokoomuslaiset mielellämme jaamme isänmaallisuutemme kaikkien halukkaitten kanssa, Isotalo vakuuttaa.

Hänen mielestään isänmaallisuuden käsitettä on aikojen saatossa pyritty tulkitsemaan mitä kummallisimmilla tavoilla. Itse hän haluaa kiteyttää sen nimenomaan kiintymykseksi omaan maahan ja kansaan ilman, että siihen kuului vihaa tai vastenmielisyyttä toisia maita ja kansoja vastaan.

Tällä mittarilla mitaten pitää Isotalo suomalaisten valtaosaa hyvällä syyllä isänmaallisina.

Puolustustahtoa Isotalo pitää myönteisenä käsitteenä ja katsoo, että se on osa isänmaallisuutta.

— Se on halua turvata tämän maan itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus.

— Se pitää sisällään myös tarpeen ylläpitää hyvät toimintavalmiudet omaavat puolustusvoimat, Isotalo kuvaa.

Siviilipalveluskysymykseen Isotalo suhtautuu varovaisen pohtivasti. Hän sanoo hyväksyvänsä sen niillä perusteilla, jotka lakien mukaan tulevat kysymykseen. Hänen on sensijaan vaikea hyväksyä sitä, että se valitaan mukavuusystistä.

— Eräiden siviilipalvelusmiesten kommentteja lukiessani ääni sisälläni sanoo, että tässä on mukana muutakin kuin väkajuus. Isotalo miettii.

Oy Laivateollisuus Ab

Pansio
20100 Turku 10
Puh. 921-401444

RAKENNUSYHTYMÄ MATTINEN-NIEMELÄ OY

TAMMELANKATU 24 33500 TAMPERE 50
Puh. vaihde 931 — 59 800

Uusittu Hotelli Kristina on suosittu kohtaamis-, rentoutumis- ja kokouspaikka idyllisen Kristiinankaupungin rannan välittömässä tuntumassa. Tervetuloa nauttimaan hyvästä ruoasta, tanssiin tai muuten vaan pitämään hauskaa iloisten ihmisten parissa. Artistivierailuja. Ravintolatalissa on tilaa 240 vieraalle. Useita kabinetteja erilaisia yksityistilaisuuksia varten. Hotellihuoneita, sauna sekä muut ensiluokkaisen hotellin tarjoamat erikoispalvelut käytettävissänne. Cafeteria, josta saa pikaisesti ruoka-annoksia sopivaan hintaan. Laituri paikka risteilijöille. Syvyys 4 metriä.

HOTELLI KRISTINA Puh./Tel.
962-12 555

Tehokasta ja monipuolista pesula- ja siivousalan palvelua Itä-Suomen talousalueella.

PESULA HILTUNEN KY

Peltotie 3
82500 KITEE
☎ 973-413484

Teollisuustie 7
82900 ILOMANTSI
☎ 974-21584

SUOMEN HYPOTEEKKIYHDISTYS

Yrjönk. 9, PL 509, 00101 Helsinki 10
Puh. 647 401, telex 123 646

VAMMALA KARKKU

Päiväniemen Virkistyskeskus

Päiväniemen Virkistyskeskus, 38100 Karkku 932-34 147

- 1—2 hengen huoneita
- Erikoisia mökkejä + täysiholto
- Sauna
- Kokoontumistiloja, mm. kirkkosaali, takahuone
- Järjestettyä hengellistä ohjelmaa
- Sijaitsee Ellivuoren talviurheilukeskuksen läheisyydessä.

VIIHTYISÄ, RAUHALLINEN LOMANVIETTO- PAIKKA

Ukkosalmen kartanohotelli sijaitsee Ruokolahdella kuulujen eukkojen pitäjässä 15 km Imatralta.

- Tarjoamme
- 26 majoitushuonetta
  - Ravintolan, Baarin
  - Hyvät kokoustilat
  - Monipuoliset harrastusmahdollisuudet mm. tennis, squash, kuntopolut ym.
  - Karjalaisia perinneruokia

Tule syyslomallesi, pikkujoulunviettoon tai koulutuspäiville!

Tied. edull. eläkeläispaketteja
56120 SALOSAARI Puh. 954-41 811

TURVALLISUUSPOLITIIKAN OPETUS ON MIELEKÄS TYÖMUOTO

1970-luvun alussa Kadettikunnan toiminta kaipasi piristysruisketta. Nuorison turvallisuuspoliittisen perustietouden lisäämisestä löydettiin mielekäs ja järjestön päämääriin soveltuva toimintamuoto, joka antaa jäsenille mahdollisuuden aktiivisesti osallistua toimintaan, jonka tulokset edistävät suoranaisesti Suo-

men parasta.

Kadettiupseerien suorittaman turvallisuuspolitiikan opetuksen tarpeellisuutta ja menestyksellisyyttä osoittaa se, että vuoden 1975 jälkeen on yli 300000 koululaista osallistunut Kadettikunnan jäsenten pitämille oppitunneille.

Turvallisuuspolitiikan opetus tienhaarassa

Kadettikunnan ulospäin suuntautuvan toiminnan pääkohderyhmänä on 1970-luvun puolivälistä lähtien ollut koulunuoriso. Upseerien suorittaman turvallisuuspolitiikan opetuksen päämääränä on ollut saada oppilaat tajumaan Suomen turvallisuuspolitiikan eri osien merkitys turvallisuuspolitiikan tavoitteiden saavuttamisessa ja toisaalta ymmärtämään maan turvallisuuspoliittinen tilanne osaksi maailmanpoliittista kokonaisuutta. Päämäärään on pyritty antamalla heille kyllin vankka tiedollinen pohja, jonka avulla he pystyvät seuraamaan vaihtelevia kansainvälispoliittisia tilanteita ja ottamaan tunnepohjaisuutta välttämättä erilaisiin turvallisuuspoliittisiin ratkaisuihin. Kadettikunnan jäsenten suorittama turvallisuuspolitiikan opetus on painottunut luonnollisista syistä turvallisuuspolitiikan maanpuolustussektorin eri osatekijöiden tunnetuksi tekemiseen. Juuri näiltä osin on nykyisen opettajainkoulutuksen todettu olevan riittämätöntä ja opetusmateriaalin puutteellista. Tähän ongelmaan kiinnitti Opettaja-lehtikin näkyvästi huomiota pääkirjoituksessaan syksyllä 1979.

Kuinka kaikki alkoi

Upseerit olivat jo ennen 1970-lukuakin vierailleet kouluissa pitäen opitunteja maanpuolustuksesta. Yhteistoiminta koulumaailman kanssa oli vilkkaainta varuskuntapaikkakunnilla, joissa puolustusvoimat kuuluvat luonnollisena osana yhteisöön. Opetuspyynnöt perustuivat useimmiten opettajan ja upseerin keskinäiseen tuntemiseen.

Keskusteluissa opettajien kanssa voitiin todeta, että kouluissa jouduttiin käsittelemään tätä tärkeäksi koettua aihetta varsin puutteellisin perustein, osaksi opettajien peruskoulutuksen, osaksi sopivan opetusmateriaalin puutteen takia.

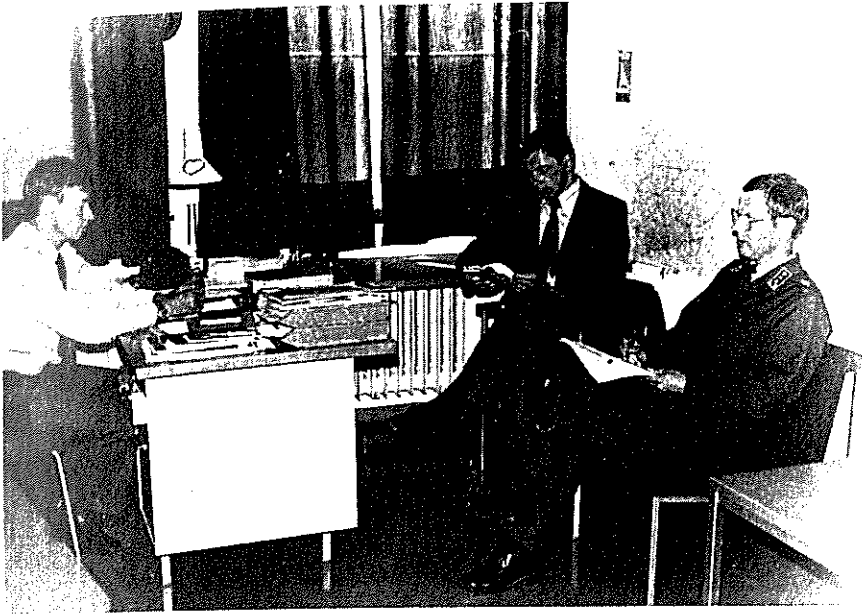
Vuonna 1970 perustettiin Kadettikunnan hallituksen alaiseksi maanpuolustusjaosto, jonka toimenkuvaan turvallisuuspolitiikan opetukseen liittyvät asiat sisällytettiin. Kadettikunnan täydyessä seuraavana vuonna puoli vuosisataa se määräiti päätehtäväkseen turvallisuuspoliittikkamme mukaisen maanpuolustustyön. Samana vuonna alettiin kouluttaa omaa jäsenistöä sekä valmistaa opetusmateriaalia. Puolustusvoimat suhtautuivat alusta alkaen myönteisesti Kadettikunnan esityksiin sen opetusmateriaalin käyttämisestä kouluissa.

Vuonna 1973 järjestettiin kolme alueellista seminaaria, joissa yhdessä opettajien ja turvallisuuspolitiikan alueella toimivien hallintoviranomaisten ja järjestöjen edustajien kanssa selvitettiin toisaalta opettajien tuen tarvetta ja toisaalta Kadettikunnan mahdollisuuksia tukea opettajia turvallisuuspolitiikan opetuksessa. Näiden tilaisuuksien perusteella valmistettiin sitten ensimmäiset luentorungot ja kuvastot kadettipiirien käyttöön.

Mitä tänään tehdään

Toiminta vaihtelee edelleenkin kadetti-piireittäin huomattavasti. Tehokkaimmissa kadetti-piireissä yhteistoiminta kouluviranomaisten ja opettajien kanssa on saavuttanut jo vakiintuneet muodot. Edelleen on kuitenkin alueita, joissa upseerin saaminen kouluun perustuu paljolti opettajan sitkeyteen löytää oikea tie avun saamiseksi. Toiminnan laajuuteen vaikuttaa suuresti kadetti-piirien erilaiset mahdollisuudet henkilöresurssien puolesta antaa opettajille apua.

Turvallisuuspolitiikka kuuluu kouluissa ns läpäisyaineisiin eli sitä opetetaan lähes kaikkien oppiaineiden tunneilla. Pääasiassa turvallisuuspolitiikan tunnit sisältyvät lukiossa ja peruskoulun yläasteella kuitenkin historian ja yhteis-

Maanpuolustusjaosto suunnittelemassa syyskauden ohjelmaa. Vasemmalta Matti Närhi, Pertti Suominen ja Pekka Rapila. Kuvasta puuttuvat Jussi Larkka, Olli Nuoramo ja Ismo Turunen.

kuntaopin oppimääriin. Kadettikunnan hallitus onkin neuvotellut Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton hallituksen kanssa turvallisuuspolitiikan opetuksen järjestämisestä ja neuvottelun perusteella on liiton jäsenille toimitettu luetellot Kadettikunnan opetusmateriaalista ja kadettiipiirien yhteysupseereista. Tarkoituksena on myös tulevaisuudessa pitää historian ja yhteiskuntaopin opettajat tietoisina opetusmateriaalimme kehittymisestä.

Kadettiipiirit vastaavat käytännön toimenpiteistä turvallisuuspolitiikan opetuksessa. Toiminta on kohdistettu pääasiassa kolmelle kohderyhmälle, kullekin toimenkuvaan ja toimintatasoon liittyviä asioita painottaen. Ensimmäisenä kohderyhmänä on läänien korkein koulujohto sekä kuntien koulutoimenjohtajat. Heille suunnattu toiminta on luonteeltaan informoivaa. Pyrkimyksenä on selvittää vastuullisille kouluviranomaisille Kadettikunnan toimintapäämääriä ja mahdollisuuksia tukea opettajia. Näissä tilaisuuksissa on myös esitetty upseerien koulutuksessaan saamaa melko runsasta pedagogista opetusta ja siten heidän valmiuttaan osallistua koulussa tapahtuvaan asiantuntijaopetukseen.

Toisena kohderyhmänä ovat opettajat. Tavoitteena on lisätä opettajien val-

miutta opettaa myös turvallisuuspolitiikkaan kuuluvia asioita. Näissä tilaisuuksissa nimenomaan naisopettajat ovat tuoneet esille riittävän korkeatasoisen opetusmateriaalin puuttumisen ja siten opetuksesta aiheutuvat kohtuuttomat valmistelut.

Opettajille on koulutuspäivien yhteydessä esitelty Kadettikunnan opetusmateriaalia, sen käyttömahdollisuuksia ja käytännön keinoja upseeria saamiseksi asiantuntijaluennoksi. Opettajat ovat myös vierailleet kadettiipiirin vieraina varuskunnissa ja saaneet näin konkreettista tietoa puolustusvoimista ja maanpuolustuksesta. Kolmannen tason muodostaa opetus kouluissa. Kadettiipiirien jäsenet ovat pitäneet kouluissa opitunteja pääasiassa turvallisuuspolitiikasta. Lisäksi on ammatinvalinnan ohjaukseen liittyen esitelty puolustusvoimien eri ammatteja. Viime vuosina jäsenistö on yhä useammin vieraillut juhlapuhujana koulujen itsenäisyyspäivän juhlissa.

Kokemukset virkapukuisen opettajan pitämistä tunneista ovat olleet sekä upseerien itsensä että opettajien mielestä poikkeuksetta myönteisiä. Koululaisten vakavaa suhtautumista osoittaa esitystä yleensä seuraava ja välitunnillekin jatkuva vilkas keskustelu.

Entä tulevaisuudessa

Turvallisuuspolitiikan opetus on saavuttanut melkoiset mittasuhteet. Tähän on luonnollisesti vaikuttanut kadettiipiirien tukemismahdollisuuksistaan jakama runsas informaatio. Taustalla tiedon tarpeen lisääntymiselle on myös nähtävä vakavahko maailmanpoliittinen tilanne. Pienimmät kadettiipiirit kamppailevat lisääntyvien tukipyyntöjen takia jo nyt resurssiensa ääripisteessä. Kadettikunnan hallitus on vuoden 1982 toimintasuunnitelmassaan todennut, että jäsenkunnan kiitettävästä aktiivisuudesta huolimatta ei kadettiupseerien vähäinen määrä mahdollista kaikkien Suomen koululaisten opettamista. Tästä syystä Kadettikunta tulee ottamaan pääkohderyhmäksi tulevaisuudessa opettajat. Heidän turvallisuuspoliittisen tietoutensa tasosta ja halustaan opettaa myös turvallisuuspolitiikkaan kuuluvia asioita riippuu nuorison saama perustietous.

Kadettiipiirit tulevatkin enenevässä määrin suuntautumaan toiminnassaan koulutoimenjohtajiin ja heidän kauttaan opettajiin. Myös opettajia valmistavien korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa on tarkoitus tiivistää yhteistyötä. Tavoitteena on, että turvallisuuspolitiikan opetus ei missään jätäkään pitämättä riittämättömän tiedon tai opetusmateriaalin takia.

Kadettikunta ei kuitenkaan painopisteen muuttumisesta huolimatta tule jättämään opettajia yksin kamppailemaan luokkaan turvallisuuspoliittisten asioiden kanssa. Pyrkimyksenä on antaa apua aina, kun sitä pyydetään. Tuen tarpeen on edelleenkin lähdeävä ensisijaisesti opettajien taholta, koska kadettiipiirit eivät puhtaasti käytännön syistä ainakaan suuremmilla paikkakunnilla pysty pitämään yhteyttä kaikkiin kouluihin.

Lopuksi

Työ Suomen nuorison – huomispäivän vastuunkantajien – hyväksi sopii erinomaisesti upseerille. Kadettiupseerien suorittama turvallisuuspolitiikan opetus on saanut näkyvää tunnustusta Tasavallan Presidentiltä tämän lehden Kadettikunnan 60-vuotisjuhlannumerossa. Puolustusvoimien ylin johto on myös antanut sille täyden tukensa lukuisissa haastattelussa. Kaikki tähän mennessä saadut kokemukset osoittavat kymmenen vuotta sitten tehdyt Kadettikunnan tehtävnmääritykset oikeaan osuneiksi. Nyt tapahtumassa oleva painopisteen muutos tulee entisestään hostamaan turvallisuuspolitiikan tieduden lisääntymistä kouluissa. Kadettiupseereina ja valtionjohdon työvälineenä turvallisuuspolitiikan alalla meidän on annettava parhaamme tukeaksemme opettajia heidän vastuullisessa tehtävässään. □

PERTTI SUOMINEN

TURVALLISUUSKASVATUS — RAUHANKASVATUS

Viime aikoina on keskusteltu paljon julkisuudessaakin turvallisuuspolitiikkaan liittyvien asioiden käsittelystä ja opetuksesta kouluissa. On järjestetty seminaareja, pidetty alustuksia ja kirjoitettu lehdistärtikkelieitä.

Mielenkiinnon heräämisen virikkeinä ovat olleet sekä koulumaailmassa toteutettavana olevat lainuudistukset että ennen kaikkea voimakkaasti nähtävissä ja kuultavissa ollut yleinen keskustelu sodan ja rauhan kysymyksistä.

Kaikilla puheenvuoroilla on omat, varmasti oikeutetut ja hyväksyttävissä olevat lähtökohtansa. Tälle kirjoitukselle antavat taustaa Kadettikunnan maanpuolusaatteellisessa työssä kertyneet kokemukset sekä huoli turvallisuuspolitiikan opetuksen selkeiden asiakokonaisuuksien säilymisestä.

TEHTÄVÄKENTÄN HAJANAISUUS HÄIRITSEE

Keskustelun tarvetta on osaltaan lisännyt myös opetettavana olevien asiakokonaisuuksien käsitteellinen ja sisällöllinen monitahoisuus ja selkiytymättömyys.

Varsin täsmälliset ohjeet turvallisuuspolitiikan opetuksesta saatettiin koulu-

hallituksen kautta koulujen tiedoksi jo vuonna 1972. Ensimmäinen rauhankasvatusta käsittelevä mietintö puolestaan jätettiin opetusviranomaisille toimenpiteitä varten vuonna 1973. Kuluneiden kymmenen vuoden aikana ei kuitenkaan ole saatu aikaan opetusta tukevia kokavia ohjeita. Pikemminkin voisi aikaan opetusta tukevia kokavia ohjeita. Pikemminkin voisi sanoa, että monet uudet opetuksessa käytettäväksi määrätyt asiat, kuten esimerkiksi aseidenriisuntakasvatusta, ovat olleet omiaan vain hämärtämään kokonaiskuvaa.

Tällaista käsitteellistä hajanaisuutta kuvastaa hyvin sekin, että turvallisuuspolitiikkaan liittyvien asioiden opettamisesta käytetään monta eri termiä — puhutaan turvallisuusopetuksesta, turvallisuuspolitiikan opetuksesta tai turvallisuuskasvatuksesta. Viimemainitun turvallisuuskasvatusta-termin soisi vakiintuvan yleisempäänkin käyttöön sen laajemman sisällön ja syvällisemmän luonteen vuoksi.

Eräiden puheenvuorojen perusteella voisi päätellä turvallisuuskasvatusta rauhankasvatusta välillä vallitsevan jonkinlaisen ristiriidan. Yhtäällä väitetään turvallisuuskasvatusta lähtökohtia

liian sotaisiksi ja toisaalla katsotaan rauhankasvatusta suhtautuvan liian kevyesti turvallisuuspoliittisiin velvoitteisiimme.

Vaikka opetuksen lähtökohdan ja sisällön kriittinen tarkastelu hyväksyttäisiinkin, tuntuu tällaisen ristiriitatilanteen etsiminen kärjistetyltä ja hyödyttömältä. Parlamentaaristen puolustuskomiteoiden sanomaa voidaan perustellusti tulkita siten, että turvallisuuspolitiikkamme on mitä suurimmassa määrin rauhanpolitiikkaa. Tällaisen turvallisuuspolitiikan hyväksyminen ja opettaminen ei voine olla rauhankasvatukseenkaan tavoitteiden vastaista.

TOSIASIOISTA ON OLTAVA SELVILLÄ

Miksi sitten turvallisuuskasvatusta ja turvallisuuspoliittista tietoa tarvitaan? Kysymystä voidaan tarkastella kolmetakin näkökulmasta — koulun ja puolustusvoimien sekä hieman yleisemmän tarpeen pohjalta.

Kouluopetuksen tulisi parhaimmillaan antaa monenlaisia valmiuksia yhteiskunnalliseen elämään osallistumisesta ja vastuun kantamisesta varten. Kaikki tämä vaatii käytännön mallien ohella vahvaa tie-

dollista perustaa. On kovin vaikeaa kuvitella, että esimerkiksi laajoista rauhan ja turvallisuuden kysymyksistä muodostettaisiin koulussa tai myöhemminkään vakaita mielipiteitä ilman, että tunnettaisiin omat kansalliset turvallisuuspoliittiset lähtökohdamme. On myös vaikeaa kuvitella, että koulunuorista kasvaisi vastuuntuntoisia yhteiskunnan jäseniä, ellei jossakin vaiheessa tehtäisi selväksi myös vastuuseen liittyvät velvollisuudet. Tämänkaltaisten tavoitteiden saavuttamista voi turvallisuuskasvatuksen tiedollinen sisältö osaltaan edistää.

Puolustusvoimien eräänä lakisääteisenä tehtävänä on edistää puolustustahtoa kohottavaa toimintaa. Tätä tehtävää toteutetaan mm. antamalla varusmiehille turvallisuuspolitiikan opetusta, jonka suunnitelmien mukaan tulisi olla luonteeltaan yhteiskunnan aikaisemmin jakamaa opetusta täydentävää. Valitettavasti kokemukset kuitenkin osoittavat, että opetuksessa olisi vieläkin lähdeittävä aivan perusteista liikkeelle, siksi hataria tuntuvat suoraan koulun penkiltä alokaiksi tulevien nuorten miesten tiedot olevan. Puolustusvoimissa tunnettu huoli koulujen turvallisuuskasvatuksen onnistumisesta on näin hyvinkin perusteltua.

Presidentti Urho Kekkonen on Tamminiemi-kirjassaan, kansankunnan turvallisuudesta kirjoittaessaan, moittinut suomalaisia silmien sulkemisesta tosiasioilta. "Poliittisen realismin taju ei todellakaan ole Suomen kansan vahvimpia puolia. Uskotaan kuten asioiden toivotaan olevan, ja toimitaan, ikäänkuin se, mitä toivotaan olisi totta", hän toteaa. Oikeat johtopäätökset voidaan tehdä ainoastaan sillä edellytyksellä, että ollaan selvillä tosiasioista — ennen kaikkea maantieteellisistä ja historiallisista tekijöistä — ja hyväksytään ne, presidentti Kekkonen kirjoittaa. Näihin ajatuksiin on helppo yhtyä. Realismien tajuun luomisen tulisi ehkä kuulua koulujen turvallisuuskasvatuksen tavoitteisiin.

KANSALLINEN VAIKO KANSAINVÄLINEN NÄKÖKULMA?

Kuten jo edellä todettiin, kohtaa koulujen turvallisuuspoliittisen opetuksen sisällön tarkastelijaa melkoinen käsitteiden viidakko. Puhutaan kansainvälisyyskasvatuksesta, rauhankasvatuksesta, turvallisuuskasvatuksesta, aseidenriisuntakasvatuksesta ja jopa kehitysmääopetuksesta.

Yleisimminkin hyväksyty näkökanta lienee se, että kansainvälisyyskasvatusta on eräänlainen yläkäsite ja muut ovat sen osa-alueita. Näiden osa-alueiden keskinäinen suhde onkin jo sitten vaikeammin määriteltävissä, sillä ne sisältävät hyvin paljon samaa aineistoa ja niitä opetetaan samojen oppiaineiden yhteydessä.

Erään mallin mukaan turvallisuuskasvatuksen ja rauhankasvatuksen oleellisin ero on niiden lähtökohdissa. Turvallisuuskasvatuksen lähtökohdista on Suomen asema ja turvallisuuspolitiikka, kun taas rauhankasvatuksen näkökulma on luonteeltaan yleisempi, periaatteellisempi ja yleismaailmallisempi. Erilaisista lähtökohdista huolimatta niitä ei kuitenkaan pitäisi nähdä toisilleen vastakkaisina tai toisiaan poissulkevinä. Oikein toteutettuina ne sensijaan voivat tehokkaasti tukea toisiaan.

Kouluhallituksen asettama aseidenriisuntakasvatustyöryhmä on syksyllä 1981 jättämässään muistiossa todennut varsin yksiselitteisesti, että aseidenriisuntakasvatusta on otettava huomioon sekä peruskoulun että lukion opetus suunnitelmassa. Kun mietinnön lähtökohdina ovat UNESCO:n kansainväliset suositukset, on selvää, että kiinnekohtia Suomen turvallisuuspolitiikkaan ja kansalliseen aseidenriisuntapolitiikan lähtökohdiin ja toteuttamiseen siinä on varsin vähän. Aseidenriisuntakasvatusta tulisi, kun sitä aikanaan ryhdytään toteuttamaan, kytkeä muistiot kiinteämmin turvallisuuskasvatusta ja rauhankasvatusta muodostamaan kokonaisuuteen.

Kun harkitaan sitä, otetaanko kasvatusta lähtökohdaksi kansallinen vai kansainvälinen näkökulma, olisi ehkä jälleen kerran syytä palauttaa mieliin presidentti Kekkonen ajatukset ulkopoliittikkamme lähtökohdista ja rinnastaa ne vaikkapa kansainvälisyyskasvatukseen. Tamminiemi-kirjassaan Kekkonen kirjoittaa: "Mutta koko ajan meidän on kuitenkin tiedostettava ja pidettävä mielessä asioiden keskinäinen arvojärjestys. Sen mittana voivat olla vain Suomen edut. Muuten on olemassa vaara, että ulkopoliittikkamme (kansainvälisyyskasvatuksemme) alkaa näyttää eräänlaiselta ajanvietteeltä."

TURVALLISUUSPOLITIIKAN OPETUSMALLI

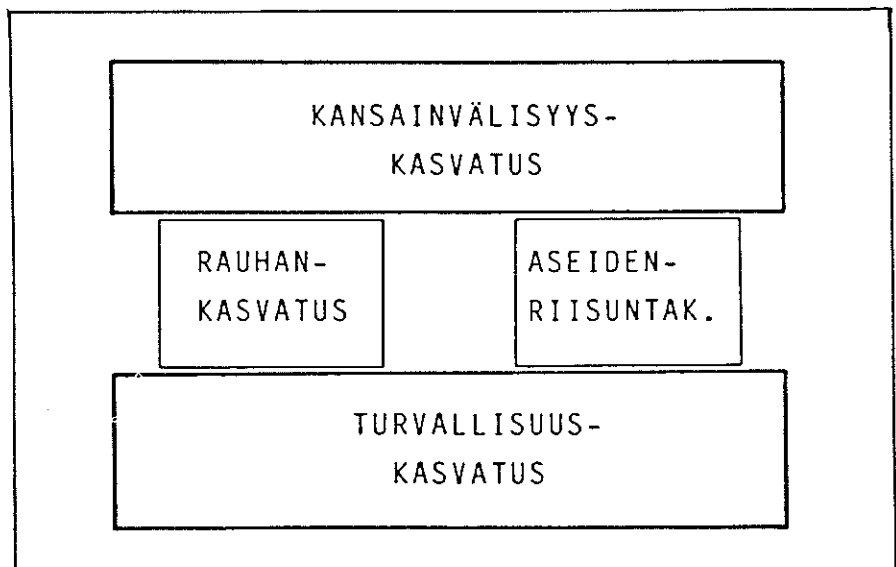
Hieman karrikoiden voitaisiin turvallisuuspolitiikan opetustapahtumaa kuvata kiinalaiseen tapaan toteamalla, että ei ole väliä onko kissa valkoinen vai musta, kunhan se pyydystää hyvin hii-riä.

Ei siis ole väliä minkä käsitteen alla turvallisuuspolitiikkaa opetetaan, kunhan tietyt minimivaroitukset saavutetaan. Tällaisina tavoitteina voitaisiin pitää mm. sitä, että kouluopetuksen perusteella ymmärretään miksi meillä ylläpidetään maanpuolustusta ja mitä lähes ensimmäisenä edessä oleva kansalaisvelvollisuus, asevelvollisuus, käytännössä merkitsee.

Ymmärrettävissä olevien asiayhteyksien löytäminen ja tavoitteiden saavuttaminen edellyttää kuitenkin täsmällisempää otetta ja selkeiden opetuspuitteiden luomista. Jätettäkään tässä eräs malli lukijoiden pohdittavaksi.

Oheisen kaavion muotoon rakennetun mallin perustana on viralliseen turvallisuuspolitiikkaamme perustuva ja kaikkia sen osa-alueita valottava turvallisuuskasvatusta. Tätä tietopuolista perustusta hyväksi käyttäen voidaan asioiden käsitteilyä syventää esimerkiksi rauhankasvatusta ja aseidenriisuntakasvatusta osa-alueilla. Tällaisia syventäviä "pilariteita" voi tarvittaessa olla muitakin. Lopputuloksena opetuksen huipulla on sitten kansainvälisyyskasvatusta tavoitteiden edellyttämien laajempien yhteyksien ymmärtäminen.

Tämänkaltaisen rakennelma edellyttää luonnollisesti opetuksen nykyistä täsmällisempää koordinoitua ja ennen kaikkea eri viranomaisten avointa ja luottamuksellista yhteistoimintaa, mihin meillä toki on hyvät edellytykset.

TURVALLISUUSPOLITIIKAN OPETUSMALLI

HELPOAN AJAN JA HYVINVOINNIN KARIKOT JOHTAJAN TIELLÄ

Ensimmäisessä lauseessa on painokkaasti todettava, etteivät jäljempänä esittämäni ajatukset kaiva maata sotilasjohtajan, upseerin, jalkojen alta. Toisaalta en kylläkään halua tasoittaa tietä, sillä murtomaassa kulkeminen on terveellinen tapa voimistaa ruumista ja virkistää mieltä.

"Erään Tuomaan" käynnistämän keskustelun punaisena lankana on johtamistyö. Keskustelu on aina tyylittelyä ja sooloilua. Kun se pysyy vilpittömien ja rehellisten mielipiteitten rajoissa, niin keskustelulla on oma tärkeä voimansa myös "autoritaarisessa sotilasorganisaas-

tiossa". Keskustelu on yksi tärkeimpiä johtamisilmaston raikastajia... tai saastuttajia.

"Päälystö käyttää hyväkseen koko joukko-osaston ajatuksia. Tällaiset keskustelut ovat konkreettinen osoitus älykkyyden ohjaamasta rohkeudesta." ("Näin toimivat Vietnamin sissit". Tammi 1972).

Mielipide, keskustelu, nojaa johonkin periaatteeseen. Sotilasjohtajan, upseerin, periaatteet ovat samat helppona aikana ja poikkeuksellisissa oloissa. Tyyli vaihtelee. Nämä periaatteet voidaan kiteyttää seuraavasti:

– Sotilaallinen kuri. Sen vaatimukset ja noudattaminen.

– Lojalisuus esimiestä kohtaan.

– Esimies – Alainen keskeinen luottamus.

Tämäkin keskustelupuheenvuoro on tarkoitettu tukemaan em. periaatteita.

Sotilasjohtajan aseman ja arkipäivän tarkastelu on ollut enimmäkseen (autoritaarista?) tyynessä vedessä huopaaamista. Ehkä on syytäkin hieman nostattaa laineita, jotta vesi tulisi happirikkaaksi kalalle uida, ja soutaja huomaisi, että vastatuulella on tihennettävä aironvetoja.

"Sotilaan perusilme on sama helppona aikana ja poikkeuksellisissa oloissa (sodassa).

VARTION VAIHTO

Puolustusvoimissa, kuten muuallakin yhteiskunnassamme, 70–80 lukujen vaihde on ollut "vartion vaihdon" aikaa. Itsenäisen Suomen todelliset kriisiajat ja sodat selvittäneet johtajat ovat luovuttaneet vastuun "lapsilleen" – sukupolvelle, joka on Suomen historian ensimmäinen hyvinvoinnissa, vapaudessa ja rauhassa kasvanut sukupolvi. Puolustusvoimissa ei enää ole yhtään joukko-osaston komentajaa, perusyksikön päälliköistä puhumattakaan, joka olisi toiminut päällikkö- ja johtajatehtävissä taistelukentällä.

Onko vartion vaihto onnistunut?

Alokkaalle opetetaan vartionvaihto taistelukentällä seuraavasti: Uusi vartiomies herätetään tarpeeksi ajoissa, jotta hän ehtisi kunnolla tottua toimintaolosuhteisiin. Vartiopaikalla molemmat tähyttävät yhdessä vartioaluetta vanhan vartion selvittäessä samalla tilanteen, omat havaintonsa ja vartiopaikan tehtävät. Vaihto on suoritettu ja vanha vartio pääsee lepäämään. Uusi vartiomies tähyttää vartioaluetta valppaana katseen siirtyessä kohteesta toiseen, ja tilanteen vaatiessa suorittaa oman joukon hälyttämisen. Vartionvaihto ei saa aiheuttaa katkosta tai kuollutta hetkeä tehtävän suorituksessa. Vastuu siitä on yhä hyvin vanhan kuin uuden vartiomiehen. Tilanne on aivan sama kaikissa yhteiskuntamme organisaatioissa, politiikassa, elinkeinoelämässä jne.

Vielä on mahdollisuus keskustellen hioa vartionvaihdon yksityiskohtia. Uskon, että erityisesti "ruohonjuuritasolla" meillä nuoremmilla on paljon kuunneltavaa. Mutta havainnontekohetkellä nuoren johtajan on oltava myös voimakas sanainen taistelija.

KOKEMUS

Johtaminen on perusteiltaan inhimillinen probleema, koska ihminen on johtajan tärkein väline, ja johtaminen kohdistuu ihmisen perustarpeiden hyväksikäyttöön ja täyttymiseen.

Ihminen, hänen käyttäytymisensä, ei ole vakioitavissa. Sen takia kokemus on johtajan arvokkainta omaisuutta. Nuoren johtajan on sitä arvostettava ennenkaikkea siinä mielessä, että hän ennakkoluulottomasti pyrkii hankkimaan kokemusta. Aivan viime aikoinakin on käyty keskustelua perusyksikköpalvelun arvostuksesta. Yllättävää, että sen merkitystä yleensäkin on vähätelty, ehkä ei niinkään julkisessa keskustelussa kuin käytännön toimissa.

Sotakoulusta ja kurssilta toiselle riennävä "kelmukittäjä" ei ehdi (ei halua tai katso tarpeelliseksi?) pysähtyä joukon eteen. Kammiossaan hänen ainoa alaisensa on kirjoituslevy, jonka päällä mo-

niväriset taktiset merkit pimeyttä ja vaikeita maasto-oloja hyväkseen käyttäen iskevät meikäläisiin olosuhteisiin tottumatonta vihollista vastaan. Toki kelmu-kittäjäkin on käynyt maastossa. Viime kerralla tosin villapaita ja saappaat jäivät kotiin. Rasvamaksa hylki taistelumuonaa siinä määrin, että autonkuljettajaakin korvensi.

Kärjistyskö? Taisi olla, mutta 1:1 esimerkit peloittavat. Ei ole olemassa niin pientä ihmissuhdetta tai johtamistilannetta, että nuorella upseerilla olisi varaa sen sivuuttamiseen.

Edellä oleva ei ole tarkoitettu halventamaan opiskelun ja teoreettisen tiedonmerkitystä sotilasta koulutuksessa. Mutta tyvestä puuhun, kun johtajan, päällikön tai komentajan oksalle kiivetään.

LAITOSTUMINEN

Heijastaako perusyksikköpalvelun (kouluttajan työn) aliarvostus hyvinvointiyhteiskunnan tauti-ilma?

"Voi sattua, että pysyviin varuskuntiin sijoitetut joukot muuttuvat varsin veltojen ja tehottomien virkamiesten muodostamaksi paikalliseksi virkakunnaksi, joka luottaa tasavallan aikaansaaman rauhan säilymiseen ja tavoittelee itselleen vaivatonta elämää!" (Montgomeryn ajatusta lainaten)

Rohkenen väittää, että johtamisilma-
tao eniten pilaava tekijä on laitostuminen. Puolustuslaitos ja Rajavartiolaitos ovat laitostuneet.

Työntekijöiden, myös johtajien, työpanos on tarkoin määritelty sopimuksissa, ja se on luettavissa etukäteen tuntitaulukoista ja käyritä. Olet hyvä ja kelpo työntekijä, kun pysyt yhä lisääntyvän normiston sisällä ja laadit hillittyjä tilastoja, kertomuksia ja määräaikaisilmoituksia. Mutta, auta armias!... jos rutiinityösi lisäksi idearikkaana ryhdyt kokeilemaan ja suunnittelemaan jotain uutta tai vaihtoehtoa hyväksytyyn normiston rinnalle. Tunnet tekeväsi mielekästä työtä ja panostat siihen osan vapaa-aikaasi, mikä näkyy taulukossa ylityönä. Tietokoneen tulostama tunti-ilasto saa organisaation elämään.

Asemastasi riippuen joudut juoksemaan toimistokierroksen ja laatimaan yhdelle esimiehellesi kertaselityksen ja

toiselle kesto selityksen. Ulos päästyäsi vedät raikasta ilmaa keuhkosi täyteen ja puhut metsän puille: "Ensimmäinen erehdys alkaa sanoista, minulle ei onnistu mikään!"... saat siitä voimaa ja yrität uudelleen.

Organisaatio on purkanut toimitto-
man energiansa, ja johtajat ovat taas turvallisesti omilla paikoillaan. Ylenmääräinen holhoaminen ja työolosuhteiden normitus koettelevat ilkeällä tavalla nuoren johtajan vastuuntuntoa. Olemmeko itse "maallisen mammonan tavoittelussa" repineet "reilun pelin sääntökokoelman"?

Onneksi tehty työ vielä jaksaa teki-
jäänsä kiittää!

PÄÄTÖKSET

Toinen laitostumisen merkki ja johtamisilma-
staston pilaaja on päätöksenteon hitaus.

Johtajan tärkeimmät ominaisuudet ovat rohkeus tehdä oikeita päätöksiä ja rohkeus pysyä tehtyjen päätösten takana. Alaisille, alijohtajille tai esikunnalle on annettava mielipidevapaus ja sitä on jokaisen käytettävä päätöksentekoon asti. Asian valmisteluvaihe on tärkein tekijä puhuttaessa lojaalisuudesta päätöksen (käskyn) toteuttamisen hetkellä.

Tehokas tapa saastuttaa johtamisil-
masto on "päätöksentekoprosessin" käynnistäminen alaisten tekemistä päätösesityksistä päättämiseksi. Asia pitkit-
tyy. Määräaikoja tarkistetaan. Työryh-
mien kokoonpanoja tarkennetaan, ja kohta huomataan, että aika hoitaa tätäkin asiaa. Siinäpä onkin päätöksiä janoa-valla alaisella aikaa pohtia oman työpanoksensa arvoa ja tarpeellisuutta.

Onneksi tällainen prosessi on mahdol-
lista vain rauhanaikana normaalioloissa. Mutta eikös toimenkuvaamme kuulu kouluttaa itsemme ja alaisemme poikkeuksellisten olojen (sodan) johtamistilanteita varten?

Rohkeat, vilpittömät päätökset ja käskyt ovat parasta rasvaa organisaation rattaisiin. Silloin rivimies, alijohtaja ja esikunta löytävät oman paikkansa, ha-
vaitsevat oman arvonsa ja "voivat huo-
letta heittäytyä esimiehensä johdettavaksi".

KESKUSTELUA

SOTILASAIKAKAUSLEHTI 6-7/82

Palkka työstä, ei kutsumuksesta

Vankeinhoidon palkoissa vääristymiä 8.6.82

**ESIMIEHET PYRKIVÄT
ALEMPIIN VIRKOKSIIN**

"Ongelmat ovat samat siviilissäkin. Saasteet leviävät yli rajojen."

Olipahan välirauha Lappeenrannassakin. Ratsuväen hohto heilahteli vuosisatojen saateessa, nyt noin niinkuin tasaisemmin Ratsuväen koulutuskeskuksen merkeissä.

Tulipa huomauttava lisä tähän heilailuun, sillä saatiin ilmoitus, että itse Mannerheim saapuu varuskuntaan tarkastuskierrokselle. Olihan tämä luonnollisesti kohokohta myös alkuasukkaille, jotka tiesivät, mitä nyt on Karjala, karjalaisuus, Marski ja ratsuväki, kun näitä ankeita aikoja eleltiin.

Lappeenrannan vanhalla asemalla oli Marskia vastassa kunniaeskadroona ja torvisoittokunta — ja Korkea Päällikkö saapui seurueineen omalla junallaan. Kunniaeskadroonan päällikkö oli luutnantti Glaes Gripenberg, joka määrättiin tähän juhlaan tehtävään sukulaissuhteiden perusteella, sukulaissuhteet olivat melko läheiset. Soittokunnan ”musikkijohtajana” oli muistaakseni itse mus.luutnantti Aku Huttunen — joka tapauksessa soittokunta oli loistoluokkaa, täsmällistä torventoitotusta, rummut ja lautaset mukana vapisemassa. Kaikki taitavia ammattimiehiä ja -oppilaita.

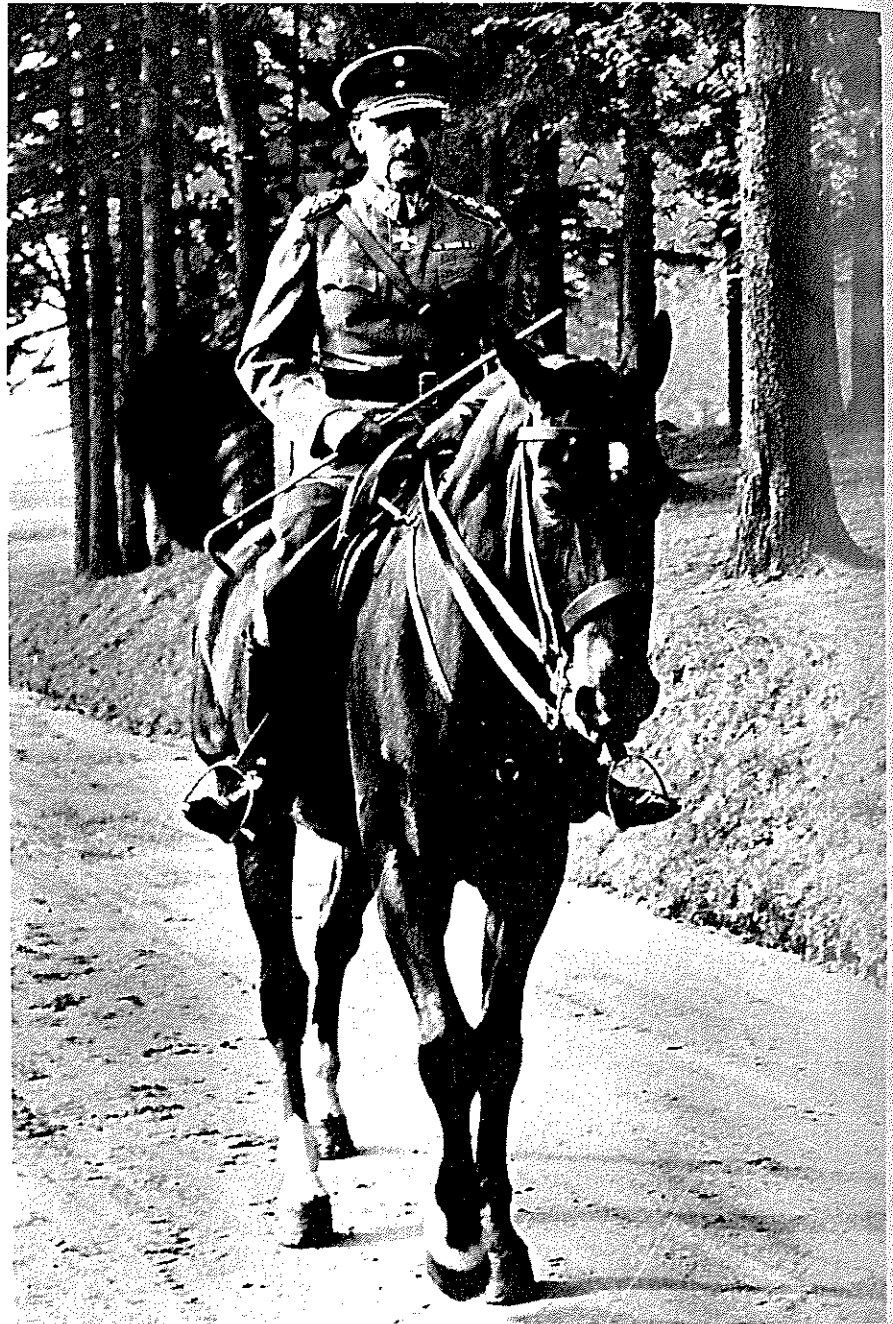
Vielä tuosta luutnantti Glaes Gripenberg-herrasta. ”Herraluti” Klasu oli helvetin välitön ja reilu päällikkö. Sellainen filmitähti kuin Clark Gable jäi ulkomuodollaan toiseksi — ja Lappeenrannan rouvat, tytöt ja penskatkin olivat lääpäällä. Tämä kaikki Klasun puolesta ja positiivisesti.

Näinpä sitten Korkean Päällikön vastaanotto tapahtui: Marski seurueineen astui juhlallisesti junastaan asemalaiturille, marssi soi ja luutnantti laukkaili ilmoittamaan. Kättely, jonka jälkeen Marski tarkasteli Klasun hevosen melko perusteellisesti, ammatillisesti, kun hevoset melko hyvin tunsu. ”Herraluti” joutui sitten tarkastelussa kohteeksi, joka olikin melko tarkka ja toi huomattavasti eloa näihin muodollisuuksiin. Lienee johtunut läheisistä sukulaissuhteista. Tarkastuksen päätöksensä loihe Marski murteellisesti korostaen lausumahan:

— Luutnantilla ovat kovin huonot ja likaiset saappaat, harvemmin olen nähnyt vastaavia. Kun Lappeenrannassa on Suomen paras suutarimestari, niin määrään, että luutnantti menee ja teettää itselleen uudet saappaat. Tässä Teille rahat. — Marski kaiveli takataskustaan ilmeisesti kaikki rahansa — huhupuheiden mukaan oli usein rahapulassa.

”Herraluti” meni hieman hölmöksi, mutta viimein leikkasi. Hän näytteli saappaitaan ja yritteli selvittää, että tässä on tullut ratsastelluksi joka päivä ja pitkiä päiviä, ja tuolta pohkeen puolelta on aivan turha saappaita lankkailla. Näkyi selvästi, että ratsun kanssa on työskennelty eikä vain matkusteltu kamelien selässä.

Marski mulkaisi ja tuhahti: — Kame-

VALTER TIIKANEN

Marski ja luutnantin saappaat

lien selässä, sikamaista kielenkäyttöä, mene Sine ja hoida nopeasti tämä saapasiasia—

Marskin muu tarkastus oli lyhyt ja

pintapuolinen. Illalla, kun Marski oli lähtenyt uusille tarkastuskierroksilleen, luis-ti juttu mukavasti Seurahuoneella niin kauan kuin saapasrahat riittivät.

KYMMENEN KYSYMYSTÄ

Kymmenen kysymystä käsittelee tällä kertaa taktiikkaamme. Vastaaajana on Sotakorkeakoulun operaatiotaidon ja taktiikan opettajien vanhin ja maasotalinjan, verstiluutnantti Matti Närhi.

MATTI NÄRHI

Mikä on taktiikan ja strategian ero?

Carl von Clausewitzin esittämän, jo klassisen määritelmän mukaan strategia on oppi taistelun käyttämisestä sodan voittamiseksi. Käsitteen sisältö on aikaa myöten laajentunut, ja nykyään strategialla tarkoitetaan valtion kaikkien voimavarojen käyttöä ja käytön valmistelua poliittisen johdon asettamien päämäärien saavuttamiseksi.

Taktiikalla taas tarkoitetaan tietyn taistelun suunnittelua, valmistelua ja toteuttamista prikaatien ja niitä pienemmissä puitteissa. Puhuttaessa useammasta toisiinsa liittyvästä taistelusta koostuvan sotatoimen suunnittelusta, valmistelusta ja toteuttamisesta käytetään operaatiotaito-termiä.

Miten taktiikkamme eroaa viime sotien aikaisesta?

Ehkä merkittävin ero on siirtyminen — olosuhteiden pakosta — linjoilta ja rintamasta alueelliseen taisteluun. Saarroksiin joutuminen koettiin käsitykseni mukaan viime sotien aikana hyvin vaikeaksi tilanteeksi, joka usein aiheutti pakokauhakin. Nyt lähdetään siitä, että osa joukoista taistelee suunnitelmallisesti ilman välittömiä yhteyksiä muihin joukkoihin jonkin aikaa. Perinteisen ajattelun muuttaminen asettaa koulutukselle kovan haasteen.

Mitkä ovat viime aikojen merkittävimmät kehitysaskeleet?

Koko maan kattava paikallispuolustusjärjestelmä on vähitellen loksautanut paikalleen taktillisessa ajattelussa. Paikallisjoukkoja ei enää unohdeta, mutta niille ei myöskään anneta ylivoimaisia tehtäviä.

Vieläkö viivytyks on realistinen taistelulaji?

On kyllä. Menetelmiä vain on täytynyt muuttaa. On luovuttu niin sanotusta telaketjuviivytyksestä, jossa joukko hetken aikaa taisteltuaan siirtyy vihollisen edellä uusiin aseisiin pysäyttääkseen sen jälleen. Nyt lähdetään siitä, että pysäyttäjän täytyy ehdottomasti olla valmiina takana ja edessä taistellut joukko joko jää sinne sissitoimintaan tai tulee avoimia sivustoja ja aukkoja myöten pois.

Mitkä ovat nykyisen taktiikkamme keskeiset ongelmat?

Suurin ongelma on käytössä oleva väline eli joukkomme. Erityisesti liikkuvuudessa ja ilmatorjuntakyvyssä on pahoja puutteita. Traktoreilla liikkuva joukko on kovin haavoittuvainen.

Mihin suuntaan kehitys on johdamassa?

Toivottavasti parempaan. On syytä odottaa, että ”maavoimien vuosikymmen” III Parlamentaarisen puolustuskomitean suosituksen mukaisesti parantaa joukkojemme taistelukykyä ja antaa taktiikallamme paremman välineen.

Onko reservin käytössä uusia ajatuksia?

Ehkä nykyään lähdetään entistä useammin siitä, että reservi ei ole vain katastrofin estämiseksi (kuten murron rajoittamiseksi) varattu osa voimista, vaan reservejä varataan tietoisesti ratkaisutaistelua varten. Niihin voidaan joukot suunnata kaukaakin lähes ”suoraan liikkeestä”.

Mikä on jalkaväen ja muiden aselajien suhde?

Jalkaväkeä pidetään edelleen taistelun ratkaisijana, mutta se tarvitsee muiden aselajien tukea. Mitään aselajien välisiä konflikteja ei meillä ole; jokainen ymmärtää oman tehtävänsä. Näin on myös huollon suhteen.

Voidaanko taktiikkaa harjoitella meillä riittävästi?

Kertausharjoitusten lisääntyminen on lisännyt myös taktiikan harjoittelumahdollisuuksia. Pienissä puitteissa voidaan taktiikkaa kokeilla ja harjoitella ehkä riittävästikin, mutta suurten joukkojen harjoituksia ei meillä juuri pystytä järjestämään. Ja se on kyllä selvä puute.

Miksi taktiikasta keskustellaan niin vähän?

Julkisuudessa ehkä vähän, mutta sitäkin enemmän keskustellaan harjoituksissa, joukoissa ja sotakouluissa. Asiat ovat usein sellaisia, ettei niistä voi julkisuudessa kirjoitella. Tietysti yksi syy voi olla myös arvostelun pelko. Niinhän ei tietysti saisi olla, vaan asioista tulisi voida keskustella ilman, että ruvetaan arvostelemaan henkilöitä.

— Joululeivonnaiset suoraan meiltä —

Kotipulla Lötjön

Myös Pullapuoti

Puh. 973-413 138, KITEE

TILAUSAJOON

28—54-paikkaiset bussimme.

LIIKENTEEHARJOITTAJA

Pentti Ketonen

29250 NAKKILA KP 3 Puh. (939) 73 352

RAKENNUS — SALONEN KY

Merikotkanpolku 2
01450 VANTAA 45
Puh. 90-8724433

KANTA-O VAUNU Y

HUITTINEN, SAMPU PUH. 932-61 671

JÄPPILÄN KIEVARI

- Viihtyisä ravintola kirkonkylän keskustassa.
- Vuokrattavana edustussuuna ja kesämökkejä.

Puh. 958-50 130

Hammaslääkäriasema

ODONTOMA OY

Töölönkatu 30 b

Ajanvaraus puh. 441 341

Avoimna arkisin klo 8—18, lauantaisin klo 9—12

ELIXAIR OY

SAKSALANKATU 2 50100 MIKKELI 10
PUHELIN 955-368 900

— KOTIMAISET ELEKTRONISET ILMANPUHDISTIMET —

TAMPEREEN KESKUSTASSA

HOTELLI VICTORIA

ITSENÄISYYDENKATU 1 • 33100 TAMPERE 10

PUH. 931-30640 • TELEX 22-352

SAMESOR OY konepaja

KUOPIO

Puh. 971-124 166

Mäntyniemen Lomakoti

6 km Mikkelin kaupungista

Hyvää täysihoitoa ryhmille ja yksityisille
lomaviettäjille.

avoimna ympäri vuoden.

Tiedustelut ja tilaukset puh. 955-12 376, 367 120

VESIJOHTOLIIKE

HELMER LAAKSO & KUMPP.

24240 Salo, Katrineholminkatu 8
Puh. 924-3493

Terinit AB

68700 Teerijärvi

puh. 968-75175.

Suomen 3M Oy

Sinimäentie 6
02630 Espoo 63
Puh. 90-52 00 11

VARATTU

OY FJÄLLRÄVEN AB

Kalastajankatu 14, 65100 VAASA 10 puh. 961-121 288
— Kevyitä tunturi- ja retkeilyvarusteita —

Valmistamme tunnettuja
FJÄLLRÄVEN-tuotteita —

KUN KÄYT KUOPIOSSA
Poikkeus ensin Partasella

Näet talon täynnä
tarjouksia:

- matkamuistoja • leluja • lahjoja •
ja käyttötavaroita

PARTANEN OY

Kauppak. 32
KUOPIO puh. 116 754

CARLSON
KAUPPAKATU

TORI

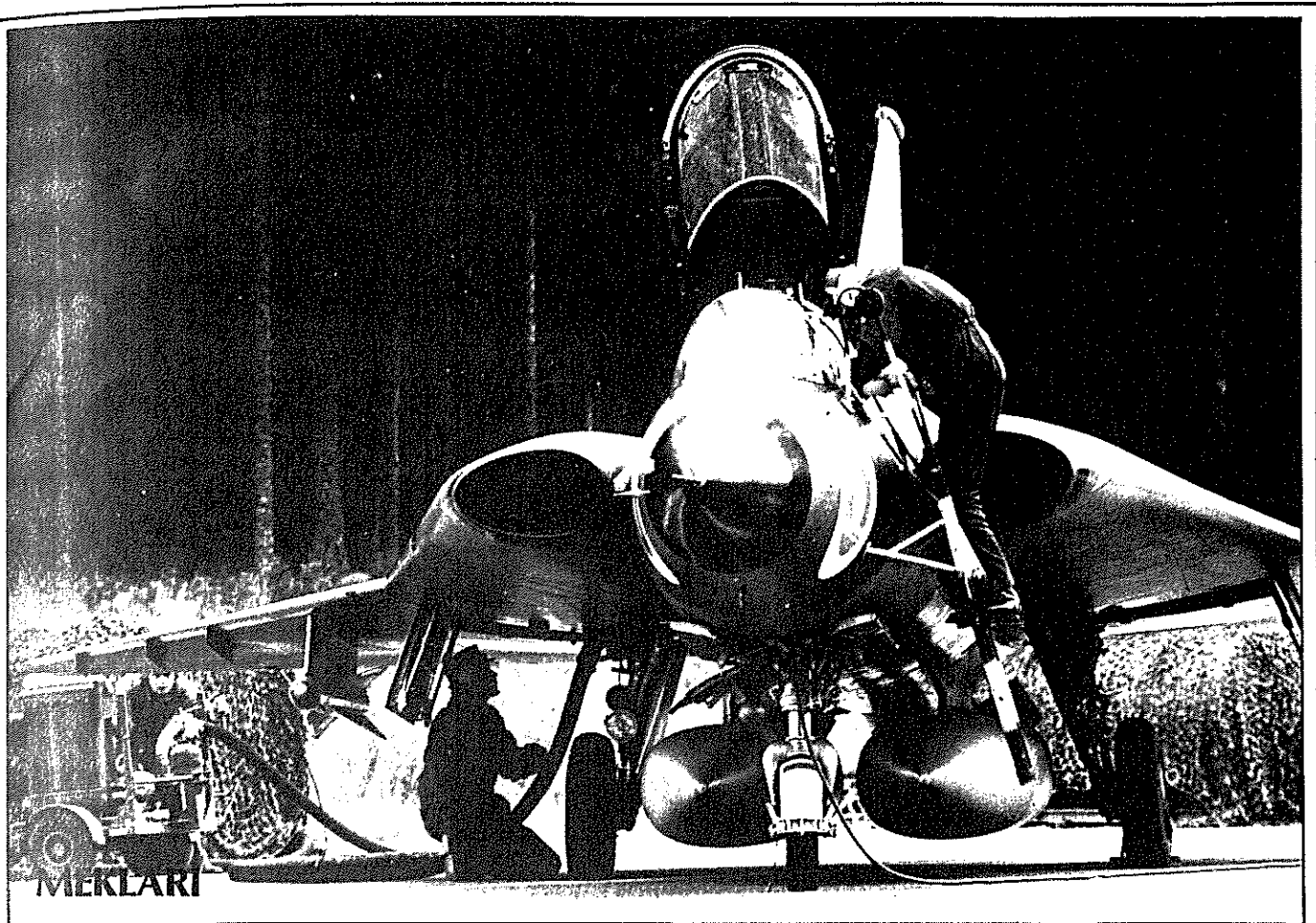
PARTANEN OY

SYB

H

TAVARATALO

HAAPA-
NIEMEN
KATU

KEHITTYVÄT PUOLUSTUSVOIMAT

Puolustusvoimat käyttivät viime vuonna sotavarustehankintoihin 842 miljoonaa markkaa, josta perushankintojen osuus oli 322 miljoonaa markkaa ja kaluston uusintoihin 520 miljoonaa markkaa. Kokonaissumma on 82 mm pienempi kuin II Parlamentaarisen puolustuskomitean suositus. Vuosilta 1977–81 ollaan jäljessä 171 mm eli noin neljä prosenttia.

Tietysti jäljessä olo voisi olla paljon suurempikin, joten siinä mielessä tyytyväisyyden pitäisi olla ilmeinen, mutta eikö summat ole sittenkin määrätty minimiä ajatellen. Siihenhän kai koko komiteatyöskentely perustui. Olivathan sotilaat jo määritelleet omat miniminsä, joista komitea tinki vielä melkoisesti. Nyt on siis vielä tingitty tingitystä minimistä.

Tuttuahan tämä tietenkin on, sillä jos tutkaillaan ensimmäisen mietinnön toteutumista, niin sama suunta on jatkumassa. Positiivisena puolena voidaan kuitenkin pitää sitä, että hankintojen summa on silti ollut nousussa viimeiset viisi vuotta, lukuunottamatta vuotta 1981.

☆☆☆

Merikadeteilla oli 1940-luvun lopulla tykistöopin tentti. Valvojaksi määrätty

kapteeniluutnantti tuli sisään luokkaan ja jakoi kysymykset kadeteille. Oppilaat syvenyivät hermostuneina kysymyksiin, sillä aihe ei ollut mikään helppo.

Valvoja kuitenkin hautautui katederille sanomalehtensä taakse, niin ettei näkynyt muuta kuin hieman sormenpäitä. Sitten kuului sanomalehden takaa:

— No, kyllä nyt pitäisi osata.

☆☆☆

Puolustusvoimia sanotaan usein vanhoilliseksi ja jäykäksi organisaatioksi. Muutoksia tapahtuu hitaasti ja ne ovat vähäisiä. Mutta kun selailee puolustusvoimien viime vuoden toimintakertomusta ja vertailee sitä vaikkapa 6–7 vuotta sitten tehtyyn yhteenvetoon, niin kehitystä on totisesti tapahtunut.

Pikapäin silmäillenkin kertomuksesta iskeytyy vastaan mm. seuraavia sanoja:

Työterveyshuolto, öljyntorjunta, työsuojelutarkastukset, virastodemokratia, työsuojeluopetus, henkilöstöhallinnon yhteistyöelin, varusmiesten työllisyyskyselyt, nuorten työllistäminen, luolatyöolosuhteet, sukupuolten tasa-arvoraportti, tulokaskurssit, henkilöstölehti, luonnonmuonaohje, ympäristöterveydenhoito ja sosiaalinen turvallisuus.

Luettelossa heijastuu lähes ko-

konaisuudessaan tämän päivän yhteiskunnan kehitys. Ja kuka vielä sanoo, että puolustusvoimat eivät pysy kehityksen mukana!

☆☆☆

KTR 4 eli KTR Fyra oli ruotsinkielinen joukko-osasto Vaasassa. Erään taisteluharjoituksen aikana eksyi tykkimies Våld (väkivalta) metsään ja hämärän tultua häntä lähdettiin joukolla etsimään. Etsijät etenivät ketjussa ja huutelivat välillä:

— Är det Våld? Är det Våld?

Ketjun edettyä jonkin matkaa kuuluu pensaan takaa kahinaa. Alikersantti huudahti:

— Är det Våld?

Hätäntynyt naisenaäni vastasi:

— Nej, det är frivilligt.

☆☆☆

Sotamarsalkka Montgomery on sanonut: ”Sota ei voi itse poistaa itseään. Ydinaseet ovat antaneet ihmiskunnalle mahdollisuuden valita, lopettaako se sodan vai antaako se sodan tehdä itsestään lopun. Maailman jakavat poliittiset ja ideologiset erimielisyydet on ratkaistava. Jollei tätä tehdä ensiksi, ydinaseiden riisuminen todennäköisesti lisää konventionaalisen sodan vaaraa.”

☆☆☆

ED OY ELEKTRO-DIESEL AB

Puh. 563 3011
Vanha Kaarelantie 28
01610 VANTAA 61

AKAAN KONEPAJA Ky

Jorma Haverinen ja Kumpp.

Viihala, Rautatienkatu 12
Puh. 937/35 800 — 35 801

MATTI TOIVOLA Ky

KEBKUSSAIRAALANTIE 1
PL 211
40101 JYVÄSKYLÄ 10
PUH. 941-213977
TLX. 28-184

MIILU-METALLI OY

Sähköistysuunnittelua —
Asennuksia — Myymälä

60100 Seinäjoki 10, Valtionkatu 5
Puh. 140130

Tämän kyltin alta löydät sähkötekniikan koko
alueen, edullisesti

**Puutavaraa ja puusepäntöitä
MASAN PUU Matti Lammela**

Pori, Ruosniemi. Puh. 939-33 660

Kalusteita liikelaitoksille sekä omakotitalouksiin

OY ELOPAK AB

SUURI NYKYAIKAINEN JA EDULLINEN
OSTOSPAIKKA

TÖÖLÖNTORIN VALINTA

Aaro Piekkala

Tykistönkatu 7 Helsinki puh. 496011

oy Rymaco ab

PL. 9
02921 ESPOO 92
Puh. 90-840133
Telex 124703

**Kuljetusliike
ILMARI LEHTONEN OY**

ROVANIEMI

Puh. 991-16340

**LAHDEN MAANSIIRTO
V. UNELIUS KY**

Vapaudenkatu 14 15110 Lahti 11
Puh. 918-25501

Tehokas liikelounaspaikka.
Tuhti Suomalainen ruoka.
Puotilantie 5 Helsinki Puh. 337852

Puotilan Kartano**RAVINTOLA KELTALYHTY**

Kauppakatu 29 70100 Kuopio 10
Puh. 971-112008

— Tule viihtymään —

**RAKENNUSLIKE
JURAK OY**

Viherlaaksonranta 4
02710 Espoo 71
Puh. 90-596562

**Helsingin Osakepankki
palvelupankki****OLKAINVALMISTE KY**

Kalevantie 7 33100 TAMPERE 10
Puh. vaihde 931-20 344
VALMISTAMME ERI ARTIKKELEITA
PUOLUSTUSVOIMILLE

KEKSI-, KORPPU- ja RINKELITEHDAS

PIEKSÄMÄEN KEKSI

PIEKSÄMÄKI,
Keskuskatu 24, puh. 958-11 898

**RAKENNUSTOIMISTO
HAKANPÄÄ KY**

28400 Ulvila
Puh. 939-88878

**Tyrvään, Kiikan
ja Kiikoisten
VAKUUTUSYHDISTYS**

Vammala, Puh. 932/2155

RÄIHÄ KY

— MUOVILELUJA EDULLISESTI —

Murtokatu 5 Järvenpää
Puh. 90-287 495

**INSINÖÖRITOIMISTO
TAUNO NISSINEN OY**

00440 HELSINKI 44
SENTNERIKUJA 3
PUHELIN 90-5625255

70460 KUOPIO 46
SAARIJÄRVENTIE 14
PUHELIN 971-126 311

**HAMMASLABORATORIO
AARNO KOIVUNEN**

Savonkatu 10
74100 Iisalmi 10
Puh. 977-21668

**MAKKOSEN MATKASSA
MUKAVASTI
T. MAKKONEN OY**

Linja-autoliike
Kyllikinkatu 4, Iisalmi
Puh. 977-23241

**VEHMASEN
SEMENTTIVALIMO**

94430 KAAKAMO
Puh. 980-527076

**PARTURI KAMPAAMO
TORIKKA AILA**

Puutarhakatu 11
33210 Tampere 21
Puh. 931-34115

**MAITAVIA — MUKAVIA
RAVINTOLAPALVELUJA
HENRIKINHAAVI**

VIITASAARI
Puh. 946-22202

SUOMEN KINTEISTÖTOIMISTO LKV
MAANMITTAUSINSINÖÖRIT OY **puh. 440 244**

Nervanderinkatu 5 D HELSINKI 10

142400

PUSKANTIE 18 A
60100 SEINÄJOKI 10

ETELÄ-POHJANMAAN
PUHELIN OY

LAPUAN OSUUSKAUPPA

62100 Lapua
Puh. 964-387 387

KAUSTISEN PUU

69600 KAUSTINEN
Puh. 968-611059

Stille-instrumenteilla
nyt 10 vuoden takuu
OY STILLE AB

Lastenkodinkatu 5 HELSINKI 18
Puh. vaihde 90-694 2133

KONEYHTYMÄ E. SIRELIUS

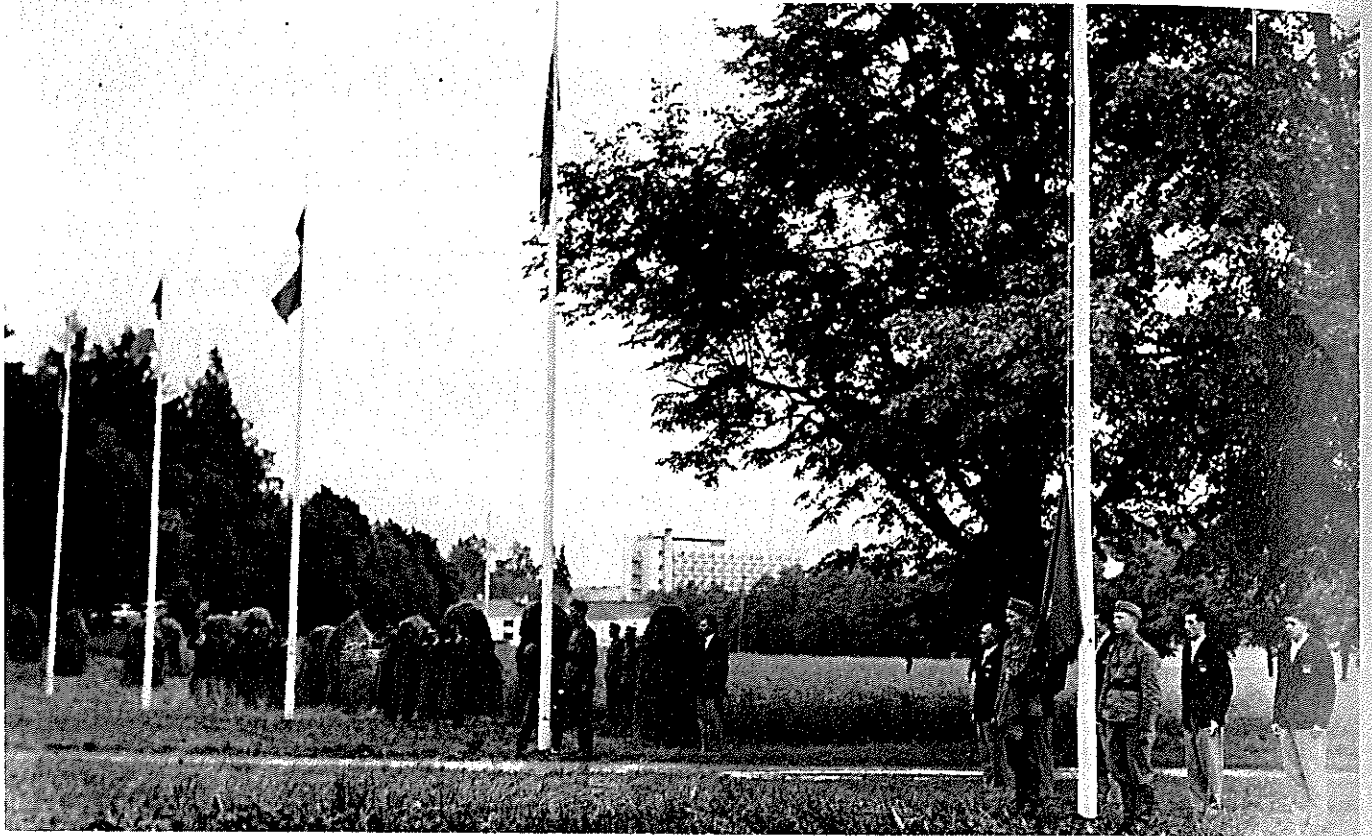
45200 Kouvola 20 Tehontie 15. Puh. 123 311

SAMMUTTIMIT, TARKASTUKSET, TÄYTÖT

TURVA SAMMUTINHUOLTO

om. V. Kärki

Puh. 986-25346, Korpikuja 20
87200 Kajaani 20

Lipunnosto Helsingin olympialaisten 5-ottelukisoissa Aulangolla. Heinät on nostettu seipäille, etteivät kilpailijat tallaisi niitä.

Teksti: LAURI VILKKO
Kuvat: LAURI VILKON
ARKISTOSTA

Muistelmia Helsingin olympiakisojen nykyaikaisen 5-ottelun taustoista ja tapahtumista Hämeenlinnassa kolmen- kymmenen vuoden takaa

Helsingin olympialaisista on kulunut 30 vuotta. Yhä vielä kisat muistetaan "vanhajan hyvinä kisoina". Yksi osanottajista, silloinen luutnantti, nykyinen eversti Lauri Vilko muistelee kisojen 5-ottelua, jonka järjestelyt olivat kokonaan puolustusvoimien vastuulla. Suorituspaikat ja järjestelyt olivat nykymittapuun mukaan vaatimattomat, mutta tunnelmaa riitti.

LÄHTÖKOHDAT JA ODOTUKSET

Toiveet ja odotukset nykyaikaisen 5-ottelun tiimoilta Helsingin kisoja lähes-tyttäessä liikkuvat melko korkealla. Perusteitakin näille odotuksille löytyi, sillä Suomen näyttö tässä lajissa edellisissä ja samalla ensimmäisissä toisen maailman-sodan jälkeen pidetyissä olympian kisoissa Lontoossa v 1948 oli ollut sangen vakuuttava: kaksi miestä pistesijoilla viiden parhaan joukossa (Vilko neljäs ja Larkas viides) ja kolmaskin hyvin sijoittuneena (Platan kymmenes), mikä kokonaispanos olisi riittänyt tuolloin joukkuekultaan, mutta meidän epäonneksemme joukkuekilpailu tuli viralliseksi lajiksi vasta Helsingin olympia-laisissa.

Olympiadin 1948-1952 välivuo-silta oli kaiken lisäksi kertynyt Suomelle nykyaikaisen 5-ottelun MM-kilpailuista peräti kolme joukkuekilpailun hopeamitalia, joten toiveille hyvistä sijoituksista omilla olympialaisissamme alkoi löytyä konkreettista katetta.

Omalta kohdaltani odotuksia ja samalla paineta kasvattivat kohtalaisen mukavat henkilökohtaiset sijoitukset Lontoon 4. sijan lisäksi MM-kilpailuissa vv 1949-51: kaksi hopeaa ja yksi pronssi. Suomen ja suomalaisten mahdollisuuksia Helsingin kisojen mitalitais-tossa puntaroivat asiantuntijat kuin myös suuri yleisö tekivät laskelmia ja tutkivat tilastoja saaden yksinkertaisen yhteenlaskun lopputulokseksi sen, että nykyaikainen 5-otteluhan on Suomelle ilmiselvä mitalilaji ja ainakin Vilko jo jotakuinkin valmis mitalimies. Tämä asi-antila todettiin sitten myös lehdistön palstoilla moneen kertaan, joten ennakkopaineita muodostui ihan riittävästi.

Ratsastus suoritettiin maastoesteratsastuksena. Selvisin putoamatta!

Miekkailussa ei onnistunut oikein mikään.

KISOIHIN VALMISTAUTUMINEN

Alkukesän katsastuskilpailujen jäl-keen olympiavalmennusjoukkueeseen jäivät Vilko, Mannonen, Vilhunen, Platan, Vanninen ja Rokka. Kesä-heinäkuun vaihteessa pidettyjen SM-kilpailujen päätteeksi liitto esitti Suomen olympialaiselle komitealle olympiaedus-tajaksi SM-kilpailujen paremmuusjärjes-tyksen mukaisesti Lauri Vilkon, Olavi Mannosen ja Olli Rokan sekä varamie-heksi Arvo Vilhusen. Esitetyn mu-kaisena lajin edustus sitten myös ai-kanaan vahvistettiin ja joukkueen johta-jaksi nimettiin Olavi Larkas. Touko-kesäkuuhun huipentunut valmentautu-misprässi, mikä sisälsi keskimäärin 3 harjoituskertaa päivässä tasaantui heinäkuussa viimeistely- ja suoritusyksi-

tyiskohtien hiomisvaihteeseen sekä pa-lautumiseen ja henkiseen valmistautu-miseen varsinaista tosikoitosta varten Hämeenlinnassa 21.-25.7.

Miten valmistautuminen ja valmen-tautuminen omalta kohdaltani oli sitten onnistunut? Näin yli 30 vuoden jälkeen en pysty enää arvioimaan sitä puolta juuri minkään vertaa. Luulisin, että kaikki se tehtiin mikä silloisissa olosuh-teissa ja sen aikaisilla valmennustiedoilla oli mahdollista. Olavi Larkas olympia-velmennusjoukkueen valmennuksen johtaja oli kokenut ja pätevä 5-ottelun tai-taja, joka sitten varsinaisen kilpailujouk-kuen johtajana tunsu meidät kaikki pe-rinpohjin ja tiesi miten saada meistä kaikki irti itse kilpailussa.

Miekkailukilpailut Ahvenistolla. Areena ei täyttäisi tämän päivän vaatimuksia, mutta silloin se oli aivan toimiva.

KISOJEN PUITTEET NYKYAIKAISEN 5 -OTTELUN OSALTA

Hämeenlinna oli valittu nykyaikaisen 5-ottelun osalta olympiakilpailun tapahtumapaikaksi, koska käytännön vaikeudet olisivat muodostuneet Helsingissä kohtuuttoman suuriksi. Järjestelyt oli uskottu Hämeenlinnan varuskunnalle, joka ytimen muodosti Kevyt Prikaati. Kilpailun johtajana toimi kenrmi Savonjousi lähimpinä apulaisinaan evl Pietarinen, maj Karttunen ja kapt Välimaa. Järjestelykoneisto teki jo valmisteluvaiheessa vaikkeuttavaa työtä ja niinpä Ahveniston uusi urheilukeskus oli hyvissä ajoin valmiina vastaanottamaan kilpailijat sekä kisavieraat.

Kilpailuun oli ilmoittautunut kaikkiaan 67 osanottajaa 20 eri maasta. Kun varamiehet eivät kuitenkaan voineet osallistua itse kilpailuun, oli kilpailijoiden määrä alkujaan 53, mutta kilpailuun osallistui loppujen lopuksi 51 ottelijaa. Yhteensä 15 maalla oli mukana täysi kolmen miehen joukkue ja ensimmäistä

kertaa tähän lajiin osallistui nyt myös Neuvostoliitto. Etukäteissuosikkeja olivat Ruotsin, Unkarin, USA:n ja Brasilian joukkueet sekä monen mielestä myös oma joukkueemme.

Nykyaikaisen 5-ottelukilpailun avajaiset suoritettiin Ahveniston urheilukeskuksessa vaikuttavin juhallsuukin hui-pentuen olympiatulen sytyttämiseen. Olympiatulen toi urheilukeskukseen Suomen 5-ottelujoukkueen varamies ltn Vilhunen miekkailuasuun pukeutuneena ja Hämeenlinnan urheiluseurojen edustajien saattamana. Olympiastadionin ohella Ahveniston urheilukeskus oli ainoa paikka missä olympiatuli pysyvästi paloi, tosin siellä vain viiden kilpailupäivän ajan.

Kisat Hämeenlinnassa oli avattu ja kamppailu olympiamitaleista voi alkaa.

KILPAILUTILANTEISTA JA -TAPAHTUMISTA

Ratsastuskilpailu suoritettiin vielä tuolloin vaativana maastoesteratsastuksena 5 km pituisen 24 kiinteää estettä

käsittävän radan kierrellessä Ahvenistonjärven lähimaastoja. Maastoesteratsastus asettaa aina omat riskinsä ja niinpä tässäkin kilpailussa kolme kilpailijaa joutui keskeyttämään hevosen tai miehen loukkaantumisen takia. Sen lisäksi tapahtui useita nurinajoja ja satulasta suistumisia ko kilpailijoiden pystyessä kuitenkin jatkamaan ratsastuksensa loppuun saakka.

Kilpailuun valitut ratsuhevoset edustivat varsin hyvää ja tasalatautaista tasoa, joten arvonta ei siinä mielessä ollut mikään ratkaiseva tekijä. Joukkueemme panos ratsastuksessa olisi ollut suorastaan mahtava, ellei Rokka olisi viimeistä edellisellä esteellä suistunut hevonsensa edestä. Hän oli siinä vaiheessa vielä edellä lopputuloksissa toiseksi sijoitunutta Mannosta, mutta putosi sitten 26. sijalle. Oma ratsastukseni sujui täysin tyydyttävästi, mutta ehkä jonkinlainen alitajuinen varovaisuus ja "varman päälle" ratsastus verotti kokonaisuutena muutamalla kymmenellä sekunnilla ja samalla 4-5 sijaa lopputuloksissa sijoitukseni ollessa 11. Kaiken

Nyt on pakko osua.

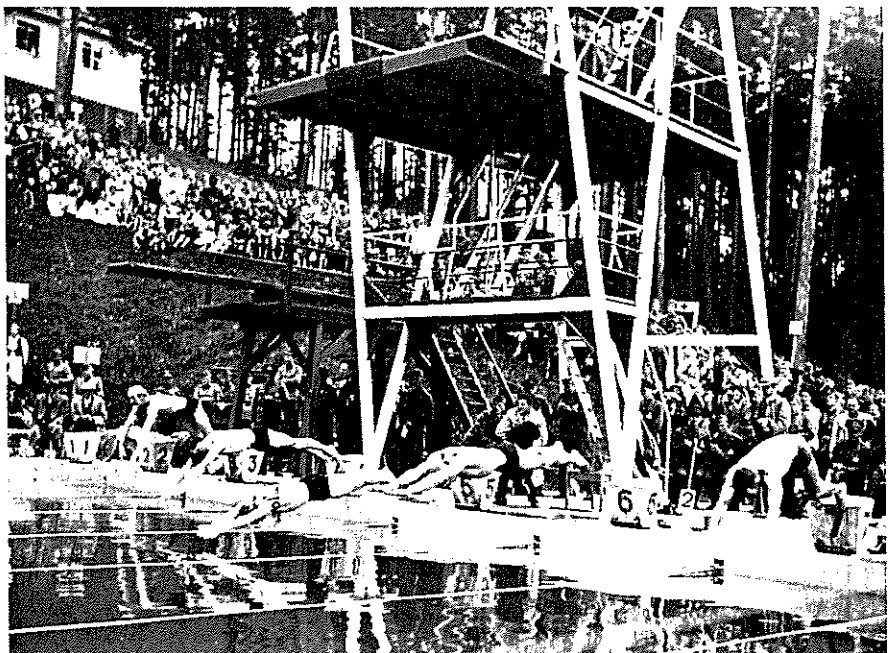
missä tulos oli suunnilleen yhtä heikko. Kaiken kaikkiaan miekkailusta tuli Suomelle pohjanoteeraus, mistä ainoa suunta oli ylöspäin.

Jäljellä olevat lajit ammunta, uinti ja maastojuoksu sujuivatkin sitten jo aivan toiseen tahtiin, mitä osoittaa sekin, että joukkueena Suomi voitti kaikki kolme lajia, mutta tämäkään ei auttanut kokonaiskilpailussa pronssimitalia pitemmälle. Kuvioammunta onnistui minulta henkilökohtaisesti erinomaisesti mistä tuloksena oli melko selvä lajivoitto 196 pisteellä.

Joukkuepronssi jäi viimeisen lajin, maastojuoksun varaan, sillä USA oli edellämme ennen sitä. Kaikkemme panimme 4 km:n raskaalla radalla peliin ja niin onnistuimme ohittamaan niukasti USA:n. Omasta juoksustani oli muodostua jopa katastrofi, sillä väliaikojen antajat ilmoittivat minulle ehkä hyvässä tarkoituksessa 1 km:n kohdalla minuutin todellista aikaa heikomman väliajan, mistä pelästyneenä vedin seuraavan kilometrin pahat nousut niin lujaa, että johdin puolimatassa kilpailua. Se kostautui tietenkin loppusuudella niin, että juuri ja juuri selvisin maaliin. Eipä ainkaan jäänyt mieltä painamaan se, että voimia olisi ollut vielä reservissä, vaikkakin "normaalilla" ja oikealla vauhdilla maastojuoksun sijoitukseni olisi ilmeisestikin parantunut ja samalla myös sijoitus kokonaiskilpailussa, mutta jossittelut ovat aina jossitteluja. Suomi sai pronssia ja se tuntui kaiken yrittämisen ja ponnistelun jälkeen ihan hyvältä sekin.

kaikkiaan ratsastuksen jälkeen tilanne oli kohtuullisen hyvä, sillä sijoittuihan joukkueemme neljänneksi.

Miekkailu suoritettiin toisena kilpailupäivänä Ahveniston urheilukeskukseen rakennetuissa miekkailukatoksissa. Itse kilpailu muodostui sekä fyysisesti että psyykkisesti varsin raskaaksi, sillä jou-tuihan kilpailija pitkän päivän aikana keskittymään viiteenkymmeneen kaksinkamppailuun, joissa ratkaisu tapahtui yhdellä ainoalla pistolla. Syystä tai toisesta miekkailukilpailu muodostui joukkueellemme "Waterlooksi", sillä henkilökohtaiset sijoitukset olivat: 19. Rokka, 37. Mannonen ja 38. Vilke. Mikä meni pieleen? Sitä analysoitiin ja ihmeteltiin kauan, mutta lopullista vastausta ei löytynyt. Omalta kohtaltani voin vain todeta, että miekkailuun tuli jonkinlainen pakkovoittamisen paine, jolloin ei tietenkään tulosta syntynyt. Alitajuisesti lienee ollut mielessä myös Lontoon olympialaisten miekkailuni,

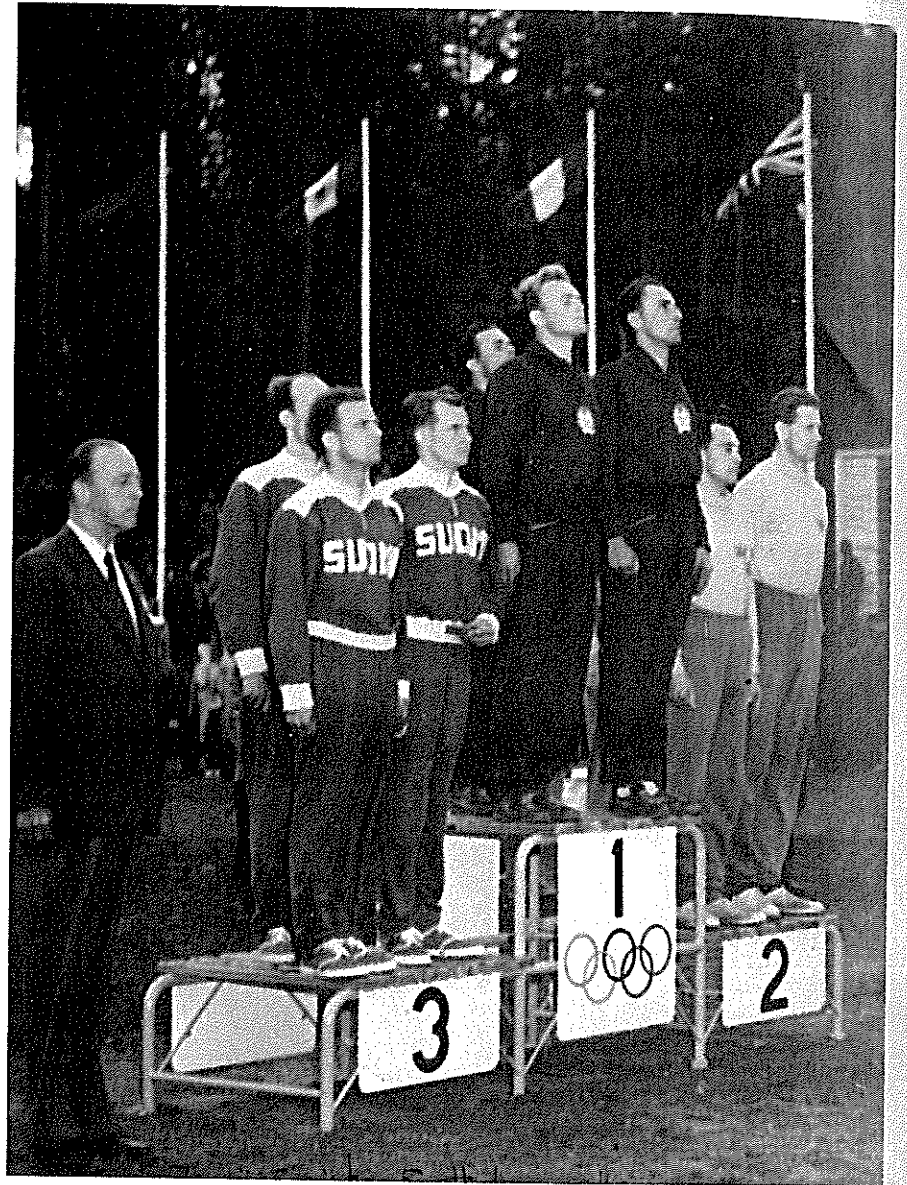
Uinti meni suomalaisilta hienosti. Vielä on toivoa!

Juoksussa otettiin kaikki irti.

**POST FESTUM
– AJATUKSIA**

Omat kokemukseni ja muistoni Helsingin olympialaisista Hämeenlinnassa olivat yksinomaan postitiivisia itse kilpailussa sattuneista vastoinkäymisistä huolimatta. Helsingin olympialaisten henki eli ja vaikutti myös Hämeenlinnassa ja Ahvenistolla. Eri maiden kilpailujoukkueiden ja kilpailijoiden keskinäiset välit olivat mitä parhaimmat ja kilpailujen yleispuitteet sekä järjestelyt toivat mainetta puolustusvoimillemme. Kisäyleisö eli voimakkaasti mukana eri kilpailulajeissa kannustaen ottelijoita ja tietenkin erityisellä lämmöllä meitä suomalaisia. Sotilaana tunsin olevani omieni joukossa ja puolustusvoimien edustajien puolelta koko ajan saamani kannustus ja tuki tuntui suurenmoiselta ja auttoi yrittämään parastaan niin Suomen kuin myös puolustusvoimien puolesta ja kunniaksi. □

Lopputulokset oli tyydyttävä.

Kisat ovat ohi ja mitalit jaettu. Urheilumuotia vuodelta 1952.

KYSY POROAA

— maustamatta
maukasta

Kysy kauppialtasi maukasta poronlihaa. Poronlihasta voit vähällä vaivalla valmistaa ravitsevaa mutta vähäkalorista arkiruokaa, aivan samoin kuin muitakin liharuokia. Kysy myös ruokavihjeitä.

PORO ON VÄHÄRASVAINEN
PORO ELÄÄ LUONNOSSA

PALISKUNTAIN YHDISTYS

96100 ROVANIEMI 10 KOSKIKATU 33 A
PUH. 991-22 057

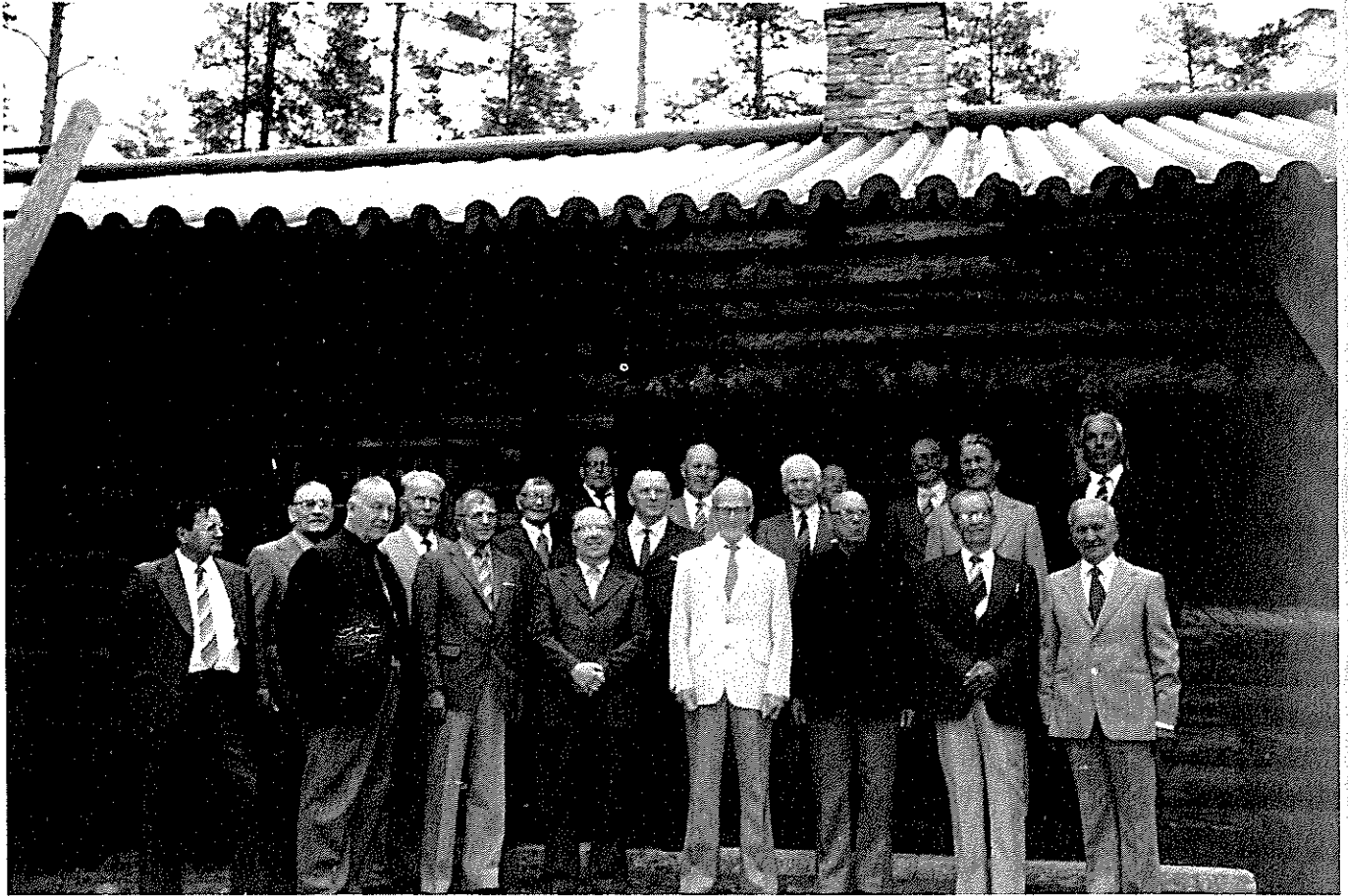
MASI-SISU MAHTI MAASTOSSA

MASI-SISUn Valmet 611 CSBA -moottorissa on tehoa 150 kW (204 hv) ja vääntöä 680 Nm (69 kpm). Ja kun alusta sekä voimansiirto on suunniteltu kovaan käyttöön, niin kantavuuskin on yli 6.000 kg. Vaikeissakin olosuhteissa MASI-SISUn maasto-ominaisuudet ovat tehokkaassa käytössä.

Oy Sisu-Auto Ab

Rakentaja-veteraanit yhteisessä kuvassa metsästysmajan portilla Lopella.

PARHAAT KUNNIAVIERAAT:

MARSKIN METSÄSTYSMAJAN RAKENTAJAT LOPELLA

Teksti ja kuvat:
ERKKI SUTELA

Lopen Panelian järven rannalla seisovassa kelohonkaisessa Suomen Marsalkan metsästysmajassa on nähty korkeita vieraita aina tasavallan presidentistä lähtien. Erityisen tervetulleiksi toivotettiin elokuun lopulla ne parisenkymmentä jatkosodan Rukajärven suunnan 14. D:n silloista taitavaa korpisoturia, jotka majan rakensivat tasan 40 vuotta sitten nykyisen rajan taakse Lieksajärven rannalle.

”Oma tupa, oma lupa”, oli kovasti tyytyväinen tasavallan presidentti, Suomen Marsalkka Mannerheim lausunut ottaessaan aikoinaan vastaan metsästysmajan, jonka kenrm Erkki Raappanan joukot olivat lahjoittaneet hänelle 75-vuotislahjaksi ja joka keväällä 1945 oli pystytetty uudelleen erämaaisemaan Lopella. Ehkä syynä

Marskin erityiseen tyytyväisyyteen oli myös hänen oma toteamuksensa, että metsästysmaja oli ensimmäinen hänen omistuksessaan oleva talo.

Rakentajaveteraanien vierailun eri puolilta Suomea Lopelle olivat suurta vaivaa nähden järjestäneet 14.D:ssa taistelleet kenrl Erkki Setälä ja maanviljelysneuvos, majuri res Pentti Perttuli. Erinomaisena isäntänä toimi majan hallituksen puheenjohtaja, Mannerheim-ristin ritari, jalkaväenkenraali Adolf Ehrnrooth.

Rakentajat tyytyväisiä

Nuoria, käsistään erityisen taitavia miehiä oli majan rakennustöissä v. 1942 kaikkiaan 60. Aika on vaatinut veronsa, mutta vielä 17 aseveljeä, keski-ikältään jo 70-vuotiaita, oli kutsua noudattanut.

Majan suunnitellut ja piirtänyt kajaantilainen arkkitehti Eino Pitkänen on jo siirtynyt ”hiljaiseen divisioonaan”, mutta mukana olivat rakennustyön molemmat johtajat, rakennusmestarit ja silloiset luutnantit Olavi Kinnunen ja Heikki Noponen.

Kaikki vieraat olivat erittäin tyytyväisiä sekä metsästysmajan nykyiseen ympäristöön että tapaan, jolla majaa on hoidettu.

— Olette rakentaneet — ei vain Suomen Marsalkalle, vaan koko Suomen kansalle — muistomerkin, joka kertoo suuresta sotilaasta ja valtiomiehestä saadoilletuhansille ihmisille ympäri maailmaa. Kaikki ovat ihailleet teidän kätenne töitä, sanoi jalkaväenkenraali Ehrnrooth toivottaessaan rakentajat tervetulleiksi Lopella.

Veteraanit tutustuivat tarkoin metsästysmajaan ja muihin alueen rakennuksiin, saunaan ja kalamajaan. ”Tuon nurkan minä nostin alhaalta ylös asti”, muisteli yksi ja toinen tarkasteli tekemäänsä korituolia. Juttu luisti, 40:n vuoden takaiset monet muistot palautuivat mieliin.

Metsästysmajan kurkihirtenä on erityinen kierteinen ja tukeva kelotukki. ”Sen löysi Pieningänsalolta Rönkköniminen sotilas Pielavedeltä” muisteli Niilo Patrikainen, jonka hartiat ovat yhä kuin ladon ovet ja joka ainoana oli jaksanut nostaa tuon kurkihirteen maasta pystyyn.

Marskin metsästysmajassa kuului rakentajille tarjottuun lounaaseen tietysti piriipintainen marskin ryyppy. Se kumottiin saatteenaan Siiranmäen legendaarisen sotilaan Adolf Ehrnroothin sanat:

– Itsenäistä Suomea ei olisi olemassa ilman Carl Gustaf Mannerheimiä!

Majan suunnittelu

14. D:n komentaja, kenrm Erkki Raappana oli innokas erämies. Miettiesään divisioonansa miesten lahjaa Marskille tämän 75-vuotispäivänä v. 1942 Raappana päätyi metsästysmajan rakentamiseen, koska hän oli Päämajassa käydessään saanut havaita, että ylipäällikkö mielellään ja asiantuntevasti keskusteli metsästyksestä ja kalastuksesta.

Metsästysmajan piirustukset laati 14. D:n luutnantti, arkkitehti Eino Pitkänen. Metsästysmaja ja sen erillinen sauna rakennettiin nykyisen rajan taakse, Repolan eteläpuolelle, Lieksajärven rannalle Keihänsiemenen tyveen.

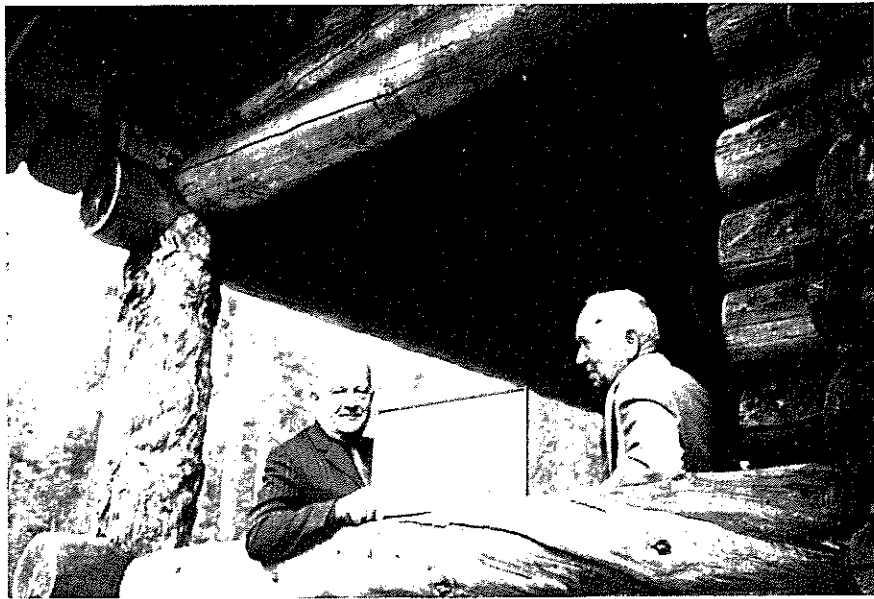
Ympäristö siellä oli kaunista, koskematonta metsäharjannetta. Lahden poukamasta avautui Lieksajärvi yli 5 kilometrin pituisena selkänä. Järvessä oli runsaasti lohia, joita rakentajatkin pyytivät kymmenittäin ja ympärillä olivat rikkaat riistamaat.

Rakennustyön johtivat luutnantit, rakennusmestarit Olavi Kinnunen ja Heikki Noponen. Rakentajiksi he valitsivat eri yksiköistä taitaviksi tuntemiaan ammattimiehiä.

Sekä maja että sauna rakennettiin Karjalan kelohongista, joiden koosta, pituudesta ja laadusta arkkitehti Pitkänen antoi tarkat ohjeet. Kelohongat hankki divisioonan tykistö.

Kattorakenne tehtiin juurakko-katto- tuoleilla, jossa juurakot räystäällä taituivat ylöspäin. Niiden päällä oli ponttilauta, kattohuopa ja turvekerros. Majan kauniin takan tekivät luonnon liuskakivistä taitavat muurarit.

Kätevät korpisoturit tekivät myös osan majan ja saunan kalusteista. Marskan makuuhuoneen kelohinkaisen tupakkapöydän ja siihen kuuluvat tuolit päällysty hienolla tuohikudoksella alansa

Rakennustyön Lieksajärven rannalla johtivat rakennusmestarit, luutnantit Olavi Kinnunen (oik.) ja Heikki Noponen. Kummallekin Marsalkka lähetti kauniin kiitoskirjeen, joka on kehystettynä miesten välissä. — Kuistin nurkkapilari on harvinaista muhkuraista ja kierteistä kelohonkaa.

huippumestari, Parikkalan Mikko Rönkkönen, joka teki ylipäällikölleen myös tuohivirsut.

Maja valmistui hyvissä ajoin ja kenraali Raappana luovutti sen omistuskirjan kaikkien Rukajärven taistelijoiden puolesta 4.6.1942 Marsalkalle Päämajassa Mikkelissä.

Marski tuli tutustumaan majaan syyskuussa. Hän oli siihen erittäin ihastunut ja esitti kiitoksensa koko divisioonalle, jonka etulinjaan hän tuolla matkalla myös tutustui.

Maja Lopelle

Kun kävi selväksi, että majan alue jäisi rauhanteon jälkeen Neuvostoliiton puolelle, majan kaikki rakennukset purettiin ja ne varastoitiin Lieksaan. Sieltä ne keväällä 1945 siirrettiin Lopelle, josta presidentiksi valittu Marsalkka oli ostanut n. 5 hehtaarin luonnonkauniin alueen Punelian järven rannalta. Sinne metsästysmaja, erillinen sauna ja kalamaja pystytettiin uudelleen keväällä 1945 Heikki Noposen johdolla Marskin itsensä maksaessa kaikki kulut.

Maja on ollut avoinna yleisölle vuodesta 1958. Yhä edelleenkin yli 10.000 matkailijaa käy vuosittain siihen tutustumassa. Vieraita on ollut ympäri maailmaa.

Majan hallinnosta vastaa Suomen Marsalkka Mannerheimin Metsästysmaja r.y., jonka muodostavat Jääkäriliitto, Kadettikunta, Suomen Reserviupseeriliitto ja Upseeriliitto.

Marsalkka halusi erota jo keväällä 1945!

Majan rakennustöitä johtanut nykyinen talousneuvos Heikki Noponen on tehnyt tarkan kirjallisen muiston rakentamiseen liittyvistä asioista.

Hän kertoo, että kun maja oli Lopella valmis, hänet kutsuttiin 28.6.1945 presidentin luokse lounaalle Tamminiemeen, missä vieraana oli myös kenrl Aksel Airo.

Lounaan aikana presidentti oli hetken puhelimessa pääministeri Paasikiven soittaessa. Presidentti ilmoitti, että Airon oli lounaan jälkeen ilmoitauduttava pääministerille.

Lounaan jälkeen presidentti vei Noposen työhuoneeseensa, kiitti tätä hyvin johdetusta työstä ja ojensi omistuskirjoituksin varustetun teoksensa ”Ratsain halki Aasian.”

Tämän jälkeen Marsalkka, joka Noposen mielestä vaikutti väsyneeltä ja ehkä hiukan hermostuneeltakin, sanoi aivan yllättäen, että hän aikoo nyt luopua tasavallan presidentin tehtävistä.

Noponen kertoi todenneensa presidentille, että hänen Lopella rakennustyössä tapaamansa vasemmistolaisesti ajattelevat työmiehet olivat kaikki olleet ylpeitä siitä, että ovat saaneet olla rakentamassa Marskille ja mm. tähän vedoten Noponen oli lausunut toivomuksen, että Marsalkka edelleen hoitaisi presidentin tehtäviä. Marski oli Noposen mukaan ollut kiinnostunut kuulemastaan ja tehnyt lisäkysymyksiäkin, mutta oli kuitenkin

kin toistanut, että hän silloisessa vaikeassa poliittisessa tilanteessa ei katsonut voivansa jatkaa presidenttinä.

Nyt tiedämme, että kun Airo ilmoitettiin Paasikivelle, tämä kertoi, että hallituksen ulkoasiainvaliokunta oli tehnyt päätöksen Airon pidättämisestä asekatkentuun liittyen. Tiedämme myös, että Airon "pidätys" kesti 2 vuotta 9 kk, minkä jälkeen oikeus totesi hänet täysin syyttömäksi!

Noponen arveleekin, että huoli Airon ja koko valtakunnan kohtalosta sai tuolloin jo vanhan, väsyneen ja sairaan Marsalkan lausumaan toivomuksen päästä vihdoin yksityiselämän lepoon.

Tuo toive toteutui kuitenkin vasta n. 8 kuukautta myöhemmin, kun Marsalkka erosi presidentin virastaan 4.3.1946 omasta pyynnöstään.

Saunan kuistilla muistot palautuivat ja korpisoturien jutut luistivat aivan kuin silloin ennenkin.

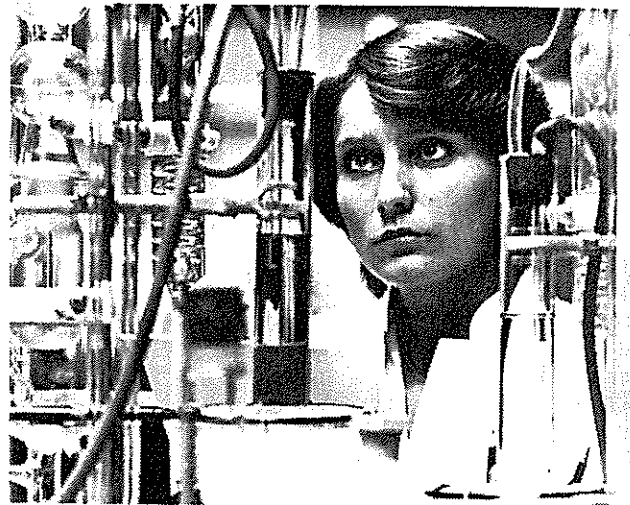
EAP" LIPPUTANGOT JA VALAISINPYLVÄÄT

Edulliset kotimaiset kuumasinkityt teräksestä valmistetut kartiomaiset lipputangot pit. 7—12 m.
HINNAT ALKAEN 620 mk:sta.
Valaisinpylväät pit. 2,5—8 m.
HINNAT ALKAEN 220 mk:sta.
Tilauksesta erikoispylväät, mastot ja yms. teräsrakenteet.

EAP OY

SULKAVA, puh. 957-71 000
KANGASNIEMI, puh. 959-2333, 2334

Kemiran tärkeimmän tuoteryhmän, lannoitteiden valmistus kattaa kotimaan markkinat ja riittää vientiinkin. Tuotanto käsittää lisäksi teollisuuskemikaaleja, maatalouskemikaaleja, räjähdysaineita, tekokuituja, maaliraaka-aineita, suojaimia, Viennin osuus on noin kolmannes liikevaihdosta. Tuotanto ja markkinointi perustuvat laajaan tutkimustyöhön ja koetoimintaan.

KEMIRA

V A R A T T U

SUOMENHEVONEN 75-VUOTIAS

Suomenhevonen ei ole kylmäverinen eikä lämminverinen. Se on yleisrotu, ja harvinaisen monipuolinen. Nyt sitä on jalostettu määrätietoisesti 75 vuotta, sillä valtio aloitti kantakirjanpidon vuonna 1907.

Juhlivasta suomenhevosesta kertoo maisteri Ilmari Ojala Suomen Hippoksen suomenhevostoimikunnasta.

Suomenhevosen alkuperää on ylivoimaista enää varmasti osoittaa. Yleisimmin otaksutaan, että se polveutuu niistä hevosista, jotka palvelivat suomalais-ugrilaisia kansoja jo niiden vaelluksella kohti pohjoista.

Sen jälkeen hevosemme on saanut moninaisia ulkoisia vaikutteita. Ruotsin osana Suomi joutui kantamaan oman raskaan osuutensa sotilasrasituksista. Kun ratsuväki oli aselajeista nopein ja iskukykyisin, valtio pani 1500-luvulta lähtien hevostäydennyksen varmistamiseen paljon huolta ja vaivaa Suomesakin. Valtion ns. kuninkaankartanoissa ja aatelin suurtiloilla astuneet valikoidut jalostusoriit ulottivat vaikutustaan myös talonpoikaisiin talleihin. Pääasiallisesti hevosen kehitys oli kuitenkin kylien yhteislaidunten varassa, ja hevostemme koko lienee vielä 1600-luvun lopullakin jäänyt yleisesti alle 140 senttimetrin.

VIIME VUOSISADAN JALOSTUSTOIMIA

Venäjänsä vallan aikaisesta jalostuskehityksestä saatava kuva on selväpiirteinen. Jo 1800-luvun alulla venäläisen sotaväen hevoset antoivat kokoa ja askelta lisäävän panoksensa suomalaisen hevosen aineksiin. Ainakin Etelä-Pohjanmaalla rupesi jo talonpoikaisessakin omistuksessa olemaan oriita, jotka esim. kokonsa tai nopeutensa takia kohosivat ylitse muiden ja vaikuttivat naapuripiittäjiin saakka.

Pohjois-Karjalaan tiedetään tuotetun Venäjältä kulkevia oriita, ja Karjalan kannaksen hevoskantaan vaikutti Pietarin kanssa käyty vilkas maatalouskauppa. Esimerkiksi orlovilaisen veren vierailuista kertoivat eriaisteiset harmaat värit, joita hevosissamme vielä joitakin vuosikymmeniä sitten näkyi.

Yhteislaiduntaminen pysyi laajana kauimmin Savossa. Sikäläinen hevonen säilyttiinkin "maatiaisesta" piirteensä, sekä hyvät että huonot, pitkälle 1900-luvulle.

Viime vuosisadalla valtiovalta järjesteli jalostustoimia jo usein säännöksiin. Ruotsalaista asiantuntemusta käytettiin hyväksi, ja valtion kilpa-ajoilla runsaine rahapalkintoineen tuli olemaan jalostusoriita luokitteleva merkitys. Vuosisadan

lopulla saavutti suurimman laajuutensa ns. ruununorijärjestelmä, jolla on ollut hyvin myönteinen vaikutus hevosemme kehitykseen. Ruununorijärjestelmä käsitti satoja valtion omistamia jalostusoriita, jotka oli tarkasti valiten ostettu ja sijoitettu maan eri puolille. Monesti ruununoriit olivat tunnettuja ravureita.

Ravilahjojen tärkeys viime vuosisadan jalostustoimissa onkin kiistaton. Pitkien etäisyyksien maassa oli opittu arvostamaan luonnokasta, joutuisaa hevosta, joka pystyi tulemaan perille samalla puhdilla kuin kotipihasta lähti.

PUHDASROTUINEN SUOMENHEVONEN

Tämän vuosisadan alussa kotimainen hevonen oli niin sanoaksamme henkisiltä ominaisuuksiltaan tasaisesti korkealuokkainen. Maa- ja metsätalouden vaatimukset kiristyivät, mutta suomalaisen hevosen riidattomat edut, sen terveys, pitkä käyttöikä ja sitkeä yrittämishalu antoivat oivan pohjan käyttöarvon parantamispyrkimyksille. Tyyppi ja koko olivat melko epäyhtenäiset, rakenteellisia heikkouksia oli, mutta enempien verensekoitusten katsottiin mieluummin pahentavan kuin parantavan asiaa.

Valtio aloitti kantakirjanpidon vuonna 1907 puhdassiitoksen pohjalta. Maataloushallitus piti alusta lähtien oriiden kantakirjaa, mutta tammakantakirjat olivat vuoteen 1918 asti maakunnallisten hevosjalostusliittojen vastuulla. Pian sen jälkeen kantakirja jaettiin kahdeksi: työhevos- ja yleishevostammakirjaksi. Jälkimmäisen tehtävänä oli tuottaa paitsi työkäyttöön myös Ratsuväkiprikaatin tarpeisiin soveltuvia hevosia. Kun 1930-luvulla siirryttiin selväpiirteiseen tuotantojalostukseen, siitosvalinnan tärkeimmäksi testiksi tuli vetokoe, jonka tehokkuus sai kiitosta ulkomaita myöten.

Ravurille ei ollut sijaa virallisessa jalostusohjelmassa. Mieluumminkin on sanottava, että jalostuksen johto suhtautui aina vuosisadan puoliväliin saakka juoksijoihin melko nuivasti. Mutta kun kasvattajilla erityisesti Pohjanmaalla, Karjalassa ja Kymenlaaksossa oli omat vaatimuksensa hevostensa kulunlahjojen suhteen, suomenhevosesta kehittyi ainutlaatuisen monipuolinen taloushevonen. Hevosen käyttäjän oma valinta keskitti heidän suosionsa tiettyihin isälinjoihin, jotka ajanoloon syrjäyttivät muut suvut merkitykseltään väistyviksi.

Valiojuoksija Ilo-Tähti voimaharjoittelussa.
Kuva: Tapio Mäenpää

SUOMENHEVOSEN KOHTALONVUODET

Sotavuosina suomenhevonen joutui koettelemukseen, jossa olosuhteet antoivat tilaisuuden verrata sitä muunrotuisiin. Se osoittautui verrattomaksi terveydeltään. Sen suorituskyky kesti myös tilanteissa, joissa majoitusolot olivat alarvoiset ja rehustuskin sattumanvaraista. Korpisodan erityistilanteissa, esim. pitkissä koukkauksissa, huolto rakentui paljolti hevosen varaan: se pystyi tuomaan purilaansa kaikkialle, minne sen jalka sopi.

Rauhan palattua suomenhevonen kiskoi teiden ja rautatien varteen sen puutaran, joka tarvittiin jälleenrakennukseen ja ulkomaankaupan elvyttämiseen. 1950-luvun alkaessa hevoskantamme tavoitti lukumääräisen huippunsa (400 000), mutta pian sen jälkeen maatalouden moottorointi romahdutti hevosten hinnat äkillisesti ja yllättävän nopeasti. Hevossuvuista jäivät eloon vain lahjakkaimmat, ne, joilla oli näyttöä raviraidoilla. Voitanekin väittää, että suomenhevosen pelastivat ne hevoskasvattajat, jotka suomalaisen juoksijaan uskoen olivat vaatineet hevoseltaan paitsi tavanomaisia työsuorituksia myös hyviä liikkeitä ja vauhtia.

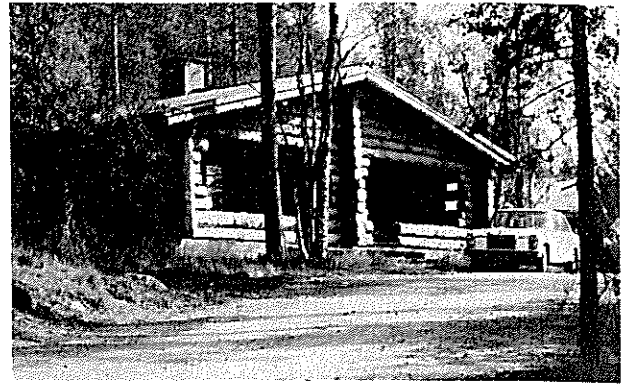
ENTÄ NYT?

Viime aikojen kehitys on ollut nopeaa. Valtio on luopunut kantakirjanpidosta, jonka sai tehtäväkseen Suomen Hippos ry, se muodostettiin alan kahdesta keskusjärjestöstä. Uusi jalostusohjesääntö antoi kehukset paitsi juoksijan ja työhevosen myös ratsun ja ns. pienhevosen eli suomenponin kehittämiseksi. Nyt suomenhevosia on vajaat 20 000 eli runsas puolet maan koko hevoskannasta.

Raviratojemme hevosten enemmistö on suomenhevosia. Yhä edelleenkin menestyneimmät yksilöt ovat maanviljelijä-omistajiensa valmentamia ja ohjattamia. Suomenhevonen liittyy siis nykyäänkin kiinteästi suomalaiseen maatalouteen, vaikka sen yleinen paluu pelloille lienee normaalioloissa mahdoton. Metsäajoissa sillä näkyy osuutensa vieläkin olevan. Kriisiaikoja varten tietty suomenhevosvara on välttämätön. Niinpä eräät puolustusvoimain joukko-osastot käyttävät jatkuvasti työhevosia ja kouluttavat hevosmiehiä.

Myös suomenhevosen tulevaisuus on urheilussa. Määrätietoisien juoksijajalostuksen lyhydestä huolimatta Vieterin ja Vekselin ennätys 1.21,6/km on niin kova, että lämminveristemme valtaosa jäi sitä hitaammaksi. Nimenomaan viime aikoina nopeuskärjen leventyminen on antanut uusia mahdollisuuksia myös jalostukseen, joten aikaero nopeimpiin lämminverisiin tulee vielä kaventumaan.

LOISTOLUOKAN LOMAKOHDE

SALLATUNTURIN KELOPIRTIT

52 kpl 30—40 m² suuruista kelopirttiä, majoitustilaa 2 h+2 lisäv. Pirteisissä: takka, suihku, WC, jääkaappi, keittonurkkaus, astiasto, puhelin, radio, värity (22) sekä oma sauna (32). Viihtyisä ravintola. Hiihtoladut 3, 5, 8, 11, 16 ja 18 km, valaistu laskettelurinne 1100 m, poroajelua, moottorikelkkailua, pilkkiretkiä. Patikkareitit 5, 11, 12, 14, 18 ja 40 km, koskenlaskua, purjehdusta, kalastusta ja metsästystä.

Varaukset: matkatoimistot tai suor.
puh. 992/37721, telex 37120 ttsal sf.

LÄHES 50 VUOTTA
PAINAVAA YHTEISTYÖTÄ
PUOLUSTUSVOIMIEN
JA LAPINLEIMUN
VÄLILLÄ.

Parhaiten me osäämme ohutlevyt,
kerta- ja kestonuovit:

LAPINLEIMU OY

KILSA-TUOTTEET 37800 TOIJALA 937-21080 Telex 22380

KADETTIKUNTA

HALLITUS

Puheenjohtaja kenrm M Vanonen
Varapuheenjohtaja kom J Pajala

VALTUUSKUNTA

Puheenjohtaja kenrl J Pajala

TOIMISTO

Toiminnanjohtaja kom R Waris
Toimistonhoitaja rva M Lehtinen

OSOITE

PE Oper.os PL 919 00101 Hki 10 ..... 90-625 801
PE Opero.c. PL 919 00101 Hki 10 ..... 90-625 801

PUHELIN

Viipurint. 21 A 7, 13210 Hämeenlinna 21 ..... 917-68 771

Punavuorenk. 14 B 32 00150 Hki 15 .....
90-665 137
90-665 739

KADETTIPIIRI SIHTEERI

Helsinki	kapt	A Lankinen
Itä-Uusimaa	maj	R Piira
Lahti	ylil	T Hyvönen
Hämeenlinna	kapt	J-P Mustonen
Länsi-Uusimaa	ylil	Ö Björkman
Riihimäki	ltn	A Salo
Turku	ylil	T Rouhiainen
Niinisalo	kapt	P Ruotsalainen
Säkylä	ylil	J Roinne
Pirkka-Häme	kapt	E Helorinne
Keski-Suomi	kapt	K Hämäläinen
P-Kymenlaakso	ylil	V Lillberg
Etelä-Karjala	ylil	P Koljonen
Mikkeli	kapt	Y Vehviläinen
Savonlinna	kapt	J Rouhe
Hamina	kapt	L Lind
Kuopio	maj	P Jouko
Pohjois-Karjala	kapt	P Haapalainen
Vaasa	ylil	I Suoraniemi
Seinäjoki	ylil	E Kaakinen
Kokkola	kapt	K Pökkä
Oulu	ylil	H Hilden
Kainuu	ylil	J Mäki-Kokkila
Lappi	ltn	T Härkönen
Kadettioppilas- kunta	kad	A Pohjola

OSOITE

SKK, PL 226 00171 Hki 17 ..... 90-176 681/339
TaistK, PL 5, 04401 Järvenpää 90-251 491
HämRJP, PL 6, 15701 Lahti 70 ..... 918-40 811
PsPrE, PL 5, 13701 Parolannummi 917-207 211
UudPr, PL 5, 10641 Dragsvik 911-13 760
EK/ViestiR PL 5, 11311 RMK 31 ..... 914-35 071
TurItPsto, PL 5, 20811 Tku 81 ..... 921-21 041
YK-KoulK, PL 5, 38841 Niinisalo 930-36 050
Erkintie 3, 27800 Säkylä 938-70 200
TamISpE, PL 37, 33541 Tampere 54 ..... 931-615 440
Antonink. 9 G 16, 40250 JKL 25 ..... 941-211 311
Pilvilinna C 30, 45100 Kouvola 10 ..... 951-21 611
UudRP, PL 5, 53901 Lappeenranta 90 ..... 953-12 900
MikSpE, PL 57, 50101 Mikkeli 10 ..... 955-10 777
SaviSpE, PL 12, 57101 SLN 10 ..... 957-22 704
RUK, PL 54, 49401 Hamina 952-43 020
SKSIE, PL 80, 70101 Kuopio 971-222 422
JoeSpE, PL 55, 80101 Joensuu 10 ..... 973-25 211
VaaRPsto, PL 61, 65101 Vaasa 10 ..... 961-114 361
SeiSpE, PL 100, 60101 Seinäjoki 10 ..... 964-21 983
KokSpE, PL 24, 67101 Kokkola 10 ..... 968-14 466
I ErVK, PL 96, 90101 Oulu 10 ..... 981-224 833
Rak 4 A 6, 87600 Kajaani 60 ..... 986-25 751
RovITPsto, PL 5, 96961 ROI 96 ..... 991-61 451

KadK, PL 7, 00861 Hki 86 ..... 90-68 601

PUHELIN

Luonnonystävälle luonnonsuojelun hyväksi

JOUTSENLAMPI

— kertomus pesästä ja poikasista

Luontokuvaaja Hannu Hautalan ja kirjailija Jukka Parkkisen yhteistyönä syntyi kirja lapsille — samalla se on myös kuvateos aikuisille. Kertomus ja kuvat kertovat kuusamalaisesta lammesta ja sen joutsenperheestä. Kuvitus on kauttaaltaan värillinen (70 valokuvaa). Tutustuta lapsesi luontoon ja opi samalla itsekin uutta kansallisinnustamme. Kirja saatavana myös ruotsinkielisenä.
A4, 64 s., ylivetokannet, varikuvat.

69 mk

LUONNONKALENTERI 1983

— uudet kansallispuistot

Ripusta seinällesi tai anna lahjaksi ystäväillesi seinäkalendareri (koko 34x49 cm, kansi + 13 lehteä). Kukin kuukausi esittelee uusia kansallispuistojamme, kertoo mitä luonnossa tapahtuu ja tarjoaa selkeän päiväyrittäjänpäivineen. Kuukausittain on myös kaksi kuvaa kauniista luonnostamme. Luonnokalendarerita on saatavana suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi.

43 mk

Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy

Nervanderinkatu 11, 00100 HELSINKI 10 puhelin (90) 406 262

Pyydä esite norppatuotteista - tue luonnonsuojelua!

14. Kadettikurssi 50 vuotias

Ajalla 13.–14.5.82 vietettiin kadettikurssimme 50. vuosijuhlaa kokoontumalla ensinmainittuna päivänä Helsingin Hietaniemeen kunnianosoitusta varten Sankariristillä. Senjälkeen alkoi yhteinen bussimatka Lahteen. Väliillä pysähdyimme Hollolan kirkon luona tutustumaan historialliseen kirkkoon kotiseutuneuvos Pullisen opastuksella. Sieltä matka jatkui Messifän kartanohotelliin, minne majoituttiin. Messillää yhtyivät joukkoomme Oulusta ja Raumalta omin neuvoin tulleet ja Lahdesta liittyneet osanottajat, joten meitä oli näinollen koossa yhteensä 29 henkeä, joihin sisältyi myöskin useita edesmenneitten kurssitoverien leskiä. Saapumisiltana alkoi kartanon ravintolassa yleisölle tarkoitettut pidot vuosisadan vaihteen tyyliin. Pitoja johtivat kartanohotellin omistajat juhlallisesti mielenkiintoisella ohjelmallisella ruokatarjoilulla, joka käsitti 7 ruokalajia asianmukaisine juomineen. Hyvin suositut ravintolan ”pelimannirengit” huolehtivat soitollaan pitojen iloisesta tunnelmasta ja tansseista. Seuraavana päivänä tutustuimme ev. Tikan opastuksella Hennalan kasarmialueeseen ja siellä sijaitsevaan Huoltokoulutuskeskukseen, minkä jälkeen kokoonnuimme Upseerikerholle, missä ensin pidettiin lyhyt kurssikokous ja sen jälkeen nautimme yhdessä hyvän lounaan ja lopuksi

14. kadettikurssi 50 v. juhlassaan Hennalassa 14.5.1982.

otettiin osanottajista yhteiset valokuvat. Paluumatkalle Helsinkiin lähdimme bussilla saapuen perille iloisina ja tyytyväisinä unohtumattomaksi jääneeltä kurssijuhlamatkasta. Mainittakoon vielä, että edellämainitun kartanohotellin järjestämän iltaohjelman yhteydessä toimeenpantiin mm. runonkirjoituskilpailu, mihin osallistui useita henkilöitä ravintolayleisöstä. Kolme parasta runoa luettiin

lopuksi julki ja palkittiin upeilla ravintolakeittiö henkilökunnan leipomilla ruokaleivillä. ”Kadettivääpelimme” aloitti myös oman runonsa kirjoittamisen juhlan aikana, muttei saanut sitä valmiiksi ajoissa, vaan päätti työnsä vasta juhlien jälkeen. Runo tallennetaan kurssimme arkistoon ja luetaan seuraavassa kurssikokouksessa.

Kadetti 858.

36. Kadettikurssi 30 vuotias

4.6.1982 tuli kuluneeksi 30 vuotta siitä kun silloisen Maasotakoulun 36. kadettikurssilta valmistui upseeriksi – vänrikeiksi – kolmetoista nuorta miestä. Kurssi oli tiettävästi lukumäärältään pienin koulusta valmistunut.

30-vuotisjuhlan merkeissä kokoonnuttiin Kadettikoululla Santahaminassa lauantaina 22. toukokuuta iltapäivällä. Kymmenen meistä oli paikalla, melkein kaikki rouvineen. Vielä palveluksessa olevina esiintyi virkapukuisina viisi.

Sankariaulassa kunnioitimme kaatuneiden kadettiupseereiden muistoa kukin ja puhehin sekä vietimme hiljaisen hetken poisnuikkuneiden kadettiveljemme Leo Selroosin ja Matti Juustin muistolle.

Nykyiseen Corpukseen tutustuminen alkoi sotilaskotikahveilla Kadettikerholla. Nostalgisin mielin kuljimme kadettikerroksen läpi muistellen missä tuvissa olimme asuneet ja tutkailimme alaulessa priimus- ym tauluja. Kurssikuva otettiin samassa paikassa kuin valmistautumispäivänä — pääportilla. Auditoriossa tuli muistoja lisää kun katelimme kadettiaikanamme valmistuneen elokuvan "Kadetista upseeriksi", jossa itse esiinnyimme filmitähtinä muiden kera. Isäntämme, koulun apulaisjohtaja, esitteli koulun nykyisiä koulutusjärjest-

lyjä, ja lopuksi tutustuimme Kadettimuseon nähtävyyksiin.

Santahaminasta siirryimme Tuusulaan Kunnallisopistolle, jonka erinomaisissa tiloissa vietimme illan, yön ja sunnuntaiaamun. Juhlakokouksessa päätettiin jatkaa kokoontumista määräjoihin ja vähän välilläkin.

Maittavan juhlaillallisen yhteydessä muistelimme tietenkin "vanhoja hyviä aikoja" kadettiväpelimme pöytäpuheen innoittamina. Syötyä jaksoimme vielä panna jalalla koreasti jopa tiputanssin sävelin. Sunnuntaiaamun aamiaisen jäl-

keen teimme kulttuurikerroksen Halosenniemiessä ja Ainolassa. Puolenpäivän aikaan nautitun yhteisen lounaan jälkeen alkoivat paluukuljetukset.

Pienen kurssin etu on, että varmasti hyvin oppii tuntemaan toisensa. Tämä yhteenkuuluvuus ja toveruus sävytti meidän tätäkin tapaamistamme. Ja "maasta se pienikin ponnistaa"!

Kiitokset Kadettikoululle ja kaikille juhlan onnistumiseen vaikuttaneille.

3282

KADETTIKUNNASSA TAPAHTUU

Pirkka-Häme ammutti messuilla

Messujohtaja Matti Leppäsen (evp) suosiollisella avustuksella Pirkka-Hämeen kadettiipiiri päätti toimeenpanna ilmakivääriammunnan messuileisölle Puolustusvoimien osastolla. Viisi laukausta kolmella markalla pystyamuntana osoittautui menestykseksi, sillä ampujien määrä oli 2875, joukossa tosin muutamia varusmiehiä. Hinnan tarkoituksena oli vetää asiakkaita puoleensa eikä karkoittaa niitä. Palkinnot saatiin pääosin lahjoituksina. Palkintojen taso oli messuille sopiva, T-paitojen ja pipojen vastapainoksi oli arvokkaita tykinhylsyjä sekä täytekyntiä ym.

Ampumapaikkoja oli rinnakkain kaksi. Veivattavat ilmakivääritaulut olivat käytössä aivan korvaamattomat. Aseina käytettiin hyvätaoisia dioperitähtäin-ilmakivääreitä, jotka kestivät ammuntaräisyyden hyvin. Tauluja käytettiin 2900 ja patruunakulutus oli 15500 kaiken kaikkiaan.

Palkintojen päiväkohtaisuus oli hyvä idea, jota myös jokeri-palkinnot hyvin täydensivät.

4-6 tunnin ammuttajavuoroja kertyi upseereille kaikkiaan 52, ja ammuttajina toimi 27 upseeria sekä 4 vaimoa oli kasalla. Organisointi ammuttajatiedusteluineen, vuoroluettelon teko ja lähettäminen, palkintojen hankinta ja jako, sääntöjen teko ampumislupineen, rahoitus- ja tilijärjestelyt messujen aikana, pienet tekniset ratkaisut, informaation kulun turvaaminen yhdenvertaisuuden ylläpitämiseksi päivittäin vaativat runsaasti työtä unohtamatta tarvikehankintoja sekä rakennus- ja purkamisprojekteja. Ne olivat kokonaisuutena melkoinen aktiivisuuden osoitus kadettiupseereilta.

Päiväpalkintojärjestelmä johti siihen, että palkintojen jako iltaisin tuli problemaattiseksi. Puolet palkinnoista piti lähettää jälkikäteen postitse.

Yhteenvetona voisi todeta, että ampumapaikkoja olisi voinut lisätä. Silloin tosin tukirakenteista ja ammuttajista olisi tullut ongelma. Taloudellinen tulos muodostui kohtuulliseksi vain siksi, että kaikki toiminta perustui "talkoohenkeen".

Tässä on ehkä muutamia vinkkejä muille kadettiipiireille vastaavia toimia suunniteltaessa.

Kimmo Skön (Pirkka-Häme)

"AVOIMIEN OVIEN PÄIVÄ" Tampereella

Pirkka-Hämeen Kadettiipiiri järjesti perinteisen joka toinen vuosi pidetyn "Avoimien ovien päivän" tempauksen tällä kertaa Tampereen lukiolaisille ja

ammattikoululaisille 12.05 Härmälän lentokenttäalueella.

Tilaisuus pidettiin kahtena erillisenä näytöksenä. Osallistujia oli molemmissa näytöksissä lähes 700 oppilasta ja 15 opettajaa, jotka kaikki olivat näkemäänsä ja kokemaansa tyytyväisiä.

Aamulehti ja Hämeen alueradio no-teerasivat myös tilaisuuden julkaisemisen arvoisena.

Kadettiipiirin puolesta pääjärjestäjänä oli SatLsto:n maj Pekka Laakso, toimikuntanaan maj Heikki Holma ja kapt Matti Kuusi TamISpE:sta, kapt Kimmo Skön PvTutK:sta sekä kapt evp Seppo Vihtonen Oy Yleisradio TV-ohjelma 2:sta.

Toimikunta piti itsekin tilaisuutta onnistuneena ja jatkossakin toteutettavana, mutta varuskunnan johtamana. Koulu-laisten kuljetukset muodostavat melkoinen menoeran, jonka pienentämisessä riittää pohtimista.

Toimeksisaaneena
Kapteeni
E Loponen

MERKKIPÄIVÄLUETTELO 1983

Seuraavassa Kylkiraudassa julkaistaan luettelo Kadettikunnan jäsenistä, jotka vuoden 1983 aikana täyttävät 90, 85, 80, 75, 70, 60 tai 50 vuotta.

Niitä, jotka eivät halua syntymäpäivätietoaan julkaistavan, pyydetään ilmoittamaan siitä Kadettikunnan toimistoon 5.11.1982 mennessä. Luetteloon voidaan tarvittaessa merkitä asianomaisen kohdalle matkoilla, ei vastaanottoa tms.

Toiminnanjohtaja

Kadettikoulun vuosipäivänä paljastettiin päärakennuksen ala-aulassa kadettikurssin parhaan kouluttajan kunniataulu. Siihen on kaiverrettu kunkin kurssin parhaana kouluttajana palkitun kadetin nimi. Palkinnon, kouluttajan kiikarin, perusti 27. kadettikurssi vuonna 1965 ja on myöntänyt sen siitä lähtien jokaiselle maavoimien kadettikurssille.

PALKINNON SYNTYVAIHEET

Kadettikurssi 27 sai koulutuksensa sodan aikana Kadettikoulussa. Kurssi alkoi keväällä 1943 ja päättyi ilman seremonioita alkukesästä 1944 suurhyökkäyksen alettua Karjalan Kannaksella.

Suurin osa meistä tuli rintamilta joukkuenojohtajan tai komppanianpäällikön tehtävistä. Vaikka olimme varsin nuoria, kävimme jo toista sotaamme ja tiesimme, mitä upseerilta kaikkein vaikeimmissakin oloissa todella vaaditaan. Olimme kokeneet, että huonosti koulutettu joukko ei menesty, ja se voi tästä syystä kärsiä suuriakin tappioita. Olimme myös nähneet, miten harjoitettu ja koulutettu joukko voi ylittää lähes uskomattomiin suorituksiin.

Sota oli jo kaukana, kun meitä kadettitoveruksia palveli 1960-luvulla Pääesikunnassa. Kokemuksista keskustellessamme olimme kaikki sitä mieltä, että kouluttamisen ja kasvattamisen taito on eräs oleellisin osa sodan kuin rauhankin ajan johtajille. Olimme todenneet sen myös rauhanajan armeijan tärkeimmäksi tehtäväksi. Siksi pidimme luonnollisena, että upseerien peruskoulutuksessa tulisi upseeriksi aikovien kadettien kilvoitella saavuttaakseen kouluttajana mahdollisimman hyvän taidon. Katsoimme kuin velvollisuudeksemme, että meidän, sodan ja rauhan upseereiden, pitäisi auttaa kilvoittelua omalta osaltamme. Näin sai alkunsa nyt jo 17 vuotena myönnetty kouluttajan palkinto. Palkinnoksi valitsimme kouluttajan ja kasvattajan kauas tulevaisuuteen tähtävästä tehtävästä symbolisoivan kiikarin. Kiteytimme ajatuksemme laatimaamme ja 1.3.1965 allekirjoittamaamme "Kouluttajan kiikarin peruskirjaan". Sen allekirjoittivat 11 PE:ssä palvelevaa kadettiveljeä sekä kaksi jo siviiliin siirtynyttä näiden edustajana. Peruskirjaa laadittiin kaksi kappaletta, joista toinen luovutettiin aikanaan Kadettikoulun johtajalle.

KIIKARIRAHASTO

Palkinnon vaatimat varat olemme keränneet pikkusummoina ja vähitellen kurssimme keskuudessa. Näin on palkinto vanhemman kadettiveljen lahja nuoremmalle.

Tietäen hyvin elinaikamme ja voimmemme rajallisuuden, olemme nyt ke-

Taulun paljastivat kapteeni T. Rasku ja majuri T. Partanen, jotka molemmat ovat aikanaan saaneet palkinnon.

TAUNO SUTELA

Parhaan kouluttajan kunniataulu Kadettikoulun ala-aulaan

ränneet erityisen kiikarirahaston, jonka tuoton turvin toivomme Kadettikoulun voivan hoitaa palkinnon tulevaisuudessakin. Rahaston olemme suunnitelleet luovutettavaksi Kadettikoulun johtajalle

kurssimme täyttäessä 40 vuotta.

Kadettikurssimme kiittää Kadettikoulun johtajaa kunniataulun hankkimisesta ja sijoittamisesta arvokkaalle paikalle. □

KADETTIKOULUN TUOPPI

SAATAVISSA KADETTIKOULUN
SOTILASKODISTA

HINTA 90,—

ARABIA
FINLAND

Eräinä huomioina m/22 koskevan kirjoituksen johdosta (Kylkirauta 2/82).

m/22:n asetakin hihakäänteet ja kaulus olivat kaikilla maavoimissa palvelleilla eikä vain jalkaväellä tummemman harmaat kuin itse asetakki.

Brandenburgilainen kilpi kuului paitsi kirjoituksessa mainituille myös kaikille maavoimien kenraaleille ja yleisesikuntaupseereille mikäli eivät käyttäneet tykistön tai ratsuväen univormua.

Alunperin pukuna esitetään SVK:n soittaja-aliupseerin pukua. Valtaosalla kanta-aliupseereista ei ollut mitään erilisiä kaulusmerkkejä.

Lukuunottamatta ratsastavaan aselajiin kuuluvia käyttivät maavoimien varusmiehet suoria housuja. Miehistön asua esittävässä kuvassa on pukeuduttu ei-ratsastavan aselajin asetakkiin ja ratsastavan aselajin housuihin. Virhe kaksinkertaistuu kuin todetaan housujen väri, m/22 ei tuntenut näin vaaleanharmaita housuja.

Kadettiterveisin
B. Lauria

□

Werner Hacklinin säätiön palkitut

Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiön upseerikoulutuksen edistämiseksi hallitus on kokouksessaan 9.6.1982 palkinnut apurahoin seuraavat tutkimustyöt

Kenraaliluutnantti evp R Arimo teos, Suomen linnoittamisen historia 1918–1944

Yliluutnantti O Enqvist tutkimus, Mäkiluodon historia

Komentajakapteeni E Illi pro-gradu tutkielma, Suomen laivaston toiminta- valmiussuunnitelmien kehittyminen välirauhan ajasta jatkosodan syttymiseen

Kenttärovasti K Vappula tohtorinväitöskirja, Sotilaspapin virka Suomen ruotujakoisessa sotaväessä 1812–1880

Suomi merellä-säätiö teos, Suomen meripuolustus Ruotsin vallan aikana

Komentaja evp T Mattila tutkimus, Mäntlahti 1742

Kapteeni V Pentti tohtorinväitöskirja, Valmius- ja motivaatiotekijät sotilaskoulutuksessa menestymisen ennustajina

Kapteeni evp M Hahtela suomennos G Zaharov, Venäjän ja Ruotsin välinen sota 1809–09

Suomen Sotatieteellinen Seura ry, Ke-
vään 1982 aikana valmistuneen kahden tutkimustyön palkitsemiseksi □

27. kadettikurssi

kokoontuu kurssilounaalle maanantaina 8.11.1982 klo 12.00 Katajanokan Kasinolla. Kurssitoimikunta toivoo runsasta osanottoa.

TERVETULOA

Kauppaneuvos Werner Hacklinin Säätiö

”upseerikoulutuksen edistämiseksi”

jakaa tutkimusapurahoja. Apurahat myönnetään yleensä stipendeinä suoritettavasta tutkimustyöstä ja vain poikkeustapauksessa avustuksena suoritettavaa, anomuksen yhteydessä tarkoin selostettua työtä varten.

Palkittavaksi ja lunastettavaksi esitettävät työt sekä mahdolliset anomukset on lähetettävä säätiön hallitukselle 1. 5. 1983 mennessä.

Eversti P. Parikka
Pääesikunnan Koulutusosasto
PL 919, 00101 Helsinki 10

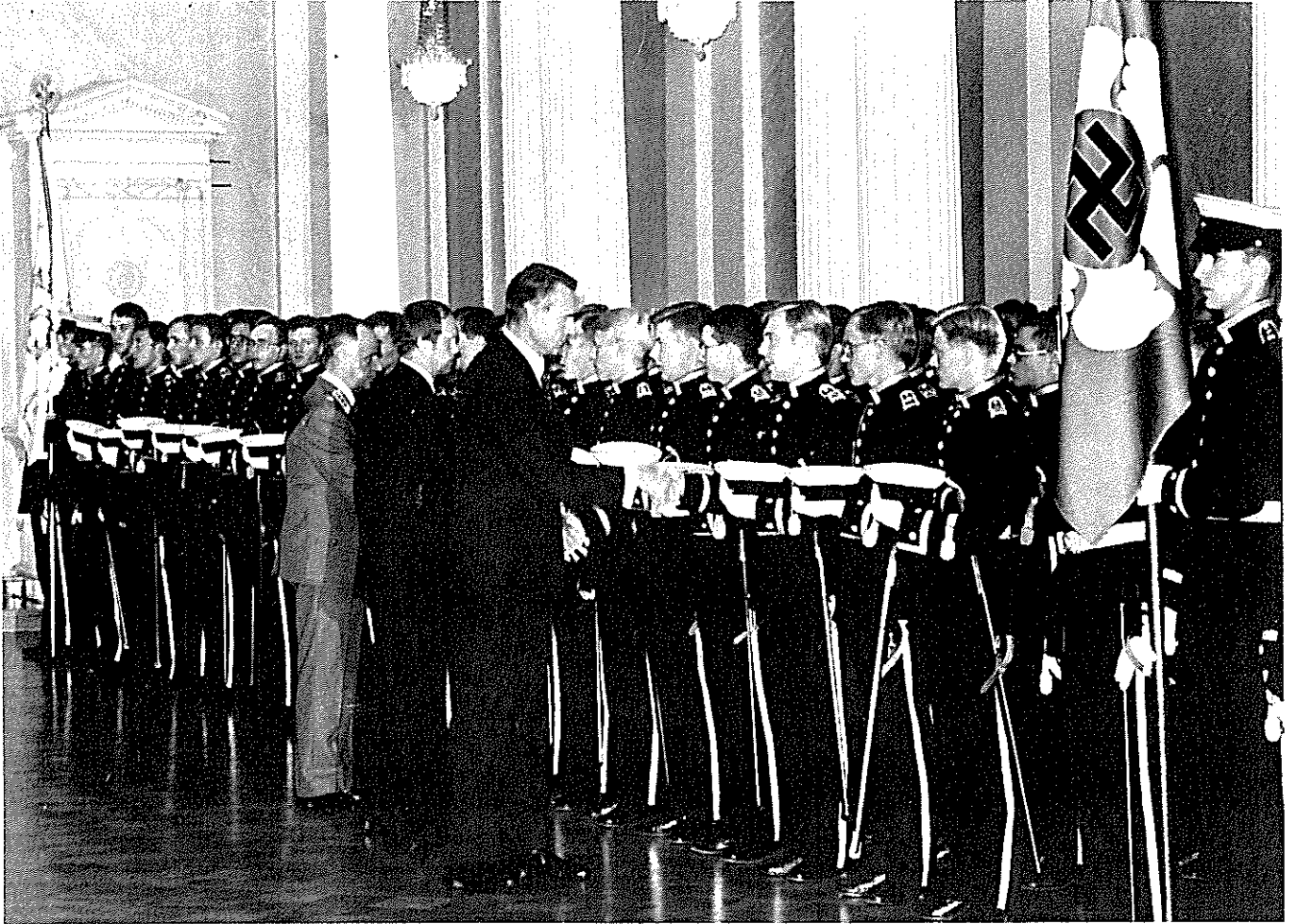
Ote säätiön säännöistä:

2 §.

Säätiön tarkoituksena on edistää sotilaallista kokemusta omaavien kyvykkäiden Suomen upseerien mahdollisuuksia seurata sotataidon kehitystä tutkimustyön muodossa.

Tätä tarkoitusta se toteuttaa muun muassa

- 1) Myöntämällä apurahoja ja stipendejä kotimaassa ja ulkomailla suoritettavia sotatieteellisiä tutkimuksia varten;
- 2) myöntämällä erikoistapauksissa opintoavustuksia ulkomailla tapahtuvaa jatko- tai erikoiskoulutusta varten;
- 3) myöntämällä erikoistapauksissa apurahoja sotatieteellisille yhdistyksille julkaisutoimintaa ja kirjoituspalkkiota taikka muita säätiön tarkoituspäitä suoranaisesti edistäviä tarkoituksia varten.

Tasavallan presidentti Mauno Koivisto nimitti virkakautensa ensimmäiset luutnantit 27.8.1982.

Tasavallan presidentin puhe

Kadetit!

Onnittelen Teitä suorittamanne upseerin tutkinnon johdosta.

Nimitän Teidät puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen luutnantin virkoihin ja ylennän Teidät luutnanteiksi.

Suomen kansa toivoo hartaasti, että jännitys suurvaltojen ja sotilasliittojen välillä lientyisi ja että asevarustelu saataisiin rajoitusten kohteeksi. Tällaista kehitystä on Suomen hallitus pyrkinyt edesauttamaan toiminnallaan Yhdistyneissä Kansakunnissa sekä – yhteistyössä Euroopan muiden puolueettomien ja sitoutumattomien maiden kanssa – käynnissä olevassa Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin seurantakokouksessa.

Suomi pyrkii kansallisen turvallisuutensa säilyttämiseen harjoittamalla hyvin naapurisuhteisiin rakentuvaa aktiivista ja rauhantahtoista puolueettomuuspolitiikkaa.

Näiden päämäärien saavuttamiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että kaikkeen turvallisuuspoliittiseen toimintaamme kansainvälisesti luotetaan. Sen lisäksi, että rauhantahtomme on luja, meillä on oltava myös kyky tunnistaa ja torjua alueelliseen koskemattomuuteemme mahdollisesti kohdistuvat loukkaukset.

Turvallisuuspolitiikkamme uskottavuudesta vastaavat omalta osaltaan suorituskykyiset puolustusvoimat.

Uskottavuuden ylläpitäminen ja parantaminen on eri valtioelinten ja koko kansan asia.

Nuoret upseerit!

Teidän velvoittavana tehtävänäne nuorten miestemme johtajina, kasvattajina ja kouluttajina on osaltanne vaikuttaa puolustusvoimiemme myönteiseen kehitykseen.

Teillä on edessänne vaativa ja vastuullinen tehtävä, jonka parhaiten täytätte huolehtimalla hyvin alaisistanne, olemalla ehdottoman oikeudenmukaisia heitä kohtaan sekä kehittämällä jatkuvasti itseänne ja ammattitaitoanne.

Toivotan Teille menestystä palveluksessanne isänmaamme parhaaksi.

Kadettikoulun ja Ilmasotakoulun herrat johtajat ja opettajat.

Kiitän Teitä upseerikoulutuksen hyväksi tekemästänne työstä ja toivotan kouluillenne jatkuvaa menestystä.

Puolustusvoimain komentajan, kenraali Lauri Sutelan puhe valmistuneille upseereille

---

Nuoret upseerit!

Te olette nyt saaneet peruskoulutuksen upseerin uraa varten. Uudistetun opetuksen myötä omaatte entistä paremmat valmiudet tuleviin tehtäviinne. Palveluspaikkanne asettaa Teille kuitenkin pian vaatimuksia ja tehtäviä, joissa tarvitsette myös esimiestenne ja kokeneempien palvelustoverienne opastusta. Ottakaa avoimin mielin vastaan tämä tuki. Siihen Teillä on upseerikunnan uusina jäseninä sekä oikeus että velvollisuus.

Puolustusvoimien kehittäminen suomalaisen yhteiskunnan osana antaa Teille velvoittavan haasteen

pysyä kehityksen mukana. Tässä mielessä upseerin ura on jatkuvaa itsensä kehittämistä.

Palvelette ensimmäiset virkavuotenne varusmiesten ja reserviläisten kouluttajina. Tehtävä on vastuullinen. Huolehtikaa siitä, että asepalveluksessa olevat saavat tehokkaan ja asiallisen koulutuksen sekä oikeudenmukaisen kohtelun. Asevelvollisuuttaan suorittavien miesten varusmiespalveluksessa ja kertausharjoituksissa saamalla kokemuksilla saat-
taa olla ratkaiseva vaikutus siihen, miten asianomaiset myöhemmin suhtautuvat maanpuolustuk-

seen ja puolustusvoimiimme.

Palvelus joukko-osastossa on yhteistyötä. Esimiehenä olette vastuussa paitsi omasta toiminnastanne paljolti myös alaiستن tekemisistä ja tekemättäjättämisistä. Tinkimättömyys palvelustehtävissä sekä oma rehti ja esimerkiksi kelpaava käytös niin palveluksessa kuin sen ulkopuolellakin auttavat Teitä saamaan vankan ja kestäväen pohjan työlle.

Te, nuoret upseerit, edustatte puolustusvoimiemme tulevaisuutta. Olkaa tämän haasteen mittaisia. Toivotan teille menestystä valitsemallanne uralla.

UUDET LUUTNANTIT

Tatu Petteri Juurtti; Jari Esko Mäkelä; Hannu Tapani Virta; Reima Peter Kalervo Helminen; Kari Juho Kalevi Halonen; Mikko Tapani Myllykangas; Johan Erik Erroll; Lars Anders Jacob Gardberg; Harri Ensio Marjala; Harri Kalevi Ohra-aho; Lasse Tapio Majuri; Kenneth Johannes Nyholm; Markku Tapio Koistinen; Juha Risto Antero Sarkio; Osmo Kalevi Rähä; Kari Kyösti Tapani Karmala; Tapio Antero Kaarniemi; Keijo Tapani Suominen; Juha Pekka Saastamoinen; Arto Kalevi Kuvainen; Tapio Johannes Majjala; Mikko Mattias Käsäkoski; Markku Kalervo Liimatainen; Ville Ilmari Mantere; Juha Pekka Ristola; Kari Juhani Rytönen; Jaakko Sakari Saari; Eero Tapio Suuronen; Esko Antero Hartikainen; Jukka Antero Kuntsi; Kari Emil

Antero Sutinen; Osmo Martti Ilmari Asikainen; Jorma Antero Mustonen; Esko Juhani Raaterova; Jari Antero Ristola; Esa Heino Simanainen; Antti Juhani Paavonperä; Markus Tapani Renko; Timo Tapani Rotonen; Eero Tapio Pajula; Matti Pekka Pesonen; Hannu Kalevi Laine; Juha Markku Olavi Veijalainen; Olli-Pekka Luomajoki; Risto Antero Rauvanto; Juha Tapio Vanhanen; Jorma Antero Halme; Kari Juhani Anttila; Hannu Jukka Mäki-Kuhna; Esa Veikko Rehunen; Timo Pekka Kivinen; Mauri Kalevi Halonen; Heikki Erkki Riikonen; Reijo Juhani Alanne; Teppo Tapio Lahti; Harri Tapani Virtanen; Jari Ilmari Kytölä; Olli-Matti Salminen; Matti Juhani Vihotula; Olli Kaleva Viljaranta; Keijo Tapio Vilhelm Luukkainen; Anssi Hannu

Räty; Seppo Antero Salonen; Johan Pontus Nordling; Urpo Antero Laakkonen; Jarmo Kalevi Koponen; Kimmo Olavi Salo; Pasi Juhani Kesseli; Tapio Johannes Raittila; Veli Matti Tiainen; Ilkka Erkki Tapani Jäppinen; Jyrki Antero Juvonen; Juha-Pekka Kurvinen; Ilkka Olavi Koho; Markku Juhani Smahl; Pekka Juhani Tikkanen; Juha Ilmari Urmas; Tomi Ilmari Utriainen; Seppo Ilmari Rissanen; Jarmo Olavi Ahonen; Hannu Tapani Nikkinen; Jyrki Tapani Eskola; Esko Jouni Ilari Koskenmies; Janne Petteri Pauni; Jarmo Ilmari Lindberg; Jouni Pekka Ihaksinen; Esa Juhani Partanen.

RAJAVARTIOLAITOKSESSA

Esa Tapani Ponkilainen; Harri Aarne Malmen; Jari Tapio Aleksinpoika Sirola, Olli Topi Taskinen.

**HAUKIPUTAAN
SÄHKÖ OSUUSKUNTA**

90830 Haukipudas puh. 981-471 011
— Mukavimmin Sähköllä —

**ARKKITEHTITOIMISTO
EINARI TERÄSVIRTA KY**

Vaakatie 7, 00440 Helsinki 44
Puh. 562 5566

**OUTOKUMMUN
PUHELIN OY**

Pohjoisahonkatu 9
83500 OUTOKUMPU
Puh. 973-50222

P. TYLLILÄN LINJA OY

Hyljekuja 6 ESPOO 27
Puh. 881 269

KALVI OY
ALEKSANTERINKATU 33 A
33100 TAMPERE 10 PUH 931-36 622

PIHKURIN AUTOTALO OY

GM-piirimyynti
44500 VIITASAARI
☎ 946-21550

SUOMI-ARPA

Vapaaehtoinen maanpuolustustyö

**Oy Kalamiehet Ab —
Kalatukkuhalli**

00500 Helsinki 50. Puh. 716 699

juhani pouso oy

Tehontie 27 45200 KOUVOLA 20
puh. 951-122 211

**TERVETULOVA VASTA UUSITTUUN
RAVINTOLAAMME**

- Maukkaat ruoka-annokset
- A-oikeudet
- Tanssia joka ilta
- Avoimna klo 10—24.00

RAVINTOLA RUSKA Karesuvanto puh. 996-52 013

RAKENNUSSUUNNITTELUTOIMISTO

TIMO ITÄMIES OY

Rusakkovahe 5 26200 RAUMA 20
puh. 938-211 720

**VIIPURIN
HIILI JA KOKSI OY (VI-HI-KO)**

Hamina, puh. 952-54 109, 54 600

Uudisrakennus-, korjaus- ja
muutostyöt

**VILÉNIN
RAKENNUSHUOLTO**

Paneliantie 42 B Hki 94
puh. 308 613, 308 123

Puh. 992-31 721

TÖÖLÖN LÄMPÖ

Koroistentie 6 a H:ki 28
I-luokan urakoitsijaliike
Puh. 419 911 — 412 284 — 411 627
Päivystys puh. 332 251 — 326 155

**HAMSTERISTA
HALVALLA**

hamsteri

Parkano-Kankaanpää, Puh. 930-22 073

ITSE ASIASTA

Ylennetty kenraaliluutnantiksi			Ruotsalainen Kalevi	49.k.	1. 7.1982
Viita Uula Raimo	29.k.	20.10.1982	Röberg Stig Olof Mikael	49.k.	1. 7.1982
Ylennetty kenraalimajuriksi			Taitto Veijo Syväri	49.k.	1. 7.1982
Rannikko Erkki Ensio Valdemar		20.10.1982	Valtanen Pekka Kullervo	49.k.	1. 7.1982
Ylennetty everstiksi			Olkkonen Osmo Juhani	50.k.	1. 7.1982
Koskelo Heikki Juhani	43.k.	4. 6.1982	Seppälä Seppo Ilmari	53.k.	1. 7.1982
Merjola Timo Juhani	42.k.	4. 6.1982	Lehtinen Ilpo Lauri Olavi	50.k.	1. 9.1982
Kaarnola Jorma Juhani	42.k.	10. 7.1982	Sipi Vilho Kalervo	53.k.	1. 9.1982
Ylennetty kommodoriksi			Virkki Yrjö Tapani	50.k.	1. 9.1982
Iivonen Heimo Matti	29.mek.	1. 5.1982	Ylennetty komentajakapteeniksi		
Ylennetty everstiluutnantiksi			Ek Esa Juhani	34.mek.	4. 6.1982
Erola Timo Veli Juhani	48.k.	4. 6.1982	Ylennetty kapteeniksi		
Härkönen Martti Väinö Juhani	47.k.	4. 6.1982	Bjurström Knut Hannes	59.k.	4. 6.1982
Jaakonaho Manu Mikael	48.k.	4. 6.1982	Ekdahl Timo Jalmari	59.k.	4. 6.1982
Kettunen Seppo Ilmari	48.k.	4. 6.1982	Harja Jaako Veli	58.k.	4. 6.1982
Korhonen Heikki Juhani	44.k.	4. 6.1982	Herranen Hannu Antero	59.k.	4. 6.1982
Hohti Raimo Mikko	48.k.	1. 7.1982	Julkunen Alpo Juhani	59.k.	4. 6.1982
Savolainen Kari Ilmari	48.k.	1. 7.1982	Laukkanen Matti Kalervo	59.k.	4. 6.1982
Herranen Kari Juhani	42.k.	31. 7.1982	Länsivaara Ilkka Ilmari	59.k.	4. 6.1982
Pöytsilä Pertti Eero Juhani	48.k.	1. 8.1982	Mäkipää Juha Antero	58.k.	4. 6.1982
Jokinen Arto Aulis	44.k.	1. 9.1982	Ovaska Jouko Kullervo	59.k.	4. 6.1982
Näremaa Heikki Erkki Juhani	46.k.	1. 9.1982	Partanen Raimo Fredrik	59.k.	4. 6.1982
Yli-Ketelä Antti Jaakko	46.k.	1. 9.1982	Pesonen Seppo Kalervo	59.k.	4. 6.1982
Ylennetty komentajaksi			Talka Ismo Antti Tapani	59.k.	4. 6.1982
Laakso Juha Pekka	34.mek.	1. 7.1982	Tervo Vesa Juhani	59.k.	4. 6.1982
Ylennetty majuriksi			Vainio Esko Ilari	59.k.	4. 6.1982
Harjapää Kaarlo Mauri	50.k.	1. 5.1982	Hyyryläinen Vesa Unto Kalevi	58.k.	1. 7.1982
Jalkanen Reini Arnold	50.k.	1. 5.1982	Karppinen Jussi Mikko Tapio	58.k.	1. 7.1982
Aitos Risto Juhani	50.k.	4. 6.1982	Kujanen Jorma Juhani	58.k.	1. 7.1982
Harviainen Erkki-Pentti	48.k.	4. 6.1982	Lehtonen Seppo Robert	58.k.	1. 7.1982
Ilva Seppo Juhani	49.k.	4. 6.1982	Siivola Hannu Paavo Volter	58.k.	1. 7.1982
Jääskeläinen Raimo Ensio	49.k.	4. 6.1982	Kaski Risto Valdemar	58.k.	1. 8.1982
Kauppi Jaakko Viljo	53.k.	4. 6.1982	Natri Kaj Johan	58.k.	1. 8.1982
Koskela Jaakko Kustaa	53.k.	4. 6.1982	Rajaniemi Martti Pekka Antero	58.k.	1. 8.1982
Leskinen Matti Eini Henriikki	49.k.	4. 6.1982	Rinnevaara Pekka Juhani	58.k.	1. 8.1982
Lipitsäinen Matti Juhani	50.k.	4. 6.1982	Seppänen Jukka Tapani	59.k.	1. 9.1982
Marjasalo Aarto Juhani	49.k.	4. 6.1982	Peltonen Kauko Antero	59.k.	1. 9.1982
Paasikoski Jarmo Kalervo	49.k.	4. 6.1982	Viitasalo Heikki Juhani Markus	58.k.	1. 9.1982
Partanen Raimo Ilmari	49.k.	4. 6.1982	Ylennetty kapteeniluutnantiksi		
Pelkonen Juha Kristian	49.k.	4. 6.1982	Tamminen Olavi Antero	44.mek.	4. 6.1982
Peri Unto Raino Uolevi	50.k.	4. 6.1982	Uttula Ari Alexander	44.mek.	4. 6.1982
Pökkä Tarmo Kalevi	49.k.	4. 6.1982	Myönnetty ero		
Rekola Timo Juhani	49.k.	4. 6.1982	Kenrl Kanninen Ermei	26.k.	19.10.1982
Räsänen Pauli Sakari	49.k.	4. 6.1982	Kenrl Sihvo Aarno Antero	26.k.	30.12.1982
Siitonen Taisto Toivo Antero	50.k.	4. 6.1982	Ev Hastio Raimo Juhani	38.k.	1.10.1982
Teroheimo Kari Juhani	53.k.	4. 6.1982	Evl Jokinen Jorma Ilmari	40.k.	1. 7.1982
Toivonen Matti Kalevi	49.k.	4. 6.1982	Evl Lehtonen Erkki Sakari	38.k.	1. 7.1982
Vahtolampi Esko Pentti	53.k.	4. 6.1982	Evl Ahonen Jouko Sakari	38.k.	1. 9.1982
Vainikka Pentti Tapio	49.k.	4. 6.1982	Evl Nurmi Heikki Ilmari	41.k.	1. 9.1982
Ahonen Kauko Olavi	49.k.	1. 7.1982	Evl Järvinen Esko Einari	41.k.	1. 2.1983
Hämäläinen Pekka Juhani	53.k.	1. 7.1982	Evl Kuosmanen Leo Gunnar	33.k.	4. 2.1983
Ikonen Erkki Olavi	52.k.	1. 7.1982	Maj Hallasmaa Pentti Eero Ilmari	39.k.	1. 7.1982
Inkilä Asko Pertti Kalevi	53.k.	1. 7.1982	Maj Herranen Kari Juhani	42.k.	1. 8.1982
Laurinen Markku Olavi	49.k.	1. 7.1982	Maj Höglund Frans Rainer	48.k.	1. 8.1982
			Maj Danielsson Olof Otto	41.k.	1.10.1982
			Kapt Linko Reino Olavi	51.k.	9. 7.1982
			Kapt Kolehmainen Paavo Juhani	48.k.	1.10.1982
			Kapt Rosenlöf Jan Åke Herman	48.k.	1.11.1982
			Kapt Virtanen Pentti Akseli	48.k.	1. 2.1983

KELTAMETALLI Ky

Tehtaantie 2, 33430 Vuorentausta
Puh. 931-446383

ANTTI TÄHTINEN OY

ARKKITEHTITOIMISTO
Aaltosenkatu 31, 33500 Tampere 50,
puh. 931-612 915

tarvasovi

Alumiini- ja teräsovia
puh. 767 831

TARVASJOEN TERÄSOVI OY
21450 Tarvasjoki

TALONRAKENNUS – INSINÖÖRITOIMISTO

YRIT OY

Kauppakatu 2
84100 Ylivieska 10
puh. 20 288

ELTEKNO OY

PL 110, 06101 PORVOO 10
Puhelin 915-149333

**ARKKITEHTITOIMISTO
HAVASTE & TAMMINEN Ky
SCANARK Oy**

Kauppiaankatu 6 A 00160 Hki 16
Puh. (90) 177 424

KALUSTETUNTIJA KY

RISTO VILJA

Alan erikoistyöt, julkiset tilat ja työt mittatilaustyönä

Mustapuronk. 4, 15300 Lahti 30, puh. (918) 562 384

V A R A T T U

Haa-PERA Ky

SAUNANLAUTEITA YM. SAUNAKALUSTEITA
85800 HAAPAJÄRVI PUH. 984-21119

**Suomen Metsästäjäliitto –
Finlands Jägarförbund r.y.**

Vänrikki Stoolinkatu 8 A 4,
00100 HELSINKI 10
Puh. 90-494654

Pikkuravintola

murkinanurkka

livisniemenkatu 2, ESPOO, puh. 880 855

MÄNTÄN APTEEKKI

Seppälänpuistotie 4 (934) 47 326
35800 Mänttä

Sähköliike –

– Huolto-
asema

M. LATOMÄKI KY

62100 Lapua puh. (964) 388144

Porin Kauppatorin Apteekki

Antinkatu 11
28100 Pori 10
Puh. 939-12037

ARVOISA ASIAKAS YLI 25 v. autoilijan hyväksi
Miksi merta edemmäs kalaan kun kotinurkiltasi löytyvät
parhaat huoltamopalvelut

– Sähkötestit – Jarrutestit – Ohjaustestit
Ym. autoalan huollot ja korjaukset.

Pikapesu • Kahvio • Seteliautomaatti • Korttitankkaus

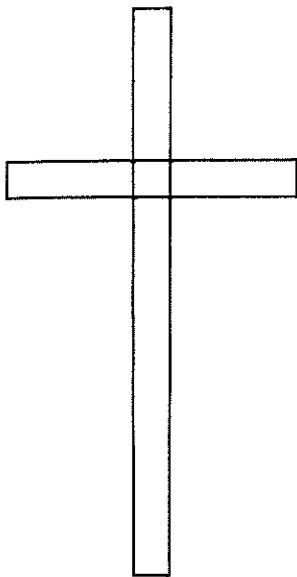
TURVALLISTA MATKAA
KÄPYLÄN AUTOHUOLTO

Käpyläntie 1, 00610 Helsinki 61, Puh. 795 223

KALEVAN APTEEKKI

Tampere

IN MEMORIAM

Everstiluutnantti
Sandström
Erik Arnold Alexander
s 31.10.1902
k 11.2.1982
Kad N:o 224
4. Kurssi

Luutnantti
Koskela
Onni Nikolai
s 6.10.1900
k 15.5.1973
Kad N:o 856
14. Kurssi

Majuri
Pusa
Pentti Heikki
s 27.5.1927
k 21.5.1982
Kad N:o 3054
29. Kurssi

Yliluutnantti
Haikonen
Pentti Paavo Juhani
s 14.6.1955
k 11.6.1982
Kad N:o 6272
63. Kurssi

Eversti
Alajoki
Matti
s 29.3.1916
k 14.6.1982
Kad N:o 1987
25. Kurssi

Majuri
Laine
Lauri Ilkka Evert
s 12.4.1908
k 19.6.1982
Kad N:o 918
14. Kurssi

Everstiluutnantti
Sovio
Johan Oskar
s 22.6.1903
k 22.6.1982
Kad N:o 321
6. Kurssi

Everstiluutnantti
Ojala
Erkki Kustaa
s 18.12.1917
k 26.6.1982
Kad N:o 1742
23. Kurssi

Majuri
Jore
Uuno Matti
s 27.2.1904
k 23.7.1982
Kad N:o 616
10. Kurssi

Yliluutnantti
Mannonen
Lasse Olavi
s 6.4.1948
k 24.7.1982
Kad N:o 5773
58. Kurssi

Everstiluutnantti
Klockars
Ralf-Erik
s 28.5.1909
k 31.7.1982
Kad N:o 705
12. Kurssi

Everstiluutnantti
Hornamo
Hugo Bernhard
s 6.8.1902
k 5.8.1982
Kad N:o 430
8. Kurssi

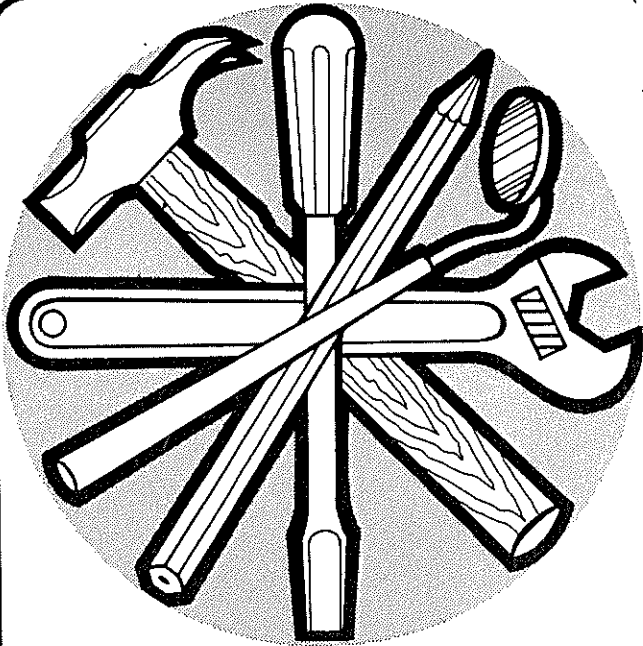
Eversti
Toivanen
Paavo
s 28.4.1908
k 11.8.1982
Kad N:o 758
12. Kurssi

Majuri
Järvinen
Yrjö Päiviö
s 1.7.1907
k 15.8.1982
Kad N:o 725
12. Kurssi

Kapteeni
Kannas
Väinö Armas
s 28.6.1903
k 19.8.1982
Kad N:o 810
13. Kurssi

Everstiluutnantti
Muttonen
Jussi Antti
s 16.3.1934
k 22.8.1982
Kad N:o 3537
40. Kurssi

Kapteeni
Ekman
Carl Gunnar Ferdinand
s 10.6.1902
k 24.8.1982
Kad N:o 364
6. Kurssi

**Ilmarinen hoitaa
TEL- ja YEL-
työeläketurvaa**

Eläkevakuutusosakeyhtiö
ILMARINEN

STA

- KULKUELIPUT
- KANGASMERKIT
- MAINOSJULISTEET
- NIMIKORTIT
- TARRAT
- SUUNNITTELUAPUA
- PUHTAAKSIPIIRROSTA
- TÄYDELLINEN PALVELU
SAMAN KATON ALTA
- PYYDÄ LISÄTIETOJA

seripaino

A. Mettänen Oy

PL 529 Tampere 10

Puh. 931-31931

HYVÄ

**tavaratalo
aivan**

Helsingin keskustassa

Kun haluat runsain mitoin valinnanvaraa
ja tuotteita, joiden laadusta ei ole tingitty,
tule Sokokseen.

Kaiken minkä tarvitset pukeutumiseen,
sisustamiseen, vapaa-aikaan,
kotisi ja itsesi kaunistamiseen,
sen saat Sokoksesta.

SOKOS